

INECO, s.r.o.
Mladých budovateľov 2
974 11 Banská Bystrica
Slovenská republika

(+421)-948 634 624
(+421)-48 417 55 12
web: www.enviroservis.sk
e-mail: ineco.bb@gmail.com

Zámer k navrhovanej činnosti

vypracovaný podľa zákona č. 24/2006 Z. z.

„Založenie agrolesníckeho systému v katastrálnom území Trenč“

(ilustračný obrázok)

AGS VIA, s.r.o.
Javorová 1683/1, 979 01 Rimavská Sobota

Banská Bystrica, január 2025

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNOM ÚZEMÍ TRENČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

Úvod

Účelom posudzovania vplyvov na životné prostredie (EIA) je zistiť, opísať a vyhodnotiť priame a nepriame vplyvy navrhovaných činností na životné prostredie; objasniť a porovnať výhody a nevýhody navrhovanej činnosti vrátane jej variantov a to aj v porovnaní s nulovým variantom; určiť opatrenia, ktoré zabránia znečisťovaniu životného prostredia, zmiernia znečisťovanie životného prostredia, alebo zabránia poškodzovaniu životného prostredia, resp. ľudského zdravia a získať odborný podklad na vydanie rozhodnutia o povolení činností podľa osobitných predpisov.

Predkladaný odborný text, zameraný na navrhovanú činnosť **„Založenie agrolesníckeho systému v katastrálnom území Trenč“**, predstavuje prvú dokumentáciu, ktorá je vypracovaná v počiatočnej fáze prípravy realizácie navrhovanej činnosti. Účelom tohto dokumentu je poskytnúť základnú informáciu o navrhovanej činnosti, o životnom prostredí, v ktorom sa má navrhovaná činnosť realizovať, o vplyvoch činnosti na životné prostredie a o návrhoch opatrení na ich vylúčenie, zníženie alebo kompenzáciu. Dokument obsahuje, okrem formálnych náležitostí, informácie o základnej charakteristike navrhovanej činnosti, z ktorých vyplynie, aké budú jej predpokladané vplyvy na životné prostredie v konkrétnom území. Dôraz sa kladie najmä na posúdenie, do akej miery sa zvýši celková antropogénna záťaž, či sa zhorší kvalita životného prostredia a do akej miery bude navrhovaná činnosť pre územie environmentálnym prínosom.

Uvedený dokument je vypracovaný na základe prílohy č. 9 zákona 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších predpisov.

Navrhovaná činnosť predstavuje založenie agrolesníckeho systému v predmetnej lokalite, ktorý predstavuje špecifický systém hospodárenia na pôde, pri ktorom sa na jednej ploche zámerne kombinuje poľnohospodárska produkcia s pestovaním drevín (lesných, ovocných stromov/krov). Týmto spôsobom hospodárenia sa predchádza erózii pôdy, vysušovaniu krajiny, degradácii pôd, vymiznutiu mnohých živočíšnych druhov z krajiny a pod. Ide o významnú inovačnú aktivitu v sektore pôdohospodárstva, pričom agrolesnícke systémy sú najvyšším príkladom ekologickej intenzifikácie.

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TREŇČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

Obsah

I. Základné údaje o navrhovateľovi	7
I.1 Názov	7
I.2 Identifikačné číslo	7
I.3 Sídlo	7
I.4 Meno, priezvisko, adresa, tel. číslo a iné kont. údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa....	7
I.5 Meno, priezvisko, adresa, tel. číslo a iné kontaktné údaje osoby od ktorej možno dostať relevantné informácie o navrhovanej činnosti a miesto na konzultácie	7
II. Základné údaje o navrhovanej činnosti	8
II.1 Názov	8
II.2 Účel	8
II.3 Užívateľ	8
II.4 Charakter navrhovanej činnosti.....	9
II.5 Umiestnenie navrhovanej činnosti.....	9
II.6 Prehľadná situácia umiestnenia navrhovanej činnosti	15
II.7 Termín začatia a skončenia výstavby a prevádzky navrhovanej činnosti.....	15
II.8 Opis technického a technologického riešenia	15
II.9 Zdôvodnenie potreby navrhovanej činnosti v danej lokalite.....	17
II.10 Celkové náklady	17
II.11 Dotknutá obec	17
II.12 Dotknutý samosprávny kraj	17
II.13 Dotknuté orgány	17
II.14 Povoľujúci orgán	17
II.15 Rezortný orgán	17
II.16 Druh požadovaného povolenia navrhovanej činnosti podľa osobitných predpisov	18
II.17 Vyjadrenie o predpokladaných vplyvoch navrh. činnosti presahujúcich štátne hranice....	18
III. Základné informácie o súčasnom stave životného prostredia dotknutého územia.....	19
III.1 Charakteristika prírodného prostredia vrátane chránených území.....	19
III.1.1 Geomorfologické pomery	19
III.1.2 Geologické pomery.....	19
III.1.3 Geodynamické javy	21
III.1.4 Pôdne pomery	22
III.1.5 Klimatické pomery	24
III.1.6 Hydrologické pomery	26
III.1.7 Chránené územia podľa osobitných predpisov	29

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TRENČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

III.1.8	Územný systém ekologickej stability.....	30
III.1.9	Fauna a flóra	31
III.2	Krajina, krajinný obraz, stabilita, ochrana, scenéria	56
III.2.1	Krajinná štruktúra a scenéria	56
III.2.2	Stabilita krajiny.....	57
III.3	Obyvateľstvo, jeho aktivity, infraštruktúra, kultúrohistorické hodnoty územia.....	57
III.3.1	Demografia.....	57
III.3.2	Sídla	58
III.3.3	Infraštruktúra	58
III.3.4	Kultúrne a historické pamiatky a pozoruhodnosti	61
III.3.5	Archeologické náleziská	61
III.3.6	Paleontologické náleziská a významné geologické lokality.....	61
III.4	Súčasný stav kvality životného prostredia vrátane zdravia.....	62
III.4.1	Ovzdušie.....	62
III.4.2	Povrchové a podzemné vody.....	62
III.4.3	Znečistenie pôdy	64
III.4.4	Súčasný zdravotný stav obyvateľstva	65
III.4.5	Syntéza hodnotenia súčasných environmentálnych problémov posudzovanej lokality.....	65
IV.	Základné údaje o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti na životné prostredie vrátane zdravia a o možnostiach opatrení na ich zmiernenie	66
IV.1	Požiadavky na vstupy	66
IV.1.1	Záber pôdy.....	66
IV.1.2	Voda.....	66
IV.1.3	Suroviny	67
IV.1.4	Energetické zdroje a médiá	67
IV.1.5	Nároky na dopravu a inú infraštruktúru	68
IV.1.6	Nároky na pracovné sily.....	68
IV.1.7	Iné nároky.....	68
IV.2	Údaje o výstupoch	69
IV.2.1	Emisie do ovzdušia	69
IV.2.2	Odpadové vody.....	69
IV.2.3	Odpady	69
IV.2.4	Hluk a vibrácie.....	71
IV.2.5	Zápach, žiarenie a iné fyzikálne polia.....	71
IV.2.6	Vyvolané investície.....	71

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TREŇČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

IV.3	Údaje o predpokladaných priamych a nepriamych vplyvoch na životné prostredie	72
IV.3.1	Vplyvy na obyvateľstvo	72
IV.3.2	Vplyvy na horninové prostredie a pôdu	74
IV.3.3	Vplyvy na ovzdušie	74
IV.3.4	Vplyvy na klimatické pomery	74
IV.3.5	Vplyvy na vodné pomery	75
IV.3.6	Vplyvy na faunu, flóru a ich biotopy	75
IV.3.7	Vplyvy na krajinu – štruktúru a využívanie krajiny, krajinný obraz	76
IV.3.8	Vplyvy na územný systém ekologickej stability	76
IV.3.9	Vplyvy na urbánny komplex a využívanie zeme.....	76
IV.3.10	Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky.....	76
IV.3.11	Vplyvy na archeologické náleziská.....	76
IV.3.12	Vplyvy na paleontologické náleziská a významné geologické lokality	76
IV.3.13	Vplyvy na kultúrne hodnoty nehmotnej povahy (napr. miestne tradície)	76
IV.3.14	Iné vplyvy	77
IV.3.15	Priestorová syntéza vplyvov činnosti v území.....	77
IV.4	Hodnotenie zdravotných rizík	77
IV.5	Údaje o predpoklad. vplyvoch navrhovanej činnosti na biodiverzitu a chránené územia .	78
IV.6	Posúdenie očakáv. vplyvov z hľadiska ich významnosti a čas. priebehu pôsobenia.....	78
IV.7	Predpokladané vplyvy presahujúce štátne hranice	83
IV.8	Vyvolané súvislosti, ktoré môžu spôsobiť vplyvy s prihliadnutím na súčasný stav životného v dotknutom území.....	84
IV.9	Ďalšie možné riziká spojené s realizáciou navrhovanej činnosti.....	84
IV.10	Opatrenia na zmiernenie vplyvov jednotl. variantov navrhovanej činnosti na ŽP	85
IV.10.1	Územnoplánovacie opatrenia.....	85
IV.10.2	Opatrenia počas výstavby.....	85
IV.10.3	Opatrenia počas prevádzky	86
IV.10.4	Organizačné a prevádzkové opatrenia.....	87
IV.10.5	Iné opatrenia	87
IV.10.6	Vyjadrenie k technicko-ekonomickej realizovateľnosti opatrení	87
IV.11	Posúdenie očakávaného vývoja územia ak by sa navrhovaná činnosť nerealizovala.....	87
IV.12	Posúdenie súladu navrhovanej činnosti s platnou územnoplánovacou dokumentáciou a ďalšími relevantnými strategickými dokumentmi	88
IV.13	Ďalší postup hodnotenia vplyvov s uvedením najzávažnejších okruhov problémov.....	88

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TREŇČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

V. Porovnanie variantov navrhovanej činnosti a návrh optimálneho variantu s prihliadnutím na vplyvy na životné prostredie	89
V.1 Tvorba súboru kritérií a určenie ich dôležitosti na výber optimálneho variantu	89
V.2 Výber optimál. variantu alebo stanovenie poradia vhodnosti pre posudzované varianty.	89
V.3 Zdôvodnenie návrhu optimálneho variantu.....	89
VI. Mapová a iná obrazová dokumentácia	90
VI.1 Mapové prílohy	90
VI.2 Textové prílohy a dokumentácia	90
VII. Doplnujúce informácie k navrhovanej činnosti.....	91
VII.1 Zoznam textovej a grafickej dokumentácie, ktorá sa vypracovala pre dokument, a zoznam hlavných použitých materiálov	91
VII.2 Zoznam vyjadrení a stanovísk vyžiadanych k navrhovanej činnosti pred vypracovaním tohto dokumentu	92
VII.3 Ďalšie doplnujúce informácie o doterajšom postupe prípravy navrhovanej činnosti a posudzovaní jej predpokladaných vplyvov na životné prostredie.....	92
VIII.Miesto a dátum vypracovania dokumentu.....	93
IX. Potvrdenie správnosti údajov.....	94
IX.1 Spracovatelia dokumentu	94
IX.2 Potvrdenie správnosti údajov podpisom spracovateľa dokumentu a podpisom oprávneného zástupcu navrhovateľa.....	94

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TRENČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

I. Základné údaje o navrhovateľovi

I.1 Názov

AGS VIA, s.r.o.

I.2 Identifikačné číslo

52 223 906

I.3 Sídlo

Javorová 1683/1, 979 01 Rimavská Sobota

I.4 Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa

Meno a priezvisko: Ing. Juraj Musil, PhD.
Organizácia: INECO, s.r.o.
Adresa: Mladých budovateľov 2, 974 11 Banská Bystrica
Tel. č.: +421 948 634 624
Email: ineco.bb@gmail.com

I.5 Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje osoby od ktorej možno dostať relevantné informácie o navrhovanej činnosti a miesto na konzultácie

Meno a priezvisko: Ing. Petra Prlič, PhD.
Organizácia: INECO, s.r.o.
Adresa: Mladých budovateľov 2, 974 11 Banská Bystrica
Tel. č.: +421 948 086 907
Email: ineco.bb@gmail.com

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNOM ÚZEMÍ TRENČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

II. Základné údaje o navrhovanej činnosti

II.1 Názov

„Založenie agrolesníckeho systému v katastrálnom území Trenč“

II.2 Účel

Predmetom navrhovanej činnosti je založenie agrolesníckeho systému v katastrálnom území Trenč, okres Lučenec. Poľnohospodársky využívané pozemky spoločnosťou AGS VIA, s.r.o. (trvalé trávne porasty a orná pôda) poskytnú priestor pre výsadbu vybraných druhov drevín, ktorých výber bude v súlade s *Oznámením Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky o zverejnení zoznamu druhov drevín určených na založenie agrolesníckeho systému, na ktoré sa poskytuje podpora na opatrenie založenie agrolesníckeho systému na poľnohospodárskej ploche a na ochranu a údržbu drevín založeného agrolesníckeho systému (č. 26643/2023 Z. z.)*. V každom prípade pôjde o výsadbu stromčekov, prípadne krov, ktoré sú prioritne stanovištne pôvodné pre danú lokalitu. Pri výsadbe sa bude prihliadať aj na skutočnosť, že percentuálne zloženie vybraných drevín a krov bude predstavovať nasledovné: najmenej 60 % výsadby budú tvoriť lesné dreviny s rôznorodosťou drevín v zložení najmenej troch druhov, pričom sa nepresiahne 60 % dominantnej lesnej dreviny a 30 % druhej dreviny. Počet stromčekov bude definovaný na základe kľúča, podľa ktorého na jednotku plochy pripadá približne 110 ks/ha, s ohľadom, na skutočnosť, že minimálny počet je stanovený nariadením na 80 ks. Výsadba sa bude vykonávať predovšetkým v medziriadkových vzdialenostiach max. 25 m, pričom vzdialenosť medzi jednotlivými stromami v riadku bude min. 3 m, v závislosti však aj od druhu danej dreviny. Výsadbou stromov v zmysle navrhovanej činnosti nedôjde k trvalej zmene spôsobu využívania pozemku. Trvalé trávne porasty a orná pôda sa nezmenia na lesné pozemky.

Projekt výsadby je podporovaný dotáciami prostredníctvom PPA, ako rozpočtovej organizácie Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR v zmysle poskytovania príspevkov z európskych štrukturálnych a investičných fondov. Finančná pomoc pokrýva náklady na ochranu, regeneráciu a obnovu drevín zriadeného agrolesníckeho systému a vypláca sa najviac na obdobie 5 rokov odo dňa poskytnutia pomoci (podľa dokumentu *Schéma štátnej pomoci na zriadenie agrolesníckeho systému na poľnohospodárskej ploche a na ochranu, regeneráciu a obnovu drevín zriadeného agrolesníckeho systému podľa Strategického plánu spoločnej poľnohospodárskej politiky SR 2023 – 2027*).

Hlavným cieľom navrhovanej činnosti je zabezpečenie prostredia pred vplyvmi vodnej erózie, zníženie oxidu uhličitého (CO₂) v ovzduší a zabezpečenie krajiny tvorby.

II.3 Užívateľ

AGS VIA, s.r.o.

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNOM ÚZEMÍ TRENČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

II.4 Charakter navrhovanej činnosti

Navrhovaná činnosť „Založenie agrolesníckeho systému v katastrálnom území Trenč“ predstavuje v dotknutom území **novú činnosť**. S ohľadom na predmet činnosti je túto v zmysle Prílohy č. 8 zákona č. 24/2006 Z. z. (zákon EIA) možné zaradiť nasledovne:

- **1. Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov**
položka 7 Vodohospodárske projekty pre poľnohospodárstvo vrátane melioračných zásahov, ako sú odvodnenia, závlahy, protierózne ochrany pôd a úpravy pozemkov

prahová hodnota, pre časť A: od 500 ha vrátane.

prahová hodnota, pre časť B: od 100 do 500 ha.

Hodnota parametra navrhovanej činnosti:

Celková plocha, na ktorej sa plánuje navrhovaná činnosť predstavuje **83,63 ha**.

Táto plocha neprekračuje prahovú hodnotu pre časť B (vyššie uvedené: činnosť 1., položka 7). Vzhľadom na tieto informácie konštatujeme, že navrhovaná činnosť spadá pod povinnosť vykonať zisťovacie konanie predložením navrhovanej činnosti vypracovanej podľa Prílohy č. 9 k zákonu č. 24/2006 Z. z.

Príslušným orgánom pre zisťovacie konanie je miestne príslušný Okresný úrad, odbor starostlivosti o životné prostredie.

S ohľadom na predmet činnosti pripadá do úvahy aj zaradenie tejto činnosti do:

- **1. Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybolov**
položka 10 časť B: Prvé zalesňovanie na nelesných pozemkoch na účely zmeny na iný typ využitia krajiny od 10 ha

Avšak vzhľadom na skutočnosť, že výsadbou stromčekov na pozemkoch nedôjde k trvalej zmene pôdneho druhu (nedôjde k zmene z trvalých trávnych porastov a ornej pôdy na lesné pozemky) konštatujeme, že navrhovaná činnosť nespadá pod zisťovacie, ani povinné hodnotenie na základe činnosti 1., položka 10.

II.5 Umiestnenie navrhovanej činnosti

Navrhovaná činnosť sa plánuje realizovať v katastrálnom území obce Trenč. Umiestnenie činnosti je nasledovné:

Kraj:	Banskobystrický
Okres:	Lučenec
Obec, katastrálne územie:	Trenč
Vymedzenie dielov LPIS:	0304/1, 0602/1, 1701/6, 1802/1, 1807/1 a 1808/1. (na základe https://gsaa.mpsr.sk/2024/)
Parcelné čísla:	dokumentuje Tab. 1 (rozdelenie parcelných čísiel je na základe vyššie uvedených LPIS, ktoré sú podkladom pre podávanie žiadosti o finančnú podporu cez PPA, ako rozpočtovú organizáciu MPaRV SR)

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TREŇČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

Tabuľka 1 Zoznam a charakteristika navrhovanej činnosti dotknutých pozemkov

LPIS	Výmera [ha]	Druh pozemku	Pozemok parc. č.	Typ	Výmera [m ²]	Druh pozemku	Spôsob využívania pozemku
0304/1	19,76	orná pôda	1640/3	EKN	110111	lesný pozemok	Pozemok s lesným porastom, dočasne bez lesného porastu na účely obnovy lesa alebo po vykonaní náhodnej ťažby
			1640/4	EKN	107153		
			1640/7	EKN	100368	orná pôda	Pozemok využívaný pre rastlinnú výrobu, na ktorom sa pestujú obilniny, okopaniny, krmoviny, technické plodiny, zelenina a iné poľnohospodárske plodiny alebo pozemok dočasne nevyužívaný pre rastlinnú výrobu
			1640/8	EKN	106102	orná pôda	
			1640/10	EKN	10257		
			1640/11	EKN	10257		
			1640/13	EKN	306		
			1640/14	EKN	18642		
0602/1	4,97	kultúra trvalých trávnych porastov	1385	CKN	56783	orná pôda	Pozemok využívaný pre rastlinnú výrobu, na ktorom sa pestujú obilniny, okopaniny, krmoviny, technické plodiny, zelenina a iné poľnohospodárske plodiny alebo pozemok dočasne nevyužívaný pre rastlinnú výrobu
			1291/6	EKN	65	orná pôda	
			1291/7	EKN	55		
			1385	EKN	4865		
			1387/4	EKN	1961		
			1389	EKN	3273		
			1390	EKN	6164		
			1391	EKN	3784		
			1392	EKN	3615		
			1393/2	EKN	970		
1701/6	37,26	kultúra trvalých trávnych porastov	1400/1	CKN	105737	orná pôda	Pozemok využívaný pre rastlinnú výrobu, na ktorom sa pestujú obilniny, okopaniny, krmoviny, technické plodiny, zelenina a iné poľnohospodárske plodiny alebo pozemok dočasne nevyužívaný pre rastlinnú výrobu
			1400/2	CKN	57770		
			1614/3	CKN	104665		
			1623/4	CKN	19761		
			1631/1	CKN	187535		
			1614/2	CKN	4106	zastavaná plocha a nádvorie	Pozemok, na ktorom je postavená inžinierska stavba - cestná, miestna a účelová komunikácia, lesná cesta, poľná cesta, chodník, nekryté parkovisko a ich súčasti
			1631/4	CKN	125359	trvalý trávny porast	Pozemok lúky a pasienku trvalo porastený trávami alebo pozemok dočasne nevyužívaný pre trvalý trávny porast
			1295/3	EKN	71	orná pôda	
			1397/1	EKN	1836		
			1397/3	EKN	918		
			1398	EKN	2305		

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TREŇČ“		
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025	

LPIS	Výmera [ha]	Druh pozemku	Pozemok parc. č.	Typ	Výmera [m ²]	Druh pozemku	Spôsob využívania pozemku
			1399	EKN	8427		
			1403/1	EKN	871		
			1404	EKN	4485		
			1409/1	EKN	3861		
			1409/2	EKN	3861		
			1411/2	EKN	1166		
			1412/2	EKN	1162		
			1413/1	EKN	1606		
			1413/2	EKN	1607		
			1414	EKN	1268		
			1418/2	EKN	1135		
			1419	EKN	2913		
			1420	EKN	3230		
			1421/2	EKN	1595		
			1421/4	EKN	1595		
			1430/2	EKN	2403		
			1430/3	EKN	2404		
			1440/1	EKN	3574		
			1441	EKN	4172		
			1442	EKN	1622		
			1443/3	EKN	1555		
			1445/2	EKN	1096		
			1446/1	EKN	770		
			1446/2	EKN	894		
			1446/4	EKN	3901		
			1614/3	EKN	1113		
			1614/5	EKN	889		
			1614/6	EKN	1046		
			1614/11	EKN	264		
			1614/15	EKN	384		
			1614/16	EKN	984		
			1614/17	EKN	665		
			1614/19	EKN	447		
			1614/20	EKN	484		
			1614/21	EKN	819		
			1614/24	EKN	434		
			1614/25	EKN	384		
			1614/31	EKN	872		

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TREŇČ“		
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025	

LPIS	Výmera [ha]	Druh pozemku	Pozemok parc. č.	Typ	Výmera [m ²]	Druh pozemku	Spôsob využívania pozemku
			1614/32	EKN	582		
			1614/37	EKN	426		
			1614/41	EKN	1129		
			1614/42	EKN	272		
			1614/44	EKN	273		
			1614/46	EKN	210		
			1614/48	EKN	392		
			1614/49	EKN	392		
			1614/50	EKN	724		
			1614/51	EKN	712		
			1614/52	EKN	689		
			1614/53	EKN	686		
			1614/55	EKN	1111		
			1614/58	EKN	778		
			1614/59	EKN	1430		
			1614/63	EKN	565		
			1628/5	EKN	2072		
			1628/7	EKN	1028		
			1628/12	EKN	2164		
			1628/14	EKN	4372		
			1628/17	EKN	5414		
			1629/5	EKN	3117		
			1629/7	EKN	1538		
			1629/9	EKN	2285		
			1629/10	EKN	1821		
			1629/13	EKN	636		
			1629/15	EKN	7653		
			1629/22	EKN	5276		
			1629/24	EKN	751		
			1631/3	EKN	1991		
			1631/4	EKN	3386		
			1631/5	EKN	1598		
			1631/9	EKN	2087		
			1631/11	EKN	1721		
			1631/13	EKN	713		
			1631/17	EKN	1157		
			1631/18	EKN	1216		
			1631/21	EKN	642		

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TRE NČ“		
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025	

LPIS	Výmera [ha]	Druh pozemku	Pozemok parc. č.	Typ	Výmera [m ²]	Druh pozemku	Spôsob využívania pozemku
			1631/24	EKN	1229		
			1631/25	EKN	1240		
			1631/27	EKN	2136		
			1631/30	EKN	2873		
			1631/32	EKN	728		
			1631/35	EKN	1031		
			1631/36	EKN	3686		
			1631/37	EKN	6713		
			1631/38	EKN	1309		
			1631/41	EKN	1313		
			1631/44	EKN	1167		
			1631/45	EKN	1269		
			1631/46	EKN	1104		
			1631/48	EKN	1843		
			1631/50	EKN	1028		
			1631/62	EKN	538		
			1631/110	EKN	1593		
			1631/102	EKN	849		
1802/1	15,10	kultúra trvalých trávnych porastov	1631/4	CKN	125359	trvalý trávny porast	Pozemok lúky a pasienku trvalo porastený trávami alebo pozemok dočasne nevyužívaný pre trvalý trávny porast
			1631/5	CKN	56395		
			1631/11	EKN	1721	orná pôda	
			1631/13	EKN	713		
			1631/17	EKN	1157		
			1631/18	EKN	1216		
			1631/21	EKN	642		
			1631/24	EKN	1229		
			1631/25	EKN	1240		
			1631/27	EKN	2136		
			1631/63	EKN	1426		
			1631/64	EKN	2456		
			1631/65	EKN	3022		
			1631/66	EKN	1381		
			1631/67	EKN	980		
			1631/68	EKN	1177		
			1631/69	EKN	1085		
			1631/70	EKN	1083		
			1631/72	EKN	776		
			1631/73	EKN	1658		

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TREŇČ“		
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie		január 2025

LPIS	Výmera [ha]	Druh pozemku	Pozemok parc. č.	Typ	Výmera [m ²]	Druh pozemku	Spôsob využívania pozemku
			1631/75	EKN	2261		
			1631/77	EKN	4315		
			1631/79	EKN	606		
			1631/80	EKN	3550		
			1631/99	EKN	1210		
			1631/100	EKN	842		
			1631/104	EKN	658		
			1631/110	EKN	1593		
1807/1	0,86	kultúra trvalých trávnych porastov	1631/63	EKN	1426	orná pôda	
			1631/64	EKN	2456		
			1631/65	EKN	3022		
			1631/66	EKN	1381		
			1631/67	EKN	980		
			1631/68	EKN	1177		
			1631/69	EKN	1085		
			1631/70	EKN	1083		
			1631/72	EKN	776		
			1631/73	EKN	1658		
			1631/77	EKN	4315		
			1631/79	EKN	606		
1808/1	5,68	kultúra trvalých trávnych porastov	1628/1	CKN	39481	orná pôda	Pozemok využívaný pre rastlinnú výrobu, na ktorom sa pestujú obilniny, okopaniny, krmoviny, technické plodiny, zelenina a iné poľnohospodárske plodiny alebo pozemok dočasne nevyužívaný pre rastlinnú výrobu
			1628/2	CKN	5741		
			1631/1	CKN	187535		
			1628/5	EKN	2072	orná pôda	
			1628/7	EKN	1028		
			1628/12	EKN	2164		
			1628/14	EKN	4372		
			1628/17	EKN	5414		
			1631/32	EKN	728		
			1631/34	EKN	2551		
			1631/35	EKN	1031		
			1631/36	EKN	3686		
			1631/37	EKN	6713		
			1631/38	EKN	1309		
			1631/41	EKN	1313		
			1631/44	EKN	1167		
			1631/45	EKN	1269		

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNOM ÚZEMÍ TRENČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

LPIS	Výmera [ha]	Druh pozemku	Pozemok parc. č.	Typ	Výmera [m ²]	Druh pozemku	Spôsob využívania pozemku
			1631/46	EKN	1104		
			1631/48	EKN	1843		
			1631/62	EKN	538		

Všetky dotknuté pozemky, na ktorých je navrhovaná činnosť umiestnená spadajú do katastrálneho územia Trenč a sú situované mimo zastavaného územia obce.

II.6 Prehľadná situácia umiestnenia navrhovanej činnosti

Prehľadná situácia umiestnenia navrhovanej činnosti sa nachádza v mapových prílohách k tomuto dokumentu.

II.7 Termín začatia a skončenia výstavby a prevádzky navrhovanej činnosti

Činnosti budú realizované v nasledujúcom predpokladanom časovom harmonograme:

Začiatok výstavby: v závislosti na ukončení procesu EIA a získaní príslušných povolení

Doba výstavby: v závislosti od plánu výsadby drevín

Ukončenie prevádzky: o 5, resp. 10 rokov

Pozn.: Projekt výsadby je podporovaný dotáciami prostredníctvom PPA v zmysle poskytovania príspevkov z európskych štrukturálnych a investičných fondov. Finančná pomoc sa vypláca najviac na obdobie 5 rokov odo dňa poskytnutia pomoci. Z toho dôvodu je celý projekt výsadby časovo ohraničený na 5 rokov, projekt je možné však predĺžiť najviac na 10 rokov (spolu).

II.8 Opis technického a technologického riešenia

Navrhovaná činnosť pozostáva zo založenia agrolesníckeho systému, ktorý predstavuje taký systém hospodárenia na pôde, pri ktorom sa na jednej ploche zámerne kombinuje poľnohospodárska produkcia s pestovaním drevín (lesných, ovocných stromov/krov). Veľkoplošné monokultúrne systémy pestovania poľnohospodárskych plodín priniesli so sebou okrem zvýšenej produkcie aj mnoho negatívnych javov ako je erózia pôdy, vysušovanie krajiny, degradácia pôd, vymiznutie mnohých živočíšnych druhov z krajiny, ale aj nezamestnanosť a pustnutie kultúrnej krajiny. Práve tieto problémy efektívne rieši založenie agrolesníckeho systému. Ide o významnú inovačnú aktivitu v sektore pôdohospodárstva, pričom sú najvyšším príkladom ekologickej intenzifikácie. Zvýšenie produkcie biomasy v agrolesníckych systémoch prináša drevinová zložka prostredníctvom ekologických väzieb a lepšieho využívania slnečného žiarenia, vody a živín v nadzemnom i podzemnom priestore.

Založenie agrolesníckeho systému v katastrálnom území Trenč predstavuje výsadbu vybraných druhov drevín, ktorých výber bude v súlade s *Oznámením Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky o zverejnení zoznamu druhov drevín určených na založenie agrolesníckeho systému, na ktoré sa poskytuje podpora na založenie agrolesníckeho*

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TREŇČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

systemu na poľnohospodárskej ploche a na ochranu a údržbu drevín založeného agrolesníckeho systému (č. 26643/2023 Z. z.). V každom prípade pôjde o výsadbu stromčekov, prípadne krov, ktoré sú prioritne stanovištné pôvodné pre danú lokalitu, napr. javor poľný (*Acer campestre*), lieska obyčajná (*Corylus avellana*), dub zimný (*Quercus petraea agg.*), dub letný (*Quercus robur*), dub cerový (*Quercus cerris*), jarabina brekyňová (*Sorbus torminalis*), brest hrabolitý (*Ulmus minor*), príp. hruška planá (*Pyrus communis*), svíb krvavý (*Cornus sanguinea*). Pri výsadbe sa bude prihliadať aj na skutočnosť, že percentuálne zloženie vybraných drevín a krov bude predstavovať nasledovné: najmenej 60 % výsadby budú tvoriť lesné dreviny s rôznorodosťou drevín v zložení najmenej troch druhov, pričom sa nepresiahne 60 % dominantnej lesnej dreviny a 30 % druhej dreviny. Počet stromčekov bude definovaný na základe kľúča, podľa ktorého na jednotku plochy pripadá približne 110 ks/ha, s ohľadom, na skutočnosť, že minimálny počet je stanovený nariadením na 80 ks. Výsadba sa bude vykonávať predovšetkým v medziriadkových vzdialenostiach max. 25 m, pričom vzdialenosť medzi jednotlivými stromami v riadku bude min. 3 m, v závislosti však aj od druhu danej dreviny. Výsadbou stromov na predmetných pozemkoch nedôjde k trvalej zmene pôdneho druhu, teda nedôjde k zmene z trvalých trávnych porastov a ornej pôdy na lesné pozemky.

Na predmetných pozemkoch sa nebudú používané žiadne chemické prípravky, vzhľadom na skutočnosť, že spoločnosť AGS VIA, s.r.o., je súčasťou ekologického hospodárstva. Pozemky, na ktorých sa bude využívať predmetné agrolesnícke opatrenie, nebudú oplotené. Založenie agrolesníckeho systému na predmetných pozemkoch nebude mať nepriaznivý vplyv na integritu tohto územia z hľadiska cieľov jeho ochrany.

Navrhovaná činnosť je podporená dotáciami prostredníctvom PPA v zmysle poskytovania príspevkov z európskych štrukturálnych a investičných fondov po dobu 5 rokov. Prioritným cieľom bude zabrániť vodnej erózie, znížiť CO₂ v ovzduší, ako aj zabezpečiť krajinotvorbu. Dôvodom, prečo Európska únia pristúpila k realizácii podobných projektov na poľnohospodárskych pozemkoch, bolo v prvom rade vytvorenie vhodnejších, nie monokultúrnych, podmienok pre voľne žijúce vtáctvo, ako je napr. hniezdenie, ochrana pred predátormi, lepšie podmienky pre rozmnožovanie, lepšia adaptabilita voľne žijúceho vtáctva pri okrajových lúkach a pasienkoch pri dlhodobom vysokých teplotách (potenciálny tieň). Vďaka výsadbe stromov na predmetných pozemkoch bude poľnohospodárska pôda schopná lepšie využívať vlahu v obdobiach sucha. Zároveň, v prípade výskytu smrští v letných mesiacoch, poľnohospodárska pôda bude vedieť lepšie odolávať vodnej erózii z dôvodu, že korene stromov zabránia odplaveniu poľnohospodárskej pôdy. Po ukončení projektu (v horizonte 5 – 10 rokov) budú mať stromčeky výšku do 2 m a dostatočne vybudovaný koreňový systém, ktorý po ich spílení bude zachovaný v pôdnom podloží, čím bude naďalej plniť účel ochrany pôdy proti erózii, vyplavovaniu a bude naďalej spevňovať predmetné plochy.

Zhrnutie pozitívnych aspektov vytvorenia agrolesníckeho systému:

- zlepšenie pôdnej štruktúry a ochrana poľnohospodárskej pôdy pred eróziou,
- zlepšenie manažmentu vody v krajine,
- rozšírenie biodiverzity,
- vplyv drevín na cyklus živín,

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TRENČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

- remediácia poľnohospodárskej pôdy,
- diverzifikácia produkcie,
- poskytujú vyšší príjem z jednotky plochy.

II.9 Zdôvodnenie potreby navrhovanej činnosti v danej lokalite

Ako je popísané vyššie, Európska únia pristúpila k realizácii projektov na poľnohospodárskych pozemkoch, predovšetkým z dôvodu vytvorenia vhodnejších podmienok pre voľne žijúce vtáctvo, a to predovšetkým podmienky týkajúce sa hniezdenia, ochrany pred predátormi, lepšie podmienky pre rozmnožovanie, lepšia adaptabilita voľne žijúceho vtáctva pri okrajových častiach lúk a pasienkov pri dlhodobo vysokých teplotách (potenciálny tieň). Vďaka výsadbe stromov na predmetných pozemkoch bude poľnohospodárska pôda schopná lepšie využívať vlahu v obdobiach sucha. Zároveň, v prípade výskytu smrští v letných mesiacoch, poľnohospodárska pôda bude vedieť lepšie odolávať vodnej erózii z dôvodu, že korene stromov zabránia odplaveniu poľnohospodárskej pôdy.

Vybudovanie agrolesníckeho systému nepredstavuje prakticky žiadne *negatívne* vplyvy na jednotlivé zložky prostredia, ktoré by mohli byť realizáciou navrhovanej činnosti vyvolané.

II.10 Celkové náklady

Predpokladané investičné náklady nie sú v tomto štádiu plánovania projektu spoľahlivo predikovateľné a bude upresnené v ďalšej etape projektu.

II.11 Dotknutá obec

Trenč

II.12 Dotknutý samosprávny kraj

Banskobystrický samosprávny kraj

II.13 Dotknuté orgány

- Okresný úrad Lučenec, Odbor starostlivosti o životné prostredie
- Okresný úrad Lučenec, Pozemkový a lesný odbor

II.14 Povoľujúci orgán

Povoľujúcim orgánom, v zmysle zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, je Okresný úrad Lučenec, Odbor starostlivosti o životné prostredie.

Povoľujúcim orgánom pre následný povoľovací proces (územné a stavebné konanie) je spoločný obecný úrad Lučenec (umiestnenie navrhovanej činnosti).

II.15 Rezortný orgán

Ministerstvo životného prostredia SR

Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TRENČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

II.16 Druh požadovaného povolenia navrhovanej činnosti podľa osobitných predpisov

- Relevantné súhlasy podľa §13 ods. (2) a §14 ods. (2) zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení jeho neskorších predpisov.

II.17 Vyjadrenie o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti presahujúcich štátne hranice

Vzdialenosť plánovaného umiestnenia navrhovanej činnosti od štátnej hranice Slovenskej republiky s Maďarskou republikou je cca 3-5 km.

Podľa prílohy č. 13 k zákonu č. 24/2006 Z. z. predmetná činnosť nie je zaradená do zoznamu činností podliehajúcich povinnej medzinárodnej posudzovaniu z hľadiska ich vplyvov na životné prostredie, presahujúce štátne hranice.

Vzhľadom na uvedenú charakteristiku, navrhovaná činnosť nebude mať vplyv na životné prostredie a ľudské zdravie presahujúci štátne hranice Slovenskej republiky. V súvislosti s touto činnosťou nemožno očakávať také efekty a vplyvy, ktoré by mali za následok transport znečisťujúcich látok, či už ovzduším alebo vodným prostredím za hranice Slovenskej republiky.

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TREŇČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

III. Základné informácie o súčasnom stave životného prostredia dotknutého územia

Pozn.: informácie uvedené v nasledovnej kapitole boli vzhľadom na lokálne umiestnenie navrhovanej činnosti čerpané z Regionálneho územného systému ekologickej stability okresu Lučenec.

Vymedzenie hraníc posudzovaného územia

Posudzované územie – územie, na ktorom bude priamo situovaná výstavba navrhovanej činnosti.

Užšie okolie posudzovaného územia – predstavuje územie do vzdialenosti 1 000 m od hraníc posudzovaného územia.

Širšie okolie posudzovaného územia – predstavuje územie do vzdialenosti 5 000 m od hraníc posudzovaného územia.

III.1 Charakteristika prírodného prostredia vrátane chránených území

III.1.1 Geomorfologické pomery

Z hľadiska geomorfologického členenia sa záujmové územie, člení nasledovne:

- sústava: Alpsko-himalájska
- podsústava: Karpaty
- provincia: Západné Karpaty
- subprovincia: Vnútorne Západné Karpaty
- oblasť: Lučensko-košická zníženina
- celok: Juhoslovenská kotlina
- podcelok: *Lučenecká kotlina* (Mazúr, Lukniš, 1980).

Juhoslovenská kotlina sa tiahne VZ smerom, lemujúc J úpätie celku Revúckej vrchoviny. Na východe kotlinu ohraničuje celok Bodvianska pahorkatina. Kotlina (hlavne jej centrálna časť) je vyplnená riečnymi usadeninami, výplavovými kužeľmi potokov a riek, a taktiež aj sprašami a sprašovými hlinami. Reliéf Juhoslovenskej kotliny je výsledkom najmä pôsobenia riek. Okres Lučenec ma rozdielne členitý povrch. Rovinatá stredná časť okresu leží v Lučenskej kotline. Na sever sa územie dvíha do Revúckej vrchoviny a okraja Stolických a Veporských vrchov a na západe do Ostrôžkov. Juhovýchodná časť okresu zasahuje do Cerovej vrchoviny. Okresom preteká rieka Ipeľ (RÚSES, 2019).

III.1.2 Geologické pomery

Okres Lučenec sa vyznačuje pomerne pestrou geologickou stavbou. Podstatné plošné zastúpenie majú neogénne sedimenty Juhoslovenskej kotliny, ktoré sú na SV od veporika oddelené gemerikom. Západnú časť územia tvoria neovulkanity pliocénneho veku (Ostrôžky). Podľa tektonickej schémy slovenskej časti Západných Karpát (Atlas krajiny Slovenskej republiky, 2002) sa na území okresu Lučenec nachádzajú nasledovné tektonické štruktúry:

- kryštalinikum veporika,
- sedimentárny obal veporika,
- gemerikum,
- neogénne sedimentárne panvy a neogénne vulkanity.

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNOM ÚZEMÍ TRENČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

Veporikum je zložené z kryštalinického podkladu a obalových sekvencií mladopaleozoického až mezozoického veku. Kryštalinikum veporika je tvorené predovšetkým viacerými často špecifickými varietami granitoidných hornín a kryštalickými bridlicami rôzneho stupňa premeny (migmatity, ruly, svory, fylity). Geologická a tektonická stavba kryštalinika je značne komplikovaná. Veporikum v okrese Lučenec zastupuje Slovenské rudohorie, tvorené hlavne biotickými granodioritmi až tonalitmi. Obalové sekvencie veporika (sedimentárny obal veporika) je možné rozdeliť na dva odlišné vývojové obdobia: obalová sekvencia južného veporika (Federátska sekvencia) a obalová sekvencia severného veporika (sekvencia Veľkého Boku). V okrese Lučenec je prítomná Federátska sekvencia, ide o komplikovaný systém tektonických šupín. Nachádzajú sa v nej vrchnopaleozoické klastické horniny a nad nimi klasický sled triasových kremencov a verfenských bridlíc a pokračujúci karbonátovou sedimentáciou. Jej integrálnou súčasťou sú však aj horniny vrchného karbónu a permu (revúcka skupina), ktoré sú však často tektonicky osamostatnené. Veporikum je v južnej časti Revúckej vrchoviny okresu Lučenec prekryté severným gemerikom. Gemerikum ako najvrchnejšia tektonická superjednotka Centrálnych Západných Karpát, je tvorená prevažne paleozoickými, menej mezozoickými horninami, na ktoré sa viaže podstatná časť rudného bohatstva Slovenska. Na rozdiel od tatrika a veporika je budované hlavne nízko metamorfovanými (premenenými) horninami prevažne staropaleozoického veku. Hercýnska metamorfóza v gemeriku nedosiahla tak výrazný stupeň premeny ako v tatriku a veporiku a miera premeny hornín (najnižší stupeň metamorfózy) postihla horniny gemerika aj v alpínskom období. Členenie je založené predovšetkým na kontrastnosti horninovej náplne a jej veku. V okrese Lučenec na severné gemerikum nasadá sedimentárny obal tvorený ochtinskou skupinou, ktorú tvoria metazlepence, metapieskovce, fylity, lokálne metabazalty, metadolerity a serpentinity. Neogénne panvy vznikali v závere horotvorných procesov vytvárajúcich dnešný orogén Západných Karpát. Panvy a kotliny sú výraznými morfolotektonickými štruktúrami Západných Karpát. Kotliny vytvárajú plošne menej rozsiahle a štruktúrne jednoduchšie sedimentárne akumulácie neogénu často zovreté medzi pohoriami. Do riešeného územia zasahuje Lučenecká kotlina, malá časť Ipeľskej kotliny a Cerová vrchovina. Výplň Lučenskej kotliny tvorí lučenské súvrstvie egerského veku, ktoré zároveň podstieľa Cerovú vrchovinu. Reprezentujú ho bazálne hrubé klastiká, vápence, zlepence a mohutne vyvinuté prachovce s morskou faunou. Podlozie lučenského súvrstvia tvoria ílovce, prachovce, klastiká a rozpadavé pieskovce čiernoluckého (kampan) a čížskeho (kišcel) súvrstvia. Nadložie lučenského súvrstvia tvorí aj modrokamenské súvrstvie karpátu, reprezentované morskými pieskami a sivými prachovcami. Kvartérny pokryv je rozšírený na celej Juhoslovenskej kotline a v okolí vodných tokov. V Ipeľskej kotline a Lučenskej kotline sú vyvinuté najmä fluviálne sedimenty terás a nív a proluviálne sedimenty terasových kužeľov. Eolické, eolicko-deluviálne sedimenty (spraše, sprašové hliny) a piesky tvoria pokryv terás. Rozšírené sú aj proluviálne hlinité až piesčité štrky a úlomky hornín v nízkych náplavových kužeľoch bez pokryvu.

Základné geochemické typy hornín

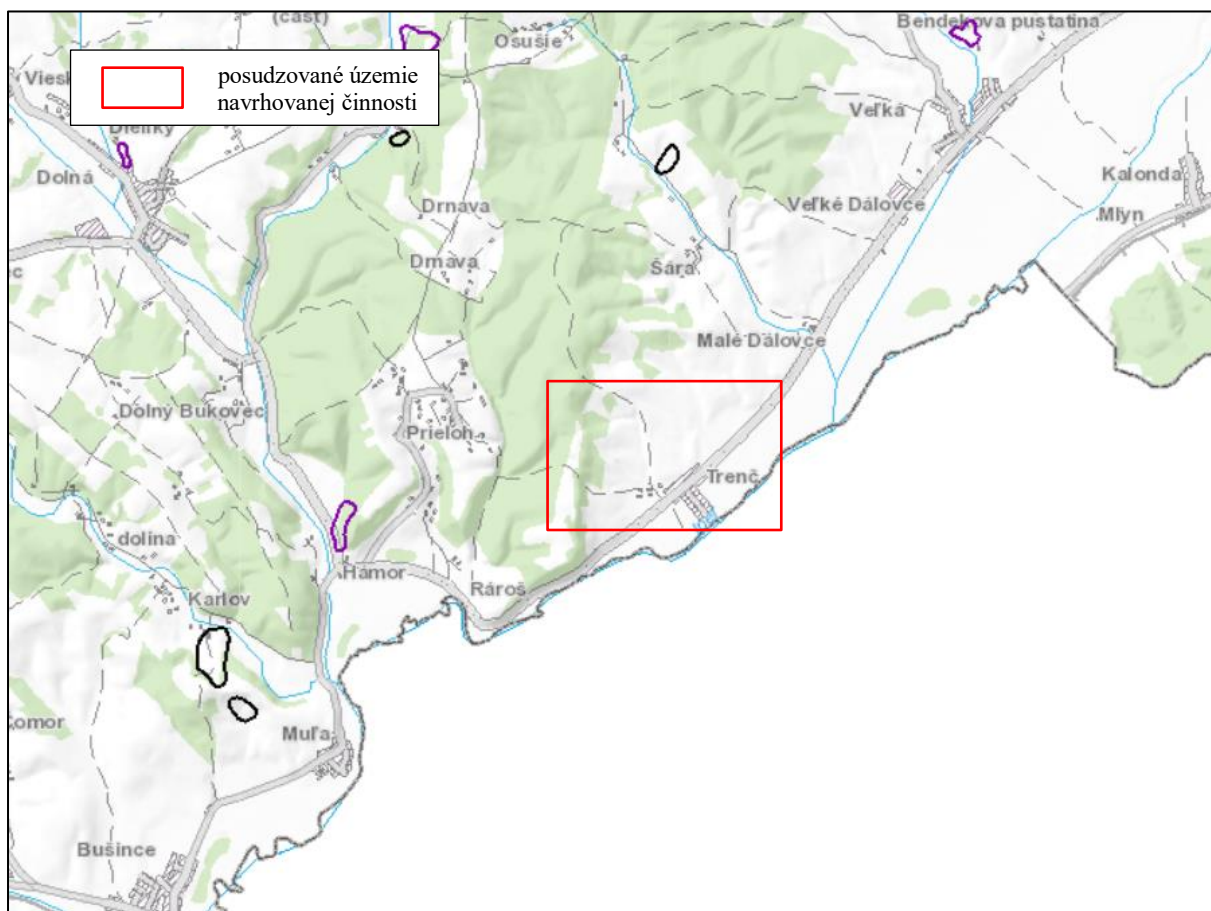
Na území okresu je vyčlenených 7 základných geochemických typov hornín (Atlas krajiny Slovenskej republiky, 2002):

- ílovce, pieskovce,
- granitoidy,
- andezity a intermediárne subvulkanické intruzíva,
- bazalty až bazaltoidné andezity,
- alkalické bazalty a bazanity,
- vápence, dolomity,
- metapsamity, metapelity, prevažne kyslé metavulkanity a metavulkanoklastiká a intermediárne až bazické metavulkanity a metavulkanoklastiká s polohami slabometamorfovaných vápencov, dolomitov a magnezitov (RÚSES, 2019).

III.1.3 Geodynamické javy

Svahové deformácie

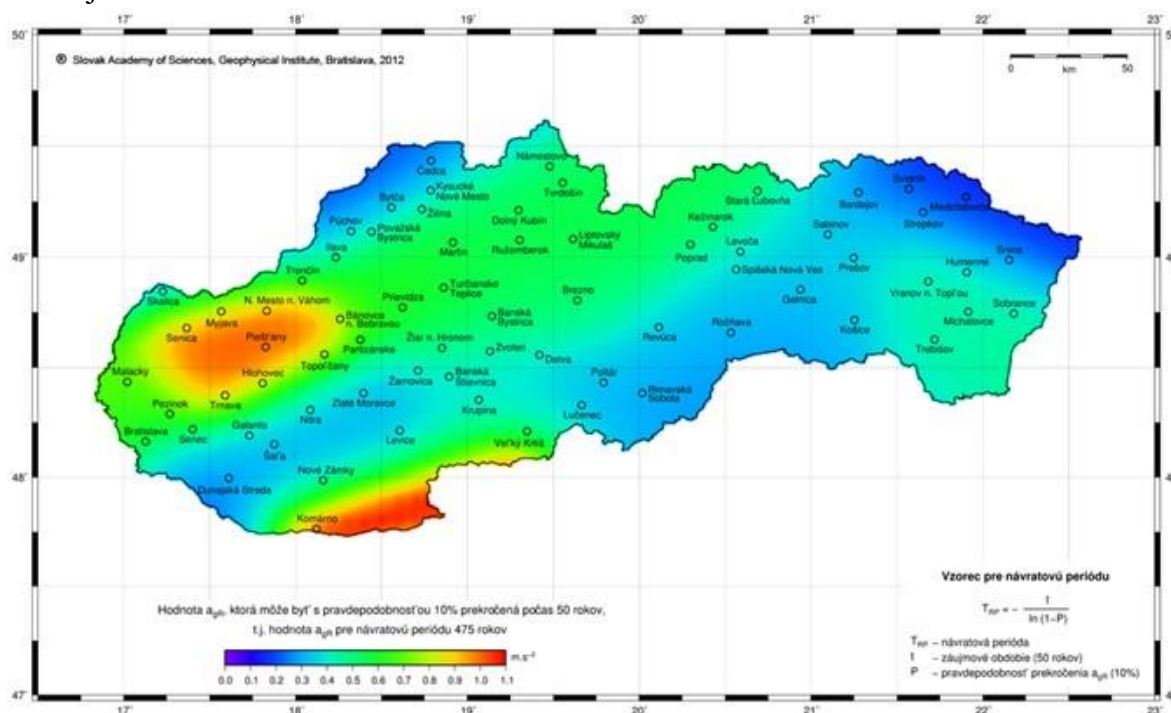
Podľa mapy svahových deformácií sa v lokalite navrhovanej činnosti nepredpokladá žiadna aktivita v tomto smere (zosuv). Nie je predpoklad náchylnosti k vzniku geodynamických javov. Z hľadiska stability sa prejavuje posudzované územie a jeho okolie ako stabilné, bez zosuvov.

Obrázok 1 Mapa svahových deformácií (ŠGÚDŠ, 2023)

Seizmicita

JV časť okresu Lučenec je pokrytá pásom 5. – 6. stupňa medzinárodnej stupnice MSK-64 s najnižším rizikom seizmického ohrozenia. Vyššie riziko seizmickej ohrozenosti na úrovni 6. stupňa medzinárodnej stupnice MSK-64 prechádza stredom okresu vo V-Z smere. V severnej časti okresu je územie s najvyšším rizikom seizmického ohrozenia (6. – 7. stupeň) medzinárodnej stupnice MSK-64. Špičkové zrýchlenie na skalnom podloží vyjadruje nasledujúca schéma.

Obrázok 2 Mapa seizmického ohrozenia územia Slovenska v hodnotách špičkového zrýchlenia na skalnom podloží pre 475-ročnú návratovú periódu (GFÚ SAV, 2012, <https://www.seismology.sk/Maps/>)

III.1.4 Pôdne pomery

Pôdny typ

Charakteristika pôdných typov posudzovanej oblasti – okresu Lučenec vyplýva z informácií uvedených v RÚSES (2019). Kategorizácia a identifikácia pôdneho typu sa určuje na základe sledu diagnostických horizontov, prípadne variet horizontov (dominantných vizuálnych morfogenetických znakov). U niektorých typov sa určuje aj kombináciou diagnostického horizontu a pôdotvorného substrátu. Na predmetnom území boli identifikované nasledujúce pôdne typy (Societas Pedologica Slovaca, 2014):

- antrozem - pôdy s antrozemným A-horizontom vzniknutým z premiestnených antropogénnych materiálov rôzneho pôvodu, v hrúbke > 35 cm,
- čiernica - pôdy s molickým čiernicovým A-horizontom a glejovým G-horizontom,
- fluvizem - pôdy s ochrickým A-horizontom z holocénnych fluviálnych sedimentov,
- glej - pôdy s glejovým redukčným G-horizontom do 50 cm od povrchu,
- hnedozem - pôdy s luvickým B-horizontom pod ochrickým alebo umbrickým A-horizontom,

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TREŇČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

- kambizem - pôdy s kambickým B-horizontom, pod ochrickým alebo umbrickým A-horizontom,
- kultizem - pôdy s kultizemným melioračným A-horizontom > 35 cm, alebo aj so zvyškom pôvodného diagnostického horizontu hrúbky > 10 cm,
- litozem - veľmi plytké pôdy s hĺbkou len do 10 cm na alebo z pevných silikátových až karbonátových hornín, bez ďalších diagnostických horizontov, s výnimkou ochrického A-horizontu, alebo organického O-horizontu,
- luvizem - pôdy s eluviálnym luvickým E-horizontom a luvickým B-horizontom, pod ochrickým A-horizontom,
- pararendzina - pôdy s molickým, niekedy až ochrickým A-horizontom zo zvetralín spevne spevnených karbonátovo-silikátových hornín, so skeletnosťou < 30 %,
- pseudoglej - pôdy s mramorovaným B-horizontom, bez vyvinutého luvického B-horizontu, pod ochrickým A-horizontom bez/alebo s eluviálnym hydromorfným E-horizontom,
- ranker - pôdy s rôznym silikátovým A-horizontom zo skeletnatých zvetralín pevných a spevnených silikátových hornín,
- regozem - mladé plytké pôdy s ochrickým A0 – horizontom bez ďalších diagnostických horizontov,
- rendzina - pôdy s molickým A-horizontom zo zvetralín pevných karbonátových hornín, so skeletnosťou obvykle nad 30 %.

Prevládajúcimi pôdnymi typmi na území okresu Lučenec sú kambizeme a hnedozeme. Pozdĺž riek sa ťahajú pásy nívnych pôd fluvizemí a glejových pôd. V Slovenskom rudohorí a stredohorí prevažujú hnedé lesné pôdy kambizeme. Pôdny kryt v Cerovej vrchovine tvoria pararendziny, hnedozeme a ilimerizované pôdy luvizeme (RÚSES, 2019).

Pôdny subtyp

V pôdnom pokryve okresu Lučenec prevláda typ hnedých pôd - kambizem. Ide o veľmi heterogénny nevyrovnaný pôdny typ, so zastúpením viacerých subtypov. Najväčšie zastúpenie má kambizem modálna. Sú to stredné hlboké až hlboké pôdy s výskytom na svahoch do 12°. Druhým plošne najrozšírenejším typom pôd sú hnedozeme, ktoré sú typické svojim trojhorizontovým A-B-C pôdnym profilom. Vyvinuli sa prevažne na sprašiach a iných kvartérnych a neogénnych sedimentoch. Najväčšie zastúpenie má hnedozem modálna a pseudoglejová. Hnedozeme majú stredný až vysoký pozitívny ekologický potenciál, relatívne dobre tvoria biomasu (najmä keď sú hnojené). V suchých obdobiach sú náchylné na veternú eróziu a počas privalových zrážok môžu byť poškodzované aj vodnou eróziou. Podzemná voda je u nich obvyčajne hlboko. Pozdĺž tokov má pomerne veľké zastúpenie iniciálna (nivná) skupina pôd fluvizeme. Pôda, ktorá je, alebo donedávna bola ovplyvňovaná záplavami a výrazným kolísaním hladiny podzemnej vody. Má svetlý humusový horizont. Z klimatického hľadiska ide o azonálnu pôdu, lebo sa viaže na alúviu a náplavové kužele všetkých riečnych tokov (RÚSES, 2019).

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TREŇČ“		
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie		január 2025

Pôdny druh (zrornosť)

V okrese je plošne zastúpených 10 pôdnych druhov. Prevažujú stredne ťažké pôdy a to najmä prachovito-hlinitá (62,32 %) a hlinitá (30,88 %). Tieto dva druhy sa vyskytujú na viac ako 93 % celkovej plochy okresu (RÚSES, 2019).

Skeletnosť pôdy

Skeletnosť je významnou charakteristikou z hľadiska priameho vplyvu na zrornosť pôdy a tiež pôdny subtyp. Samotný skelet predstavuje súhrn úlomkov minerálov a hornín väčších ako 2 mm. Obsah častíc väčších ako 2 mm znižuje objem pôdneho profilu, v ktorom môže byť zadržovaná alebo vedená voda. Je výrazným diferenčným činiteľom, ktorý ovplyvňuje všetky hydrofyzikálne vlastnosti pôdy. Skelet sa člení na štrk (2 – 50 mm), kameň (50 – 250 mm) a balvany (nad 250 mm). Na základe obsahu skeletu sú pôdy v okrese Lučenec rozdelené nasledovne:

Tabuľka 2 Skeletnosť pôdy v povrchovom horizonte v okrese Lučenec

Skeletnosť	Plošné zastúpenie v %
pôdy bez skeletu (obsah skeletu v povrchovom horizonte do 5 % obj.)	2,87
slabo skeletnaté pôdy (obsah skeletu v povrchovom horizonte 5 – 25 % obj.)	53,32
stredne skeletnaté pôdy (obsah skeletu v povrchovom horizonte 25 – 50 % obj.)	34,60
silne skeletnaté pôdy (obsah skeletu v povrchovom horizonte nad 50 % obj.)	9,20

III.1.5 Klimatické pomery

Okres Lučenec leží v J časti stredného Slovenska, kde prevažuje kontinentálnejšie podnebie. Podľa Atlasu krajiny SR (2002) spadá celé územie do mierneho podnebného pásma – atlanticko-kontinentálnej oblasti. Vzhľadom na geografickú polohu so značnou disekciou reliéfu je klíma okresu Lučenec dosť rôznorodá. Južná časť okresu ma pomerne priaznivú klímu, kým severná sa vyznačuje drsnejším podnebím. Veľká časť územia patrí do teplej klimatickej oblasti (T), vyššie položené časti Slovenského rudohoria a stredohoria v severnej časti okresu do oblasti mierne teplej (M). Vrcholové časti Sihlianskej planiny patria do chladnej klimatickej oblasti (C) (RÚSES, 2019).

Tabuľka 3 Klimatická klasifikácia okrskov okresu Lučenec

Okrskok	Charakteristika okrsku	Klimatické znaky
Teplá oblasť - priemerne 50 a viac letných dní (LD) za rok (s denným max. teploty vzduchu 25°C)		
T2	teplý, suchý, s mierou zimou	január > -3 °C
T4	teplý, mierne suchý, s miernou zimou	január > -3 °C
T5	teplý, mierne suchý, s chladnou zimou	január ≤ -3 °C
T6	teplý, mierne vlhký, s miernou zimou	január > -3 °C
T7	teplý, mierne vlhký, s chladnou zimou	január ≤ -3 °C
Mierne teplá oblasť - priemerne menej ako 50 letných dní (LD) za rok (s denným max. teploty vzduchu ≥25°C), júlový priemer teploty vzduchu ≥16°C		
M3	mierne teplý, mierne vlhký, pahorkatinový až vrchovinový	júl ≥16°C, LD < 50, cca 500 m n. m.
M6	mierne teplý, vlhký, vrchovinový	júl ≥16°C, LD < 50, nad 500 m n. m.
Chladná oblasť - júlový priemer teploty vzduchu < 16°C, veľmi vlhká		
C1	mierne chladný	júl ≥12°C až 16°C

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TRENČ“		
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie		január 2025

Teplotné pomery

Priemerná ročná teplota vzduchu na stanici Boľkovce je 9,1 °C. Počas vegetačného obdobia dosahuje max. priemernú teplotu 19,8 °C v mesiaci júl. Najchladnejším je mesiac február, keď dlhodobu nameranú priemernú teplotu dosahuje len -0,4 °C. V priestorovom rozložení teplôt hrá na území okresu Lučenec dominantnú úlohu výšková resp. predhorská zonálnosť. Priemerná ročná teplota vzduchu sa pohybuje v intervale od 5°C v najvyšších polohách severných častí okresu až po 10 °C v centrálnych častiach Lučeneckej kotliny (RÚSES, 2019).

Tabuľka 4 Priemerná mesačná a ročná teplota vzduchu (°C) v rok. 1961 – 2010 na meteorologickej stanici Boľkovce

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok
-2,8	-0,4	4,2	10,1	14,9	17,9	19,8	19,0	14,7	9,2	3,7	-1,4	9,1

Zrážkové pomery

Priemerný úhrn zrážok v okrese sa pohybuje v intervale 550 - 900 mm. S pribúdajúcou nadmorskou výškou rastie aj úhrn zrážok. Množstvo a charakter zrážok sa v priebehu roka mení. Najväčšie úhrny zrážok sú v letných mesiacoch od mája do septembra, hlavne vo vysoko položených oblastiach územia dosahujú najvyššie hodnoty (Klimatický atlas Slovenska, 2015). Najchudobnejšie na zrážky sú zimné mesiace (január, február, marec), zatiaľ čo najviac zrážok sa vyskytuje v letných mesiacoch.

Tabuľka 5 Priemerné mesačné úhrny a ročný úhrn zrážok (mm) za obdobie 1981 – 2010 na meteorologickej stanici v Boľkovciach

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok
27,00	24,20	30,30	43,00	75,40	77,40	72,00	57,80	45,10	39,20	45,40	37,10	574,00

Snehové pomery

Trvanie snehovej pokrývky sa v najnižších polohách vyskytuje menej ako 45 dní a má často len epizodický charakter. V najvyššie položených častiach okresu trvá snehová pokrývky v priemere až 90 dní a môže sa udržať aj počas celej zimy (Klimatický atlas Slovenska, 2015).

Veterné pomery

Prevládajúce prúdenie vzduchu na území okresu Lučenec je západné. V závislosti od podmienok reliéfu sa lokálne mení smer tohto prúdenia. Priemerné rýchlosti vetra stúpajú v závislosti od rastúcej nadmorskej výšky a od zmeny orientácie reliéfu od 1.8 m.s⁻¹ v kotlinovej časti okresu až nad 4 m.s⁻¹ v exponovaných častiach horských chrbtov v severnej časti okresu. Relatívna uzavretosť kotlinovej časti územia indikuje zvýšený výskyt nepriaznivých rozptylových podmienok (RÚSES, 2019).

Tabuľka 6 Priemerná mesačná a ročná rýchlosť vetra (m/s) za rok. 1961 – 2010 na meteorologickej stanici Boľkovce

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	Rok
1,85	2,12	2,52	2,57	2,24	2,17	2,12	1,84	1,93	1,85	2,08	1,81	2,09

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TREŇČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

III.1.6 Hydrologické pomery

Povrchové vody

Z hľadiska hydrogeografických charakteristík územie okresu Lučenec patrí k úmoriu Čierneho mora, zbernej oblasti Dunaj, k povodiu rieky Ipeľ. Riečna sieť v okrese je rozvetvená a pomerne hustá. Hydrologickou osou okresu je rieka Ipeľ s pravostrannými prítokmi Krivánsky potok a Mašková, s ľavostranným prítokom Suchá. Rieka Ipeľ na malom úseku (cca 8,5 km) tvorí hranicu s Maďarskou republikou. K ďalším významným tokom v okrese patrí Tuhársky potok (pravostranný prítok Krivánskeho potoka) a Belina (ľavostranný prítok rieky Suchá).

Ipeľ je tretou najdlhšou riekou Slovenska. Ide o ľavostranný prítok Dunaja, ktorý pramení vo Veporských vrchoch naďaleko Lomu nad Rimavicou (okres Brezno) vo výške okolo 1 050 m n. m. Celková dĺžka rieky je 232,5 km, z toho 140 km tvorí hranicu s Maďarskom. Prietok vody je nestály, priemerný prietok v ústí je $21 \text{ m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$.

Z hydrologického hľadiska územie okresu patrí do oblasti povodia Dunaja, do čiastkového povodia Ipeľ (číslo hydrologického povodia 4-24). Väčšia východná časť okresu spadá do povodia Ipeľ pod Babský a Krivánsky potok (číslo hydrologického poradia 4-24-01), menšia západná časť okresu do povodia Ipeľ od Babského a Krivánskeho potoka pod Krtíš (číslo hydrologického poradia 4-24-02). Nasledujúca tabuľka popisuje priemerné ročné a extrémne prietoky vo vodomerných staniciach v rámci okresu Lučenec, ktoré sú uvedené v Hydrologickej ročenke – povrchové vody 2015, SHMÚ (2016).

Tabuľka 7 Priemerné ročné a extrémne prietoky vo vodomerných staniciach okresu

Vodomerná stanica	Tok	Riečny km	Q_{m2015} ($\text{m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$)	$Q_{max2015}$ ($\text{m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$)	Q_{max} ($\text{m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$)	$Q_{min2015}$ ($\text{m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$)	Q_{min} ($\text{m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$)
Prša	Suchá	3,10	0,742	15,180	(1987–2014) 40,270	0,051	(1987–2014) 0,020
Holiša	Ipeľ	157,20	2,395	34,020	(1931–2014) 129,000	0,536	(1931–2014) 0,010
Lučenec	Tuhársky potok	1,60	0,285	3,878	(1994–2014) 31,200	0,025	(1994–2014) 0,001
Mýtna nad VN	Krivánsky potok	27,70	0,322	4,055	(1994–2014) 18,540	0,033	(1994–2014) 0,001
Mýtna pod VN	Krivánsky potok	27,00	0,131	4,356	(1994–2014) 14,010	0,030	(1994–2014) 0,009
Divín	Budínsky potok	4,00	0,088	1,880	(1969–2014) 8,250	0,002	(1969–2014) 0,000
Divín/Z VN Mýtna/	Nešpecifikované	0,10	0,205	1,115	(1995–2014) 5,002	0,002	(1995–2014) 0,000
Ružiná pod VN	Budínsky potok	1,70	0,419	3,930	(1988–2014) 8,934	0,181	(1988–2014) 0,010
Lučenec	Krivánsky potok	5,40	1,000	10,960	(1931–2014) 103,000	0,174	(1931–2014) 0,040
Kalonda	Ipeľ	148,65	4,265	47,450	(2007–2014) 86,000	0,985	(2007–2014) 0,220

Vysvetlivky k tabuľke:

Q_m – priemerný ročný prietok v roku 2015,

$Q_{max 2015}$ – najväčší kulminálny prietok ($\text{m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$) v roku 2015,

Q_{max} (roky) – najväčší kulminálny prietok ($\text{m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$) vyhodnotený v uvedenom období pozorovania,

$Q_{min 2015}$ – najmenší priemerný denný prietok ($\text{m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$) v roku 2015,

Q_{min} (roky) – najmenší priemerný denný prietok ($\text{m}^3 \cdot \text{s}^{-1}$) vyhodnotený v uvedenom období pozorovania

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TRENČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

Vodné plochy

V okrese Lučenec bola v r. 1973 dokončená výstavba vodnej nádrže Ružiná, ktorá je s max. plochou 140 ha najväčšou vodnou plochou v okrese. V súčasnosti má najmä športovo-rekreačné využitie. Okrem nej je tu vybudovaných viacero menších vodných nádrží, ktoré pôvodne slúžili najmä na reguláciu prietokov a akumuláciu vody na závlahy, rybolov, niektoré aj na rekreáciu. Medzi najvýznamnejšie patria VN Ľuboreč, VN Mýtna, VN Tomášovce, VN Ľadovo, VN Veľké Dravce, VN Ožďany (časť), či viaceré vodné plochy vzniknuté po ťažbe štrkopieskov (Holiša, Veľká nad Ipľom, Rapovce, Lazy, Mikušovce) alebo iných hornín (napr. Gregorova Vieska, Podrečany a iné) (RÚSES, 2019).

Podzemná voda

Geotermálne vody

Podľa Vodného plánu Slovenska (2009) bolo v SR vymedzených 26 útvarov podzemných geotermálnych vôd (geotermálnych štruktúr). Tieto oblasti sú zároveň perspektívnymi geotermálnymi oblasťami. Do územia okresu Lučenec zasahuje jeden útvar s označením SK300260FK (karbonáty Hornostrehársko-trenčskej prepadliny) (MŽP, 2015).

Minerálne vody

Zákon NR SR č. 538/2005 Z. z. o prírodných liečivých vodách, prírodných liečebných kúpeľoch, kúpeľných miestach a prírodných minerálnych vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov rozlišuje minerálnu vodu na:

- minerálnu vodu,
- prírodnú liečivú vodu,
- prírodný liečivý zdroj,
- prírodnú minerálnu vodu,
- prírodný minerálny zdroj.

Nasledujúca tabuľka zobrazuje zoznam minerálnych prameňov v okrese Lučenec.

Tabuľka 8 Minerálne pramene v okrese Lučenec

Názov	Register	Lokalita	Typ
Prameň Šťavica	LC - 1	Boľkovce	studňa
Stará Šťavica	LC - 7	Fiľakovo	studňa
Prameň Adam	LC - 9	Fiľakovo	prameň
Vrt na Komenského ulici	LC - 24	Lučenec	vrt
Vrt na ulici Zdeňka Nejedlého	LC - 25	Lučenec	vrt
Dolný Medokýš	LC - 26	Madačka	prameň
Pod kríkom	LC - 29	Madačka	prameň
Horný medokýš	LC - 30	Madačka	prameň
Vrt pri záhradníctve	LC - 35	Nitra pod Ipľom	vrt
Vrt pri štátnych majetkoch	LC - 48	Šíd	vrt
Obecná šťavica	LC - 49	Šíd	studňa
Šťavica Torey	LC - 50	Šíd	prameň
Domová studňa č. d. 16	LC - 52	Šíd	studňa
Domová studňa č. d. 13	LC - 53	Šíd	studňa

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TREŇČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

Názov	Register	Lokalita	Typ
Domová studňa č. d. 12	LC - 54	Šíd	studňa
Prameň u Cigánov	LC - 55	Šíd	prameň
Prameň Telep I	LC - 56	Šíd	studňa
Prameň pri obecnej šľavici	LC - 73	Šíd	vt
Vrt HGL - 1	LC - 75	Lučenec	vt

Medzi rarity okresu Lučenec patria aj tri artézske pramene v katastri mesta Lučenec:

- voda prírodná, slabo mineralizovaná, hydrouhličitanovo-chloridová, sodná, fluorová, studená, hypotonická, hĺbkou vrtu 319 m (realizovaný v r. 1896),
- voda prírodná, slabo mineralizovaná, hydrouhličitanovo-chloridová, sodná, fluorová, studená, hypotonická, hĺbkou vrtu 364,5 m (realizovaný v r. 1899), s výdatnosťou 0,4 l.s⁻¹,
- voda prírodná, slabo mineralizovaná, hydrouhličitanovo-chloridová, sodná, fluorová, studená, hypotonická, Vrt HGL 1 (RÚSES, 2019).

Banské vody

Banskými vodami v zmysle zákona č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) sú všetky podzemné, povrchové a zrážkové vody, ktoré vnikli do hlbinných alebo povrchových banských priestorov bez ohľadu na to, či sa tak stalo priesakom alebo gravitáciou z nadložia, podložia alebo boku alebo jednoduchým vtekaním zrážkovej vody, a to až do ich spojenia s inými stálymi povrchovými alebo podzemnými vodami.

Podľa dokumentu Banské vody Slovenska vo vzťahu k horninovému prostrediu a ložiskám nerastných surovín, regionálny geologický výskum (Bajtoš a kol., 2011) spracovaným ŠGÚDŠ do okresu Lučenec zasahuje jeden bansko-ložiskový región s dvoma bansko-ložiskovými oblasťami.

Tabuľka 9 Banské vody v okrese Lučenec

bansko-ložiskový región	bansko-ložisková oblasť
veporské pásmo	Ružiná
	Podrečany

Vodohospodársky chránené územia

Chránená vodohospodárska oblasť

Do severnej časti okresu Lučenec zasahuje CHVO Horné povodie Ipľa, Rimavice a Slatiny. Navrhovanou činnosťou však toto územie nebude ovplyvnené.

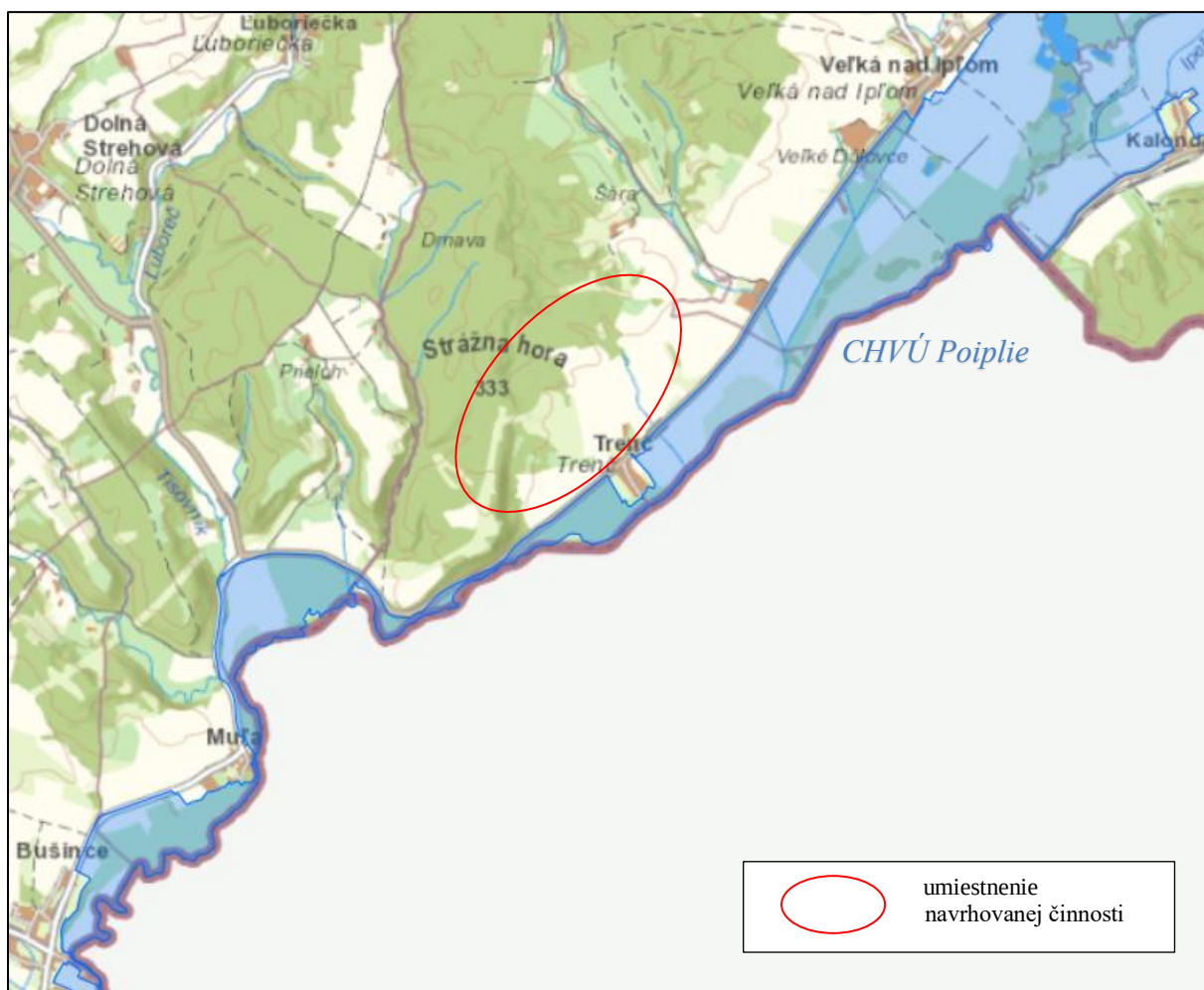
Tabuľka 10 Charakteristika chránených vodohospodárskych oblastí okresu Lučenec

názov CHVO	plocha (km ²)	využitelné množstvá vodných zdrojov (m ³ .s ⁻¹)			výmera pôdy (km ²)	
		povrchové	podzemné	spolu	poľnohospodárska	lesná
Horné povodie Ipľa, Rimavice a Slatiny	375	1,09	0,11	1,20	42,00	180,00

III.1.7 Chránené územia podľa osobitných predpisov

Do územia okresu Lučenec zasahuje na juhu veľkoplošné chránené územie – CHKO Cerová vrchovina. Na území okresu je vyhlásených celkovo 15 maloplošných chránených území, ide o 2 národné prírodné rezervácie, 4 prírodné rezervácie, 8 prírodných pamiatok a 1 chránený areál. *Navrhovaná činnosť nezasahuje do žiadneho z predmetných území.*

V bezprostrednej blízkosti predmetných pozemkov je rozmiestnené chránené vtáčie územie. Vymedzenie chránených území a aj ich nasledujúca charakteristika vychádza z údajov uvedených na portáli ŠOP SR - Zoznam osobitne chránených častí prírody SR: <https://data.sopsr.sk/chrane-objekty/>.

Obrázok 3 Chránené územia podľa <https://data.sopsr.sk/chrane-objekty/> (2023)

Chránené vtáčie územie – CHVÚ Poiplie

Evidenčné číslo SKCHVU021

Rozloha (ha) 8 062,9000

Zóny Nie

Rok vyhlásenia 2008

Spravujúca organizácia ŠOP SR, CHKO Cerová vrchovina a CHKO Štiavnické vrchy

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TREŇČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

Predmet ochrany

CHVÚ Poiplie bolo vyhlásené Vyhláškou MŽP SR uverejnenou v Zbierke zákonov č. 20/2008 zo 7. 1. 2008 na účel zabezpečenia priaznivého stavu biotopov druhov vtákov európskeho významu a biotopov sťahovavých druhov vtákov bociana bieleho (*Ciconia ciconia*), strakoša kolesára (*Lanius minor*), chriašteľa malého (*Porzana parva*), chriašteľa bodkovaného (*Porzana porzana*), rybárika riečného (*Alcedo atthis*), d'atľa hnedkavého (*Dendrocopos syriacus*), včelárika zlatého (*Merops apiaster*), výrika lesného (*Otus scops*), penice jarabej (*Sylvia nisoria*), pipíšky chochlatej (*Galerida cristata*), prepelice poľnej (*Coturnix coturnix*), prhl'aviara čiernohlavého (*Saxicola rubicola*), brehule hnedej (*Riparia riparia*), kane močiarnej (*Circus aeruginosus*), bučičika močiarného (*Ixobrychus minutus*) a zabezpečenia podmienok ich prežitia a rozmnožovania.

Územie CHVÚ zasahuje do územnej pôsobnosti Správy CHKO Cerová vrchovina a CHKO Štiavnické vrchy. Nachádza sa v okrese Levice (v katastrálnych územiach Šahy, Tešmák), v okrese Veľký Krtíš (v katastrálnych územiach Balog nad Ipľom, Bušince, Čeláre, Dolinka, Chrastince, Ipeľské Predmostie, Kiarov, Koláre, Kosihy nad Ipľom, Kováčovce, Malá Čalomija, Muľa, Slovenské Ďarmoty, Veľká Čalomija, Veľká Ves nad Ipľom, Vrbovka, Záhorce) a v okrese Lučenec (v katastrálnych územiach Fiľakovské Kováče, Holiša, Kalonda, Mikušovce, Muľka, Nitra nad Ipľom, Panické Dravce, Rapovce, Trebeľovce, Trenč, Veľká nad Ipľom) (podľa <https://data.sopsr.sk/chranene-objekty/>).

Územia chránené podľa medzinárodných dohovorov

Posudzované územie nezasahuje do žiadneho územia chráneného podľa medzinárodných dohovorov.

III.1.8 Územný systém ekologickej stability

Zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny považuje za územný systém ekologickej stability (ÚSES) takú celopriestorovú štruktúru navzájom prepojených ekosystémov, ich zložiek a prvkov, ktorá zabezpečuje rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine. Prehľad zastúpenia prvkov RÚSES posudzovaného územia z pohľadu i širšieho okolia vychádza z RÚSES Lučenec (2019):

- *biocentrá*

NRBc Cerová vrchovina (cca 2 186 ha, geomorfologická jednotka Cerová vrchovina)

- *nadregionálne biokoridory*

terestrický biokoridor prepájajúci **NRBc Cerová vrchovina** s **NRBc Sinec**

terestrický biokoridor prepájajúci **NRBc Litava** s **NRBc Poľana**

hydrický biokoridor Ipľa.

Navrhovaná činnosť podľa Regionálneho územného systému ekologickej stability (RÚSES) okresu Lučenec nezasahuje do žiadneho z vyššie uvedených biocentier, biokoridorov, či genofondových lokalít. Navrhovaná činnosť a jej aktivity budú prihliadať na ochranu prírody.

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TREŇČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

III.1.9 Fauna a flóra

Flóra posudzovaného územia

Z hľadiska fytogeografického členenia (Atlas krajiny Slovenskej republiky, 2002) patrí celé územie Slovenska do eurosibírskej podoblasti fytogeografickej ríše Holarctis, tvorenej jedinou, holarktickou oblasťou. Na území krajiny sa stretávajú dve provincie eurosibírskej podoblasti, z ktorých dominuje provincia stredoeurópska.

Južná časť okresu Lučenec spadá do oblasti panónskej flóry (*Pannonicum*), obvodu prametranská xerothermná flóra (*Matricum*) s okresom Ipeľsko-rimavská brázda. Severná časť okresu Lučenec sa radí do západokarpatskej flóry (*Carpaticum occidentale*) obvodu predkarpatskej flóry (*Praecarpaticum*) okresu Slovenské stredohorie. Fytogeografické členenie je uvedené v nasledujúcej tabuľke.

Tabuľka 11 Fytogeografické členenie okresu Lučenec

Oblasť	Obvod	Okres	Podokres
západokarpatská flóra (<i>Carpaticum occidentale</i>)	predkarpatská flóra (<i>Praecarpaticum</i>)	Slovenské stredohorie	Javorie
			Slovenské rudohorie
panónska flóra (<i>Pannonicum</i>)	prametranská xerothermná flóra (<i>Matricum</i>)	Ipeľsko-rimavská brázda	-

Z hľadiska fytogeograficko-vegetačného členenia (Atlas krajiny SR, 2002) sa radí veľká časť okresu do dubovej horskej zóny. V rámci tejto zóny má prevahu sopečná oblasť s okresmi (od juhu smerom na sever) Cerová vrchovina, Juhoslovenská kotlina a Krupinská planina. Severovýchodná časť tejto dubovo horskej zóny sa radí do kryštálicko-druhohornej oblasti s okresom Revúcka vrchovina. Malá časť na severe územia patrí k bukovej zóne, sopečnej oblasti s okresom Javorie na západe a kryštálicko-druhohornej oblasti s okresom Veporské vrchy na východe.

Tabuľka 12 Fytogeograficko-vegetačné členenie v okrese Lučenec

Zóna	Podzóna	Oblasť	Okres	Podokres	Obvod
buková	-	kryštálicko-druhohorná	Veporské vrchy	-	-
	-	sopečná	Javorie	východný	-
dubová	horská	kryštálicko-druhohorná	Revúcka vrchovina	Železnické predhorie	-
			Cerová vrchovina	-	-
		sopečná	Juhoslovenská kotlina	Lučenecká kotlina	-
				Ipeľská kotlina	-
			Krupinská planina	Ostrôžky	-

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TREŇČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

Lesná vegetácia

Lužné lesy podhorské a horské

Polohy, v ktorých sa tieto spoločenstvá vyskytovali boli priaznivé pre poľnohospodárske využitie (orná pôda, lúky), osídlenie a situovanie dopravných koridorov a preto boli v okrese mnohé z nich prakticky zlikvidované. Vo väčšine zostávajúcich prípadov sa zredukovali na sprievodné brehové porasty vodných tokov. Iba veľmi výnimočne si toky zachovali širšie nivy pokryté rozsiahlejšími lesmi. Najzachovalejšie ukážky sú dnes v katastroch obcí Ružiná (Ladanský potok), Točnica (Močiarsky potok) a Šiatorská Bukovina (Belina a jej ľavostranný prítok). Ich súčasná výmera je niečo viac ako 23 ha, čo predstavuje 0,07 % z výmery lesných porastov na LPF. Ich skutočná výmera je iste vyššia nakoľko pomerne často dochádza k postupnej obnove tohto biotopu v nivách potokov po ukončení poľnohospodárskeho obhospodarovania týchto plôch. Mapovaním boli zistené takéto plochy najmä v alúviách potokov - Krivánsky potok a niektoré jeho prítoky (k. ú. Mýtna, Lovinobaňa, Podrečany a Tomášovce), Tuhársky potok (k. ú. Tuhár a Stará Halič), potok Mašková a Poddielsky potok (k. ú. Lupoč, Lehôtk a Mašková) a Luboreč (k. ú. Luboreč). V minulosti vyplňali tieto typy lesných spoločenstiev nivy horných úsekov potokov v orografických celkoch Ostrôžky, Revúcka vrchovina, Cerová vrchovina a zriedkavejšie aj v okrajových častiach Lučeneckej kotliny, kde na ne nadväzovali dubovo-brestovo-jaseňové nížinné lužné lesy (RÚSES, 2019).

Jelšové lesy slatinné

V dávnej minulosti sa v maloplošnej forme vyskytovali v terénnych zníženinách s celoročne stagnujúcou vodou, alebo na miestach, ktoré boli pravidelne a dlhodobo zaplavované. Zanikli odvodnením, alebo zasypaním a do súčasnosti je známa iba jedna plošne rozsiahlejšia ukážka tohto typu spoločenstva v okrese Lučenec, ktorá je územne chránená v PR Ružínske jelšiny. Pri vytvorení, alebo obnove vhodných podmienok môže tento typ lesa pomerne rýchlo regenerovať, alebo sa vytvoriť, vo vtokových častiach vodných nádrží, alebo na neobhospodarovávaných slatinných lúkach (formuje sa napr. v PR Príbrežie Ružinej). Vzhľadom na extrémnosť stanovišťa, na ktorom sa vyskytujú (trvalo, alebo dlhodobo podmáčané/zaplavené pôdy) sa zachovávajú relatívne prirodzené drevinové zloženie.

Dubovo-hrabové lesy karpatské

Rozsiahle plochy tohto typu biotopu boli premenené na poľnohospodársku pôdu, alebo boli zastavané. Plochy, čo ostali lesmi boli v minulosti a sú aj v súčasnosti intenzívne lesohospodársky využívané, čo sa prejavilo zmenou pomeru zastúpenia hlavných drevín tvoriacich toto spoločenstvo a to duba (dubov) a hrabu, na vlhších a chladnejších miestach aj buka, znížením zastúpenia vtrúsených drevín, lipa malolistá (*Tilia cordata*), javor poľný (*Acer campestre*), niektoré druhy rodu *Quercus*, dreviny prípravného lesa – breza previsnutá (*Betula pendula*), topoľ osikový (*Populus tremula*) a vŕba rakyta (*Salix caprea*). Biotop je výrazne ohrozený prienikom agátu bieleho a v poslednom období aj pajaseňa žliazkatého (*Ailanthus altissima*). Hospodárením bola výrazne zmenená aj štruktúra týchto lesov. Napriek tomu je toto lesné spoločenstvo najrozšírenejším typom lesa v okrese, ktorého výskyt sa sústreďuje najmä do orografického celku Ostrôžky a Revúcka vrchovina, na menších plochách aj v susedných

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TRENČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

orografických celkoch (Veporské vrchy, Cerová vrchovina a Lučenecká kotlina). Drevinovo zachovalejšie ukážky týchto typov lesov možno vzácné nájsť v k. ú. Kotmanová, Lovinobaňa, Točnica, Ľuboreč, Mašková, Lentvora, Šiatorská Bukovinka a Čakanovce. Aj tieto však majú výrazne zmenenú štruktúru. Podľa dát bolo do tejto jednotky zaradených cca 6 588 ha lesov, čo predstavuje niečo málo viac ako 20 % z výmery lesov v okrese Lučenec (RÚSES, 2019).

Dubovo-hrabové lesy panónske

Rozsiahle plochy tohto typu biotopu boli premenené na poľnohospodársku pôdu, alebo boli zastavané. Plochy, čo ostali lesmi boli v minulosti a sú aj v súčasnosti intenzívne lesohospodársky využívané, čo sa prejavilo zmenou pomeru zastúpenia hlavných drevín tvoriacich toto spoločenstvo a to duba (dubov) a hrabu, znížením zastúpenia vtrúsených drevín, lipa malolistá (*Tilia cordata*), jarabina brekyňová (*Sorbus torminalis*), jaseň úzkolistý (*Fraxinus angustifolia*), javor poľný (*Acer campestre*), javor tatársky (*Acer tataricum*), niektoré druhy rodu *Quercus*, dreviny prípravného lesa. Biotop je výrazne ohrozený prienikom agátu bieleho a v poslednom období aj pajasaňa žliazkatého (*Ailanthus altissima*). Hospodárením bola výrazne zmenená aj štruktúra týchto lesov. V okrese sa zachovali iba vzácné (cca 550 ha) hlavne v Lučeneckej kotline a Cerovej vrchovine a okrajových údolných častiach Revúckej vrchoviny a Ostrôžok a to v katastroch obcí Šiatorská Bukovinka, Čakanovce, Rapovce, Trenč, Mašková, Ľuboreč a Ábelová. Aj tieto však majú výrazne zmenenú štruktúru.

Dubové subxerothermofilné a borovicové xerofilné lesy

V minulosti boli, a aj v súčasnosti sú tieto lesné spoločenstvá v okrese Lučenec veľmi vzácné s podielom iba 0,31 % z výmery LPF (cca 101 ha). V porovnaní s ďalšími typmi dubín bola plošná redukcia tohto spoločenstva ďaleko najmenšia, po kyslomilných dubinách, čomu vďaka najmä jeho viazanosť na extrémnejšie tvary reliéfu, nízka bonita pôd a výrazne ochranný charakter porastov. Okrem pastvy nebolo toto spoločenstvo vhodné na iné poľnohospodárske využitie. Nakoľko prirodzený zápoj drevín v tomto type lesa býva pomerne nízky v podraсте stromovej etáže sa nachádzalo dostatok potravy pre hospodárske zvieratá, čo nevyvolávalo potrebu plošného odstraňovania drevín. Najzachovalejšie ukážky týchto teplomilných submediteránnych dubových lesov sú v orografických celkoch Ostrôžky (k. ú. Ábelová, Polichno, Ľuboreč a Pravica) a Cerová vrchovina (k. ú. Šiatorská Bukovinka, Radzovce), v ostatných orografických celkoch sa nevyskytujú alebo sú tu mimoriadne vzácné (napr. Lučenecká kotlina) (RÚSES, 2019).

Dubovo-cerové lesy

V súčasnosti ide o tretie najrozšírenejšie lesné spoločenstvo v okrese Lučenec s výmerou takmer 6 058 ha (18,44 % z LPF). Aj tento typ lesného spoločenstva sa vyskytuje na plochách, ktoré sú vhodné na poľnohospodárske využívanie a zástavbu, čo sa prejavilo jeho výraznou plošnou redukciou. Intenzívne využívanie a obhospodarovanie dubovo-cerových lesov spôsobili výrazné zmeny v štruktúre týchto lesov ako aj ich drevinovom zložení (ústup niektorých druhov dubov – *Quercus delechampii*, *Q. pedunculiflora*, *Q. polycarpa*, javora tatárskeho (*Acer tataricum*) či jarabiny brekyne (*Sorbus torminalis*)). Ťažisko výskytu majú v Lučeneckej a Ipeľskej kotline a Cerovej vrchovine, zasahujú však aj na južný okraj

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TREŇČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

orografického celku Revúcka vrchovina a Ostrôžky. Najzachovalejšie ukážky týchto teplomilných dubovo-cerových lesov sú v katastroch obcí Mašková, Halič, Veľká nad Ipľom, Trenč, Holiša, Ratka, Lipovany, Čakanovce, Radzovce, Šíd, či Šávoľ. Výraznou hrozbou je intenzívny prienik invázneho agátu bieleho a v poslednom období aj pajaseňa žliazkatého (*Ailanthus altissima*) do týchto druhovo pomerne bohatých spoločenstiev.

Dubové kyslomilné lesy

Ich výskyt sa viaže na extrémnejšie, až extrémne reliéfové tvary (ostré hrebienky, vystupujúce skaly, sutiny..) a extrémne chudobný horninový (kremence) aj pôdny substrát. V okrese sa vyskytujú iba výnimočne v orografických celkoch Revúcka vrchovina, Veporské vrchy a výnimočne aj v Ostrôžkach na ploche necelých 288 ha aj to v nie celkom typickej forme. Ich štruktúra a drevinové zloženie bola narušená ťažbou dreva, v porastoch chýbajú stromy blízko fyzického veku. Ide o druhovo veľmi chudobné spoločenstvá výrazne ochranného rázu.

Lipovo-javorové lesy

Tieto lokality zostali až dodnes lesom, pretože nie sú vhodné na poľnohospodárske využívanie, ale prevažne boli pozmenené ich drevinové zloženie a štruktúra. Len výnimočne vytvára toto spoločenstvo súvislejšie plochy, často tvorí len úzke, alebo maloplošné enklávy uprostred iných typov lesov (skalnaté dolinky, sutiny pod skalami, sutiny). Maloplošné výskyt zánikli/zánikajú najmä preto, že plochy by si vyžadovali špecifický manažment, na čo nie sú obhospodarovatelia lesov nastavení. Rozsiahlejšie plochy sú iba v Ostrôžkach a to severne od Ábelovej, v širšej oblasti Budinej, severozápadne od Tuhára, južne od Ružinej, severozápadne od Prahy a v Cerovej vrchovine a to južne od Šuríc, juhozápadne od Čamoviec, juhovýchodne od Radzoviec, východne od Šiatorskej Bukovinky. Celkovo zaberajú sutinové lesy necelých 214 ha čo predstavuje iba 0,65 % z výmery LPF (RÚSES, 2019).

Bukové kvetnaté lesy podhorské a bukové a jedľové lesy kvetnaté

Ide o druhý najrozšírenejší typ lesa v okrese Lučenec s podielom 18,6 % (6 120 ha) z výmery lesných porastov. Tieto lesy sa vyskytujú v orografických celkoch Veporské vrchy, Ostrôžky, Cerová a Revúcka vrchovina, kde zaberajú súvislé plochy. V severnej polovici okresu sú dominantným typom biotopu. Na takmer všetkých plochách výskytu došlo vplyvom hospodárenia v lesoch k čiastočnej zmene drevinového zloženia (ústup jedle, javorov, bresta, jaseňa, zvýšenie zastúpenia smreka a smrekovca) a výraznej zmene štruktúry. Rozsiahle súvislé zachovalejšie ukážky tohto typu lesných spoločenstiev sú v okrese v katastroch obcí Trebeľovce, Šiatorská Bukovina, Radzovce, Šurice, Čamovce, Ábelová, Lentvora, Lupoč, Tuhár, Podrečany, Stará Halič, Divín, Mýtna, Dobroč. Časť plôch, ktoré v minulosti tieto biotopy zaberali bola premenená na poľnohospodárske pozemky (hlavne lúky), alebo bola zastavaná. Diverzita týchto lesov je mierne nadpriemerná.

Bukové kyslomilné lesy podhorské a horské

Tento typ lesa sa vyskytuje iba v orografických celkoch Veporské vrchy, Ostrôžky a Revúcka vrchovina, kde zaberá väčšie plochy uprostred iných typov lesov. Výnimočne na špecifických stanovištiach sa maloplošne tieto lesy vyskytujú aj v Cerovej vrchovine. Celková výmera –

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TRENČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

takmer 2 180 ha – radi tento typ lesného spoločenstva v okrese medzi bežnejšie. Pomerne často boli do tohto typu biotopov vnášané nepôvodné ihličnaté dreviny, najmä smreka a smrekovec, naopak ustúpila jedľa a výrazne bola zmenená štruktúra týchto porastov. Takto boli pozmenené najmä kyslomilné bučiny v severných častiach okresu. Zachovalejšie ukážky sú napr. na hranici katastrálnych území Lovinobaňa a Ružiná, v katastroch Mýtnej, Divina, Kotmanovej, Tuháru.

Bukové lesy vápnomilné

Výskyt vápnomilných bukových lesov je koncentrovaný do malej oblasti Tuhárskeho krasu na hraniciach katastrov obcí Tuhár a Ružiná, výnimočne sa v netypickej forme vyskytujú aj v oblasti bazaltov medzi obcami Polichno, Lentvora a Ábelová. Ich plocha je 147 ha, čo predstavuje iba 0,45 % z výmery lesných porastov okresu. Hospodárením bolo čiastočne zmenené ich drevinové zloženie a výrazne ich porastová štruktúra. Časť plôch, ktoré v minulosti tieto biotopy zaberali bola premenená na poľnohospodárske pozemky (hlavne lúky), alebo bola zastavaná (RÚSES, 2019).

Čiastočne, alebo úplne zmenené lesy

Dlhodobým využívaním a ovplyvňovaním lesov človekom boli niektoré zmenené natoľko, že ich nie je možné zaradiť do niektorého z prirodzených lesných spoločenstiev. Najvýraznejšou zmenou je zmena drevinového zloženia v prospech buď stanovištne nepôvodných drevín alebo umelým preferovaním/dominanciou niektorej z drevín stanovištne pôvodnej. Ich výmera v okrese dosahuje 10 578 ha (32,2 % z výmery lesov). Najväčší podiel majú porasty s výraznejšou (viac ako 5, resp. 10 %) prítomnosťou agátu (5 337 ha), nasledujú porasty s prevahou smreka (1 629 ha), porasty s prevahou nepôvodných drevín spolu (smrek, borovica, smrekovec, borovica čierna, ostatné ihličnany, dub červený, agát, 908 ha) a prevahou borovice (431 ha), menšie porasty s prevahou smrekovca, šľachteného topola, introdukovaných listnatých, či ihličnatých drevín. Pomerne veľkú výmeru (2 243 ha) zaberajú lesy, ktoré majú pestré drevinové zloženie, avšak ich zaradenia do niektorého z lesných spoločenstiev nebolo možné. Dominujú v nich dreviny ako hrab, breza, osika s prímiesou ďalších drevín (smrek, borovica, duby, buk, javory, jaseň, brest, vrbá, jelše). Výskyt čiastočne, alebo úplne zmenených lesov je rozptýlený po celom okrese a vo všetkých orografických celkoch. V severnej časti sa koncentrujú najmä porasty s prevahou smreka (orografické celky Veporské vrchy a Ostrôžky), kým porasty s výraznejšou prítomnosťou agátu sa vyskytujú predovšetkým na juhu okresu v orografických celkoch Cerová vrchovina, Lučenecká a Rimavská kotlina, ale agát už výraznejšie prenikol aj na okraje porastov v Revúckej vrchovine, Ostrôžkach a Veporských vrchoch. Lesnatosť okresu presahuje 45 % s výrazne pozitívnym vývojom v posledných desaťročiach, keď mimo LPF bolo vymapovaných cca 4 557 ha lesných porastov (RÚSES, 2019).

Nelesná vegetácia

Za nelesné biotopy možno označiť také, na ktorých sa nenachádza zapojený porast drevín, sú teda bezlesé. Z hľadiska ich vzniku a aj vývoja ich možno rozdeliť na dva typy. Prvým sú prirodzené nelesné biotopy. Sú to také, ktorých vznik a existencia nie je podmienená ľudskými aktivitami. V stredoeurópskej krajine boli v rôznej miere zastúpené už pred príchodom človeka.

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TREŇČ“		
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie		január 2025

V porovnaní s lesnými biotopmi boli rozšírené v omnoho menšej miere. V prírodných podmienkach juhu stredného Slovenska, kde patrí aj územie okresu Lučenec, do úvahy pripadajú iba niektoré mokrade a vodné plochy a v minimálnej miere skalné útvary.

Druhým typom sú sekundárne, poloprirodzené nelesné biotopy. Tie sú v dnešnej krajine zastúpené nepomerne väčšou mierou a predstavujú ich v prvom rade kosné lúky a pasienky. Stáročným využívaním tradičným obhospodarovaním týchto plôch sa tu vyvinula typická vegetácia s veľkým bohatstvom rastlinných druhov. Na tieto biotopy je svojim výskytom viazané veľké množstvo rastlín, významné je zastúpenie druhov čeľade *Orchidaceae*. Najväčšie plošné rozšírenie tieto biotopy zaznamenali už počas stredoveku až do druhej polovice 18. storočia, kedy došlo k veľkoplošnému odlesneniu krajiny za účelom získania pasienkov, lúk, ale aj ornej pôdy. Po priemyselnej revolúcii začal nielen plošný úbytok nelesných poloprirodzených biotopov, ale najmä v druhej polovici uplynulého storočia došlo i k ich kvalitatívnym zmenám. V porovnaní so severnejšími oblasťami Slovenska, kde došlo k plošne rozsiahlej rekultivácii a intenzifikácii lúk, v nížinách a poľnohospodársky vhodných oblastiach boli prakticky všetky premenené na polia. Malé zvyšky, zväčša na poľnohospodársky nevyužitelných pôdach (slaniská, mokrade, piesky) prípadne inak nevyhovujúcich ako vzdialenosť od obcí, alebo príliš strmé svahy ostali opustené a postupne tu dochádza k strate ich pôvodne vysokej biodiverzity. Ak neboli tieto miesta hneď zalesnené najčastejšie agátom, nelesné biotopy v takomto prípade zanikli procesom sekundárnej sukcesie – postupnou expanziou tráv a následne zarastaním drevinami.

Medzi nelesné biotopy patria aj vodné biotopy (rieky, vodné plochy a ich brehy), ktoré najmä v prípadoch brehových porastov riek tvoria prechod medzi lesnými a nelesnými biotopmi.

V súčasnosti sú väčšie súvislé plochy poloprirodzenej nelesnej vegetácie v okrese Lučenec rozmiestnené nerovnomerne, sústredené sú viac do severnej, hornatejšej časti územia. Za primárne spoločenstvá možno v súčasnosti v území do istej miery považovať iba periodicky obnažované brehy a dná vodných tokov a nádrží a vegetáciu na skalnatých stanovištiach.

Významným zásahom, ktorý v minulosti postihol prevažnú časť okresu boli veľkoplošné meliorácie a rekultivácie, pri ktorých došlo k významnej zmene krajinného rázu. V ich dôsledku boli prírodné a poloprirodné biotopy premenené na poľnohospodárske kultúry a vznikli rozsiahle pôdne bloky využívané ako polia. V nelesnej vegetácii dominujú poľnohospodársky využívané plochy, predovšetkým samotná obrábaná pôda. Najmä v Lučeneckej kotline a prakticky vo všetkých poľnohospodársky intenzívne využívaných častiach okresu vrátane vyššie položených dolín Ostrôžok ostalo len veľmi málo pôvodných lúčnych porastov. Ak ostali, ide zväčša o mokrade, ktoré sa nepodarilo odvodniť, alebo o strmé svahy, najmä v pohorí Ostrôžky, v okolí Ábelovej, alebo Lentvory.

Viac, či menej zachované zvyšky primárnej aj sekundárnej nelesnej vegetácie tvorí niekoľko biotopov. Ojedinele sa v okrese nachádzajú biotopy európskeho významu Silikátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou a Pionierske spoločenstvá plytkých silikátových pôd. Viazané sú zväčša na ojedinelé obnažené vyvreliny. Z teplo a suchomilných biotopov ostali vzácné zachované plochy s biotopom Suchomilné travinno-bylinné a krovinové porasty na vápnitom substráte a Subpanónske travinno-bylinné porasty. V nich rastú viaceré, i vzácné druhy rodu *Stipa*, ďalej anexový druh ponikleč veľkokvetý (*Pulsatilla grandis*) a mnoho iných

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TRENČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

teplomilných druhov. Na lokalitách sa vo viacerých prípadoch spoločne vyskytuje biotop Xerothermné kroviny.

V okrese Lučenec ostali v nive Ipľa na niekoľkých lokalitách zachované vlhké lúky, najväčšou lokalitou je Dálovský močiar. Ich zvyšky sa nachádzajú na miestach, ktoré sa napriek rozsiahlym melioráciám v minulosti nepodarilo celkom odvodniť a neboli vhodné na poľnohospodárske využitie. V súčasnosti vďaka absencii akéhokoľvek manažmentu, resp. využívania postupne zarástli trstinou, porastmi vysokých ostríc, alebo inváznymi druhmi rastlín. Druhovo chudobné porasty sú navyše pod tlakom eutrofizácie spôsobenou splachom hnojív z okolitých polí. Eutrofizácia sa týka takmer všetkých miest v nížinách aj pahorkatinách okresu Lučenec. Ostatné lúky a pasienky, teda v prevažnej väčšine zanikli. Zvyšky sú v pahorkatine a vyšších polohách, v samotnej Juhoslovenskej kotline dnes už prakticky neexistujú žiadne suchomilnejšie lúčne porasty a tie ostávajúce predstavujú väčšie, či menšie plochy obklopené blokmi poľnohospodárskej pôdy. Ich vegetačný kryt je do veľkej miery tvorený zmesou ruderalných, expanzívnych a invázných, často nepôvodných druhov.

Prevažne vo vyšších polohách okresu sa miestami dosiaľ nachádzajú biotop európskeho významu Nížinné a podhorské kosné lúky a biotop národného významu Mezofilné pasienky a spásané lúky. V alúviu Ipľa sa dosiaľ miestami zachovali zvyšky biotopov Psiarkové aluviálne lúky a Aluviálne lúky zväzu *Cnidion venosi*. Veľmi vzácne v mozaike s biotopom európskeho významu Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach a biotopom národného významu Porasty vysokých ostríc.

Lužné lesy a vodné spoločenstvá na území okresu sú viazané najmä na vodné toky. Predovšetkým na Ipľ a jeho prítoky. Z vodných biotopov sa miestami zachoval biotop európskeho významu Prirodzené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a/alebo ponorených cievnatých rastlín typu *Magnopotamion* alebo *Hydrocharition*. Okrem prirodzených vodných tokov viaceré typy sekundárnych vodných biotopov obsadzujú brehy kanálov, najmä biotop národného významu Spoločenstvá bylín a šachorín eutrofných mokradí s kolísajúcou vodnou hladinou.

Na prevažne sekundárne stanovištia brehov vodných kanálov a plôch je viazaný aj brehový biotop národného významu Bylinné brehové porasty tečúcich vôd, viac na prirodzené stanovištia je viazaný biotop európskeho významu Bylinné lemové spoločenstvá nížinných riek. Do brehových porastov všetkých tokov v súčasnosti masovo prenikajú invázne druhy, napr. netýkavka žlazkatá (*Impatiens glandulifera*), pohánkovec japonský (*Fallopia japonica*), astra kopijovolistá (*Aster lanceolatus*) a zlatobyľ obrovská (*Solidago gigantea*). V mnohých (väčšine) prípadoch tvoria dominantnú časť vegetácie.

V území okresu sa na viacerých miestach nachádzajú ovocné sady a vinohrady. Častou zložkou sprievodnej zelene komunikácií najmä nižších tried v okrese sú stromoradia z ovocných drevín. Zastúpené sú i stromoradia z iných druhov, alebo porasty krov zarastajúce nekosené plochy pri cestách. Ojedinele sú v poľnohospodárskej krajine zastúpené malé skupiny, alebo solitérne dreviny, ktoré tu môžu plniť dôležitú ekologickú funkciu. Častejšie sú líniové porasty drevín a krovín. Na opustených plochách, zboreniskách a skládkach odpadov, ale často aj na okrajoch poľných ciest, poľných hnojiskách a na v dôsledku hospodárskych aktivít narušených, alebo eutrofizovaných plochách sa šíri ruderalná vegetácia a invázne neofyty. Časté sú napr. palina

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TREŇČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

obyčajná (*Artemisia vulgaris*), pichliač roľný (*Cirsium arvense*), krkoška voňava (*Chaerophyllum aromaticum*), trst' obyčajná (*Tanacetum vulgare*), prhl'ava dvojdomá (*Urtica dioica*), astra kopijovolistá (*Aster lanceolatus*), zlatobyľ obravská (*Solidago gigantea*), pohánkovec japonský (*Fallopia japonica*) a iné (RÚSES, 2019).

Skaly a pionierske porasty

Silikátové skalné steny so štrbinovou vegetáciou

Ide o druhovo chudobný biotop európskeho významu, ktorý je svojim výskytom viazaný jednak na vysokohorské polohy, ale vyskytuje sa aj v nižších pohoriach. Vegetácia je dosiaľ málo preskúmaná, na biotop je viazaných viacero vzácných druhov rastlín. V okrese Lučenec sa biotop nachádza vzácné na obnažených vyvrelinách, napr. na Pohanskom hrade, Belinských skalách, na Šomoške a inde.

Nespevnené silikátové sutiny v kolínnom stupni

Ide o biotop európskeho významu, ktorý tvoria porasty osídľujúce prirodzené, alebo prírode blízke silikátové sutiny. Na výslnných stanovištiach sa tvoria jednoduché spoločenstvá zložené najmä zo sukulentov a terofytov, ktoré v suchom lete spravidla odumierajú. Na zatienených a severných stanovištiach sa do porastov zapájajú aj paprad'orasty, vysokú pokrývnosť majú machorasty a lišajníky. V okrese Lučenec je biotop zastúpený vzácné, napr. na Šomoške.

Nesprístupnené jaskynné útvary

Ide o biotop európskeho významu, ktorý zahŕňa jaskyne (bez vegetácie), ale aj ich vchody a skalné previsy s vytvorenou veľmi svojráznou vegetáciou s viacerými vzácnymi druhmi rastlín. Na území okresu Lučenec je biotop veľmi vzácný. Viacero krasových jaskýň je známych v oblasti Tuhárskeho krasu. Známe sú pseudokrasové jaskyne, napr. Stĺpová jaskyňa, alebo Šurický úkryt v bazaltoch na Pohanskom hrade (RÚSES, 2019).

Pionierske spoločenstvá plytkých silikátových pôd

Ide o biotop európskeho významu, ktorý tvoria pionierske travinno-bylinné spoločenstvá s prevahou drobných sukulentných rastlín, jarných a jesenných terofytov a nízkych tráv. Významným znakom je bohaté poschodie machorastov a nižšie zastúpenie vyšších rastlín. Biotop obsadzuje skaly a skalnaté svahy s veľmi plytkými, vysychavými pôdami na silikátoch na ťažko prístupných miestach, kde sa nedostanú ani bylinožravce. Spoločenstvá sa môžu vytvoriť aj na sekundárnych biotopoch, ako sú kameňolomy. V okrese Lučenec sa nachádza ojedinele na obnažených vyvrelinách, napr. v masíve Šomošky, tu na prevažne sekundárnom stanovišti.

Pionierske porasty zväzu *Alyso-Sedion albi* na plytkých karbonátových a bázických substrátoch

Ide o prioritný biotop európskeho významu, ktorý tvoria pionierske, riedko zapojené a nízke porasty s prevahou efemérnych terofytov, drobných trvaliek, geofytov a sukulentných rastlín, spravidla klíciacich vo vankúšoch machorastov. Osídľujú najplytkejšie pôdy a často

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TREŇČ“		
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie		január 2025

prechádzajú aj na skalky. Prevládajúcim typom substrátu sú vápence. V okrese Lučenec je biotop vzácny (RÚSES, 2019).

Vodné biotopy

Oligotrofné až mezotrofné stojaté vody s vegetáciou tried Littorelletea uniflorae a/alebo Isoëto-Nanojuncetea

Veľmi vzácny biotop, ktorý predstavuje štruktúrne a druhovo veľmi chudobné rastlinné spoločenstvá plytkých, stojatých, alebo mierne tečúcich vôd. Predpokladom vzniku porastov je striedanie litorálnej a limóznej ekofázy pri poklese vodnej hladiny. V okrese Lučenec sa veľmi vzácne nachádza iba na sekundárnych stanovištiach (napr. VN Ružiná) a preto nejde v pravom slova zmysle o tento biotop.

Prirodzené eutrofné a mezotrofné stojaté vody s vegetáciou plávajúcich a/alebo ponorených cievnatých rastlín typu Magnopotamion alebo Hydrocharition

Vzácný biotop, ktorý tvoria porasty ponorených a na hladine plávajúcich vodných rastlín. Tie sa buď voľne vznášajú na vode, alebo sú zakorenené v subhydrických podmienkach. Vegetácia osídľuje eutrofné a mezotrofné prírodné a poloprírodné stojaté, periodicky prietochné, prípadne pomaly tečúce vody. V okrese Lučenec je veľmi vzácny, výskyt je potvrdený napríklad v lokalite Dálovský Močiar.

Nížinné až horské vodné toky s vegetáciou zväzu Ranunculion fluitantis a Callitricho-Batrachion

Druhy viazané na biotop vyžadujú relatívne rýchle prúdenie vody a jej vysokú priehľadnosť, vysoký a konštantný obsah kyslíka. Veľká ekologická plasticita rastlinných druhov sa môže prejaviť v zmene štruktúry porastov počas vegetačnej sezóny. V okrese Lučenec sa tento biotop vyskytuje veľmi vzácne na niektorých potokoch, napr. na Tuhárskom potoku, kde ho reprezentuje asociácia *Potamogetum nodosi*.

Mezo- až eutrofné poloprírodné a umelé vodné nádrže so stojatou vodou a plávajúc a/alebo ponorenou vegetáciou

Biotop obsadzuje vodné nádrže antropogénneho pôvodu, intenzívne obhospodarované rybníky, nádrže, alebo zaplavené materiálové jamy, pieskovne a štrkoviská. Z cievnatých rastlín sú najčastejšie zastúpené formácie ponorených rastlín a na hladine plávajúce porasty druhov rodu *Lemna*. V okrese Lučenec sa nachádza vo viacerých umelých nádržiach.

Spoločenstvá bylín a šachorín eutrofných mokradí s kolísajúcou vodnou hladinou

Biotop tvoria bylinné spoločenstvá trvaliek a dvojročných, prevažne obojživelných druhov rastlín. Počas klíčenia je v prvých fázach vegetácia zaplavená, neskôr hladina vody poklesne. Biotop sa nachádza v mŕtvych ramenách, terénnych depresiách, ale aj v sekundárnych stanovištiach, ako sú v lete vypúšťané rybníky, alebo kanále. Na biotop nie je viazaný výskyt vzácných druhov, zo zaujímavejších je častý výskyt okresu okolíkatá (*Butomus umbellatus*) alebo šípovka vodná (*Sagittaria sagittifolia*). V okrese Lučenec sa vyskytuje vzácne roztrúsene, najmä v širších kanáloch s kolísajúcou vodnou hladinou (RÚSES, 2019).

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TREŇČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

Ruderalizované porasty v zamokrených depresiách na poliach a na obnažených dnách rybníkov

Biotop tvoria spoločenstvá výlučne antropogénnych stanovišť, ako sú okraje obrábaných polí a depresie uprostred poľnohospodárskych kultúr. Pôdy sú hlinito-ílovité až ílovité, ťažké a nepriepustné, bohaté na dusík a periodicky podmáčané. V lete vplyvom rýchleho výparu vody môžu byť mierne zasolené. Vegetácia patrí do zväzu *Nanocyperion flavescentis* a vyskytuje sa tu viacero vzácnejších druhov rastlín. V území okresu Lučenec napríklad s roztrúseným výskytom vrbica yzopolistá (*Lythrum hyssopifolia*).

Nelesné brehové porasty

Bylinné lemové spoločenstvá nížinných riek

Biotop európskeho významu tvoria vysokobylinné spoločenstvá na brehoch vodných tokov. Fyziognomicky sú veľmi nejednotné, typické je väčšie zastúpenie väčšieho počtu lian a lianel. Porasty sa vyvíjajú na opakovane záplavami narušovaných a živinami dobre zásobených brehových stanovištiach. V súčasnosti vzácny biotop, jeho porasty boli vo veľkej miere nahradené monodominantnými porastmi neofytov ako astra kopijovitolistá (*Aster lanceolatus*), zlatobyľ obrovská (*Solidago gigantea*) a podobne, ktoré môžu dosahovať pokryvnosť až 100 %. Bylinné lemové spoločenstvá sa nachádzajú už len ojedinele, napr. pri Ipli pri obci Holiša. Porasty s úplnou absenciou neofytov dnes už prakticky neexistujú.

Bylinné brehové porasty tečúcich vôd

Biotop je tvorený spoločenstvami s monodominanciou tráv rodov *Glyceria*, *Leersia* a *Catabrosa*. Sprievodné druhy sú prevažne hygromyty s plazivými a zakoreňujúcimi podzemkami. Porasty vyžadujú trvalo zamokrené stanovištia na hlinitých aj piesčitých pôdach s obsahom organických častíc. Predpokladom vývoja je preplavovanie substrátu a stály prísun živín. V súčasnosti sa biotop nachádza popri melioračných kanáloch.

Krovinové a kríčkové biotopy

Porasty borievky obyčajnej

Biotop predstavujú rozvoľnené až po takmer zapojené porasty borievky v lúčnych spoločenstvách. Borievka zarastá najčastejšie extenzívne spásané, svahovité plochy, často na vápencoch, ale aj na inom geologickom podloží (flyš, andezit) a na presychavých stanovištiach. Najvyššiu biodiverzitu majú extenzívne pasené porasty, alebo porasty tesne po ukončení pasenia, kde borievka dosahuje pokryvnosť do 30 %. V ďalšom vývoji bez obhospodarovania biotop pomerne rýchlo zaniká, najprv zarastením borievkou, ktorú následne prerastú iné dreviny. V okrese Lučenec sa nachádza tento biotop iba veľmi vzácné v okolí Tuhára južne od kóty Kujanka (RÚSES, 2019).

Xerothermné kroviny

Prioritný biotop európskeho významu je budovaný teplomilnými, prirodzenými, hustými krovinami malolistých trník, hlohov a ruží. V ich podraze sú početne zastúpené svetlo a teplomilné byliny, viaceré majú u nás severnú hranicu rozšírenia. Biotop uprednostňuje výhrevné a strmé svahy na výhrevných, skeletnatých substrátoch (vápence, dolomity, andezity

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TRENČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

a ryolity), s južnou expozíciou a plytkou pôdou, ktoré neboli vhodné na poľnohospodárske využitie. V okrese Lučenec je biotop vzácny, na okrajoch lesostepí.

Trnkové a lieskové kroviny

Vzhľad biotopu charakterizujú dominantné kroviny a v bylinnom podraсте sú zastúpené mezofilné, polotieňomilné až nitrofilné druhy. Vyvíja sa najčastejšie na svahoch, porasty sú podkladu je indiferentné. Často indikuje opustené pasienky a v takýchto prípadoch ide o relatívne krátkoveký biotop, pretože kry liesok a trniek sú následne prerastené vyššími drevinami a sukcesia smeruje k lesu. V okrese Lučenec je biotop vyvinutý najmä v severnej časti okresu, v pohorí Ostrôžky.

Vrbové kroviny stojatých vôd

Biotop národného významu tvoria uzavreté porasty krovitých vrb bochníkovitého tvaru (vrba popolavá (*Salix cinerea*), vrba ušatá (*Salix aurita*)), ktoré dorastajú do výšky 2 – 5 (7) m. Významným ekologickým faktorom je stagnujúca voda. Ak v porastoch nestagnuje, vyskytujú sa v podraсте hygrolilné až mezické druhy. Druhovú zloženie závisí od vlhkostných a pôdnych pomerov, na základe ktorých vznikajú kroviny s odlišným podrastom, časté sú vysoké ostrice. V biotope sa až na výnimky nevyskytujú žiadne vzácne a ohrozené druhy rastlín. V okrese Lučenec sa nachádza biotop zriedkavo, napr. v alúviu Ipľa medzi Malými Dálovcami a Veľkou nad Ipľom.

Teplo a suchomilné travinno-bylinné porasty

Suchomilné travinno-bylinné a krovinné porasty na vápnom substráte

Biotop sa v niektorých oblastiach Slovenska vyskytoval aj prirodzene, ide teda čiastočne o prirodzené nelesné spoločenstvá, častejšie ale ide o sekundárne spoločenstvá vzniknuté vyklčovaním a vypálením pôvodných lesov a udržiavané predovšetkým pastvou. V tomto biotope sa rozlišuje viacero typov, ktoré sa odlišujú geologickým podložíom a spôsobom využívania. Ide o travinno-bylinné spoločenstvá s dominanciou teplomilných druhov tráv, ostríc a bylín. Typický je v jarných mesiacoch výskyt viacerých efemérnych jarných terofytov. Biotop je v podmienkach okresu Lučenec veľmi vzácny, obmedzený na niekoľko málo lokalít, napríklad v okolí Tuháru (RÚSES, 2019).

Subpanónske travinno-bylinné porasty

Prioritný biotop európskeho významu tvoria travinno-bylinné porasty s dominanciou trsnatých hemikryptofytov a druhov s plazivými podzemkami. Vegetácia osídľuje plytké pôdy, na miernych vápencových a dolomitových svahoch ale tiež na mladotret'ohorných vyvrelinách. Primárne sa nachádzajú na strmých, skalnatých svahoch a skalných výstupoch, sekundárne sa činnosťou človeka rozšírili aj na mierne svahy. V minulosti bol biotop využívaný ako pasienky. V území okresu Lučenec sa vyskytuje vzácne, napr. južne od Lentvory, v širšom okolí kóty Lysec, alebo Soví hrad.

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TREŇČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

Teplomilné lemy

Porasty tohto biotopu národného významu preferujú polotienisté, ale výhrevné miesta na svahoch najčastejšie s južnou expozíciou. Vyskytujú sa na vápencoch, dolomitoch, bázických vyvrelinách a najčastejšie na sprašiach. Vznikli po čiastočnom odlesnení, vyskytujú sa na ekotónových stanovištiach okrajov teplomilných dubín, na lesných svetlinách a lemujú komplexy krovín na lúkach a pasienkoch v kontakte s lesom. Tvorí mozaiku s travinno-bylinnými porastami, viaceré druhy prenikajú aj hlbšie smerom do lesných porastov. V okrese Lučenec má tento biotop niekoľko lokalít, vo viacerých prípadoch ale ide len o sukcesné štádium pri zarastaní bývalých pasienkov na strmých, na juh exponovaných svahoch.

Mezofilné lemy

Porasty tohto biotopu obsadzujú polozatienené, stredne vlhké miesta na svahoch a v blízkosti lesných porastov, na podložie nemajú vyhranené nároky. Vegetačný kryt tvoria druhy lúk, krovín, ale aj lesov a sú pomerne druhovo bohaté. V okrese Lučenec je dokumentovaný častejšie z Ostrôžok, napríklad v okolí Tuhára a inde.

Lúky a pasienky

Nížinné a podhorské kosné lúky

Biotop európskeho významu predstavujú jedno až dvojkosné, často prihnojované hospodárske lúky s dominanciou vysokosteblových, hospodársky zaujímavých druhov tráv a širokolistých bylín. Biotop sa vyskytuje v širokom spektre ekologických podmienok, od vlhších a chladnejších až po suchšie a teplejšie, čo je dané nadmorskou výškou a aj oblasťou Slovenska, v ktorej sa nachádza. S týmto súvisí aj pomerne značná variabilita druhovo bohatej vegetácie, ktorú navyše ovplyvňuje aj spôsob hospodárenia. Biotop sa vyskytuje na slabo kyslých až neutrálnych, stredne hlbokých až hlbokých pôdach s vysokým obsahom živín od nížin až do horského stupňa. Zachované kosené lúky majú vysokú biodiverzitu s vysokým počtom vzácných a chránených rastlinných druhov, nezriedka sa vo veľmi početných populáciách vyskytujú viaceré druhy čeľade vstavačovitých. Ešte pred niekoľkými desaťročiami išlo o najrozšírenejší sekundárny nelesný biotop európskeho významu na území Slovenska. V druhej polovici 20-teho storočia boli rozsiahle plochy, najmä v poľnohospodársky využívaných oblastiach intenzifikované a nedajú sa preto dnes zaradiť do tohto biotopu. Toto sa v plnej miere týka aj juhu stredného Slovenska, kde patrí i územie okresu Lučenec. Ak neboli lúky premenené na poľnohospodársku pôdu, ostali opustené a dnes sú zarastené náletovými drevinami, najmä agátom a expanzívnymi a inváznymi druhmi rastlín. V súčasnosti sa tu tento biotop nachádza vzácné. Najčastejšie v hornatejšej severozápadnej časti okresu v okolí obcí Ábelová, Lentvora, ale aj inde. Veľmi vzácné aj v Lučeneckej kotline, napríklad na Dálovskom močiarí (RÚSES, 2019).

Mezofilné pasienky a spásané lúky

V rámci značnej variability závisiacej od ekologických podmienok sa v tomto biotope národného významu rozoznávajú niekoľko typov. Intenzívne spásané, často oplôtkovým spôsobom, krátkosteblové pasienky na hlbších pôdach dobre zásobených živinami na nereakultivovaných plochách. Extenzívne, nízkosteblové kvetnaté pasienky. Obe dva typy sa

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TREŇČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

vyskytujú od (nížin) pahorkatín do horského stupňa, v druhom prípade sú pred pasením raz kosené. V súčasnosti sa tento biotop v okrese Lučenec nachádza len vzácné. Ak sa pasie, zväčša na rekultivovaných a intenzifikovaných pasienkoch.

Bezkolencové lúky

Ide o druhovo pestré travinno-bylinné porasty. Biotop obsadzuje minerálne a slatinné pôdy, od kyslých až po bázické substráty, čo sa odráža v druhovom zložení. Typické je výrazné kolísanie hladiny podzemnej vody počas roka bez povrchových záplav a s prechodným preschnutím v letných mesiacoch. Bezkolencové lúky vyžadujú kosenie raz ročne a úplnú absenciu hnojenia. Aj v rámci Slovenska ide o veľmi vzácny biotop, ktorý je v okrese Lučenec zastúpený veľmi vzácné. Čiastočne degradované bezkolencové lúky s viacerými typickými druhmi rastlín ako ostrica Hartmanova (*Carex hartmanii*) alebo kosatec sibírsky (*Iris sibirica*) sú v okolí Polichna.

Vysokobylinné spoločenstvá na vlhkých lúkach

Biotop európskeho významu tvoria vysokobylinné lúky s prevahou širokolistých bylín na celoročne vlhkých až mokrých stanovištiach v alúviách vodných tokov a v terénnych depresiách. V jarých mesiacoch môžu byť krátkodobo zaplavované. Druhové zloženie je veľmi variabilné a závisí od ekologických podmienok na konkrétnom stanovišti. Výrazné aspektotvorné druhy najmä v čase kvitnutia sú túžobník brestový (*Filipendula ulmaria*), pakost močiarny (*Geranium palustre*) a čerkáč obyčajný (*Lysimachia vulgaris*). V okrese Lučenec bol v minulosti bežný, v súčasnosti je vzácny, vyskytuje sa vo zvyškoch aluviálnych lúk Ipľa, udávaný z Dálovského močiara.

Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí

Biotop národného významu sa nachádza v alúviách vodných tokov, alebo v okolí pramenísk, tiež v kontakte so slatinnými rašeliniskami. Vegetácia je značne variabilná a závisí od vodného režimu, obsahu báz, fyzikálnych vlastností pôdy, klímy a aj spôsobu obhospodarovania, v minulosti bývali (dnes už iba veľmi vzácné) raz až dva razy ročne kosené. Najčastejšie sa tento biotop nachádza v pahorkatinách a podhorskom stupni, často v mozaike s inými typmi lúk. V okrese Lučenec iba veľmi vzácné, napr. v okolí Ábelovej a Tuhára.

Psiarkové aluviálne lúky

Biotop národného významu tvorí vegetácia dvoj až trojkoľných, vlhkých lúk v krátkodobo zaplavovaných alúviách menších riek a v podmáčaných depresiách. Porasty sú druhovo pomerne chudobné, charakteristické spoločným výskytom vlhkomilných a suchomilných druhov. Veľmi citlivo reagujú na zmeny vodného režimu, čo sa prejavuje vo veľkej premenlivosti druhového zloženia v rámci jednej lokality, ale aj v rámci jednotlivých rokov. Tento typ lúk je v súčasnosti, tak ako všetky ostatné typy lúk, veľmi vzácný. V okrese Lučenec to bol kedysi bežný typ lúk v širokej nive Ipľa, dnes ostal zachovaný len vo fragmentoch.

Zaplavované travinné spoločenstvá

Biotop národného významu zahŕňa nízke až stredne vysoké, druhovo veľmi chudobné porasty. Malá druhová diverzita je dôsledok dominancie plazivých hemikryptofytov psinček poplázový

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TRENČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

(*Agrostis stolonifera*), psiarka plavá (*Alopecurus aequalis*), odemka vodná (*Catabrosa aquatica*), nátržník husí (*Potentilla anserina*) a iskerník plazivý (*Ranunculus repens*). Vytvárajú charakteristické kobercové trávniky na obnažovaných štrkových laviciach a brehoch riek, ale aj rybníkov a nádrží. Počas celého vegetačného obdobia je pôdny substrát dostatočne vlhký a opakovane zaplavovaný. Biotop sa vyvíja obvykle maloplošne, býva ovplyvňovaný ľudskými aktivitami, prípadne aj chovanou hydinou. V tomto biotope sa prakticky nevyskytujú žiadne vzácne, alebo ohrozené druhy rastlín. V okrese Lučenec sa vyskytuje vzácne roztrúsene na brehoch niektorých nádrží a vzácne aj na brehoch riek. Často je pod tlakom expanzívnych, alebo inváznych druhov rastlín (astra kopijovolistá (*Aster lanceolatus*), zlatobyľ obrovská (*Solidago gigantea*)) (RÚSES, 2019).

Vegetácia vysokých ostríc

Biotop národného významu zahŕňa druhovo chudobné porasty s dominanciou vysokých ostríc silne ovplyvňované podzemnou aj povrchovou vodou. Biotop vyžaduje zaplavenie v jarných mesiacoch, naopak, neskôr v lete dochádza často k presychaniu povrchovej vrstvy pôdy. Vlastnosti pôdy sú značne variabilné.

Trstinové spoločenstvá mokradi (Phragmition)

Biotop tvoria veľkoplošné porasty vysokých trstín formované predovšetkým dominantnými druhmi. Vyvíjajú sa v eutrofných až mezotrofných mokradiach v zazemnených riečnych ramenách a terénnych zníženinách, na brehoch vodných nádrží a pomaly tečúcich tokoch. Zonácia homogénnych porastov na stanovištiach odráža predovšetkým dĺžku a výšku záplav. Biotop je dôležitý pre faunu, najmä vodné vtáky a obojživelníky. V okrese Lučenec sa vyskytuje vzácne roztrúsene, v blízkosti vodných nádrží, alebo silne podmáčaných mokradiach.

Rašeliniská a slatiny

Slatiny s vysokým obsahom báz

Biotop zahŕňa heliofilné rastlinné spoločenstvá kalcitrofných slatín, ktoré sú veľmi bohaté na živiny. Substrát je bohatý na uhličitany a sírany, vyskytujú sa na výveroch prameňov podzemnej vody so slabo (až silne) bázičnou, alebo neutrálnou reakciou, časté je zrážanie zrníček penovca (uhličitany vápenatého) v substráte. Sú to druhovo bohaté (v prípade iníciaálnych spoločenstiev chudobnejšie) rastlinné spoločenstvá s dominanciou nízkych ostríc a veľmi dobre vyvinutým poschodím machorastov. Na biotop je viazaných veľké množstvo vzácných a chránených rastlinných druhov, viaceré majú na Slovensku už iba niekoľko posledných lokalít. Slatiny s vysokým obsahom báz sa na území okresu Lučenec vzhľadom na prírodné podmienky veľmi vzácne, lokality so slatinnou vegetáciou sú doložené od Ábelovej a pri v okolí Tuhára. V kontakte s biotopom sa vzácne vyskytuje biotop národného významu Podmáčané lúky horských a podhorských oblastí.

Osobitnú skupinu tvoria **synantropné biotopy** rúbanísk, nitrofilná vegetácia v sídlach aj mimo sídiel, úhory, intenzívne obrábaná poľnohospodárska pôda, rúbaniská a podobne. Jej zastúpenie v rámci okresu Lučenec je značné, z pohľadu záujmov ochrany prírody nemajú význam.

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TRENČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

Fauna posudzovaného územia

Zoogeografické členenie: terestrický biocyklus

Z hľadiska zoogeografického členenia terestrického biocyklu patrí územie Slovenska do oblasti palearktiskej, podoblasti Eurosibírskej, provincie stepí, listnatých lesov a stredoeurópskych pohorí. Južná časť okresu Lučenec sa radí k provincii stepí, panónskeho úseku a severná časť do provincií listnatých lesov, podkarpatského úseku (Atlas krajiny Slovenskej republiky, 2002).

Zoogeografické členenie: limnický biocyklus

Limnický biocyklus Slovenska patrí do euromediteránnej zoogeografickej podoblasti. Prevažná väčšina územia patrí do severopontického úseku pontokaspickej provincie. Jej vody odvádza Dunaj do Čierneho mora. V rámci tohto úseku možno rozlíšiť tri okresy: hornovážsky, podunajský a potiský. Iba malá časť územia Slovenska zasahuje do západného úseku atlantobaltickej provincie a jej vody, odvádzané Popradom a Dunajcom, patria do umoria Baltického mora (RÚSES, 2019).

Okres Lučenec spadá do Pontokaspickej provincie. Západná časť okresu sa radí do podunajského okresu, stredoslovenskej časti. Východná časť patrí do potiského okresu, slanskej časti (Atlas krajiny Slovenskej republiky, 2002).

Faktormi, ktoré determinujú charakter a druhové zloženie živočíchov v okrese Lučenec sú geomorfologické, geologické, hydrologické a klimatické podmienky stanovišť. V rámci okresu možno vyčleniť viacej typov krajiny: podhorská až horská vyskytujúca sa najmä v severných oblastiach okresu (Veporské vrchy), ďalej pahorkatinovú v strednej časti okresu (Revúcka vrchovina, Ostrôžky), prevažne bezlesnú, alebo s fragmentmi lesnej drevinovej vegetácie so značne pozmeneným drevinovým zložením, kde sa vyskytujú rôzne agrozoocenózy, kultúrozoocenózy a antropozoocenózy, ktoré miestami prechádzajú do kultúrnej stepi. V dolinách sú spoločenstvá živočíchov naviazané na toky a ich nivy, kde sa vyskytujú hlavne druhy naviazané na trvalú, alebo periodickú vodu napr. ichtyocenózy, hydrofilné avicenózy, akvatické a semiakvatické druhy živočíchov. Výrazným a plošne hojne zastúpeným segmentom krajiny sú lúky, pasienky a trávne úhory vyskytujúce sa hlavne vo Veporských vrchoch, Ostrôžkach, Cerovej vrchovine, Revúckej vrchovine a malej miere aj v Juhoslovanskej kotline. Na ne sú viazané zoocenózy otvorených stanovišť početne zastúpené hlavne bezstavovcami zo skupín motýle (*Lepidoptera*), rovnokrídlovce (*Odonata*), chrobáky (*Coleoptera*), blanokrídlovce (*Hymenoptera*) a pod.

Živočchy lesov

Lesné porasty v okrese Lučenec sa nachádzajú v lesných vegetačných stupňoch dubový, bukovo – dubový, dubovo – bukový, bukový, jedľovo – bukový, čo ovplyvňuje zloženie zástupcov lesnej fauny, pričom zastúpené sú euryvalentné, ale aj špecializované, prípadne vzácne taxóny najmä zo skupiny bezstavovcov. Typickým predstaviteľom dubových, resp. dubovo – bukových lesov je roháč obyčajný (*Lucanus cervus*), ktorého možno nájsť takmer vo všetkých starších polo prirodzených lesných porastoch okresu s výrazným zastúpením dubov. Na podobné stanovištia je viazaný fúzač veľký (*Cerambyx cerdo*). Z ďalších druhov chrobákov ide o druhy ako *Prosternon chrysocomum* (významný druh dubových lesov), *Reitterelater*

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TRENČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

dubius, *Lichenophanus varius*, *Colobicus hirtus* (indikátor zachovalosti dubín), *Gasterocercus depressirostris*, *Rhynchaenus pilosus*, *Platypus cylindrus* (typický druh pre pahorkatinové dubiny), *Amara familiaris*, *Brachynus explodens*, *Lebia cyanocephala*, *Catops nigricans*, *Choleva oblonga*, *Dorcus parallelipedus*, *Odonteus armiger*, *Cetonia aurata*, *Valgus hemipterus*, *Cantharis annularis*, *Placonotus testaceus*, *Ceutorhynchus obstrictus*, *Curculio glandium*, *Curculio venosus* a *Scolytus intricatus*. Na staré bukové a jedľovo-bukové porasty sú viazané napr. kováčiky *Ampedus praeustus*, *Stenagostus rhombeus*, *Ctenicera heyeri*, *Lacon lepidopterus*, krasone *Melanophila knoteki*, *Eurythyrea austriaca*, *Chrysobothris chrysostigma*, fuzáče *Acanthocinus reticulatus*, *Pogonocherus ovatus*, *Rosalia alpina*, vzácny plocháč *Cucujus haematodes*, bystruška *Carabus irregularis*, nosáček *Ceutorhynchus pectoralis*, roháčik jedľový (*Ceruchus chrysomelinus*), roháčik bukový (*Sinodendron cylindricum*), *Xylita livida*, *Xylophilus corticalis* a ďalšie. Z mycetofágnych druhov sú významnejšie *Ipidia binotata*, *Tetratoma ancora*, *Bolitophagus interruptus* a *Orchesia blandula*. V rozkladajúcom sa opadankovom detrite tu žijú napr. *Dasycerus sulcatus*, *Trimium carpathicum* a *Stephostethus sinuatocollis*. Predovšetkým na vrbách v okolí vodných tokov žijú fuzáč pižmový (*Aromia moschata*), vrzúnik vrbový (*Lamia textor*), podobne ako oveľa vzácnejší vrzúnik (*Saperda similis*) a fuzáč (*Xylotrechus pantherinus*).

Z obojživelníkov sa v lesných ekosystémoch najčastejšie vyskytuje v severnej časti okresu skokan hnedý (*Rana temporaria*), ktorý preferuje vlhké miesta, prameniská, nivy potokov, rôzne periodické vodné plochy a pod., v strednej a južnej časti okresu dominuje skokan štíhly (*Rana dalmatina*). V lesnom prostredí je to kunka žltobruchá (*Bombina variegata*), ktorá je typická pre neperiodické vodné plôšky (napr. mláky, koľaje v lesných cestách, zatopené depresie) podobne ako mlok karpatský (*Lissotriton montandoni*). V nižších častiach okresu najmä v Juhoslovanskej kotline a Cerovej vrchovine možno vidieť kunku červenobruchú (*Bombina bombina*). V zmiešaných lesoch zas salamandru škvrnitú (*Salamandra salamandra*), ktorá sa vyskytuje vo vyšších polohách okresu, najmä v bukovo – jedľovom lesnom vegetačnom stupni. Relatívne bežným druhom obojživelníka je ropucha bradavičnatá (*Bufo bufo*), ktorá sa vyskytuje na podobných stanovištiach ako skokan hnedý. Z plazov je v nižších a stredných polohách typický silvikolný druh slepých lámavý (*Angius fragilis*), v nivách potokov a riek zas užovka obojková (*Natrix natrix*) a na presvetlených miestach v najvyšších polohách okresu vretenica severná (*Vipera berus*). Teplejšie lesy a lesostepi obľubuje užovka stromová (*Zamenis longissimus*), ktorá však preniká aj na zarastajúce lúky a do zastavaných území, kde jej obľúbeným miestom sú rumoviská, zručaniny, hospodárske budovy. Zo žiab takéto stanovišťa obľubuje rosníčka zelená (*Hyla arborea*).

Typickými predstaviteľmi lesného prostredia sú rôzne spoločenstvá vtákov. K bežným druhom patria tesár čierny (*Dryocopus martius*), d'ateľ veľký (*Dendrocopos major*), d'ateľ malý (*Dendrocopos minor*), vzácnejšie sa vyskytujú d'ateľ bielochrbtý (*Dendrocopos leucotos*) a žlna sivá (*Picus canus*). V lesnom prostredí hniezdi bocian čierny (*Ciconia nigra*), ktorého hniezda možno nájsť aj v najjužnejších častiach okresu v Cerovej vrchovine pri hraniciach s Maďarskou republikou. Typickým hniezdnym prostredím tohto druhu sú však predovšetkým menej dostupné lokality stredných a vyšších polôh Revúckej vrchoviny a Veporských vrchov. Okraje lesov blízko otvorených plôch pasienkov, lesných lúk, či rúbanísk, obľubuje lelek lesný

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TRENČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

(*Caprimulgus europaeus*). V rôznych typoch lesov, na vlhkých miestach, v rôznych nadmorských výškach, hniezdi sluka lesná (*Scolopax rusticola*). Pomerne bežným druhom, obývajúcim rôzne typy lesov predovšetkým v nižších nadmorských výškach je muchár sivý (*Muscicapa striata*). Z ekosoologicky významnejších druhov je potrebné spomenúť dravé vtáky. Vzácnym, ale pravidelne sa vyskytujúcim druhom je orol krikľavý (*Aquila pomarina*), ktorý hniezdi vo Veporských vrchoch, Ostrôžkach a Revúckej vrchovine. Podobnú distribúciu v rámci okresu má aj včelár lesný (*Pernis apivorus*). Bežnými druhmi sú tu jastrab lesný (*Accipiter gentilis*), jastrab krahulec (*Accipiter nisus*), sokol lastovičiar (*Falco subbuteo*) a najmä myšiak lesný (*Buteo buteo*), ktorý hniezdi roztrúsene v celom okrese. Cez zimné obdobie sa v okrese vyskytujú jedince myšiaka severského (*Buteo lagopus*). Najbežnejším zo sokolovitých dravcov je sokol myšiár (*Falco tinnunculus*), ktorý hniezdi na rôznych typoch stanovišť napr. v poľnohospodárskej krajine v kotline, v urbánnom prostredí a zriedkavejšie aj v lesných komplexoch. Z lesných kurovitých vtákov sa v okrese už pravdepodobne nevyskytuje najväčší zástupca hrabavcov hlucháň hôrny (*Tetrao urogallus*), z bežnejších druhov sa v zmiešaných a ihličnatých lesoch vyskytuje jariabok hôrny (*Tetrastes bonasia*), ktorého často nájsť aj v jednovekých smrekových porastoch. Najhojnejší je v lesoch, ktoré vznikli prirodzenou sukcesiou a sú tvorené zmesou drevín (breza, smrek, borovica, vrbá, topol, osika...). K bežným druhom patria široko rozšírené druhy spevavcov ako sýkorky (*Parus major*, *Cyanistes caeruleus*, *Poecile montanus*, *Poecile palustris*), mlynárka dlhochvostá (*Aegithalos caudatus*), drozdy (*Turdus merula*, *Turdus pilaris*, *Turdus philomelos*, zriedkavejšie *Turdus viscivorus*), červienka obyčajná (*Erithacus rubecula*), kolibiariky (*Phylloscopus collybita*, *Phylloscopus trochilus*, *Phylloscopus sibilatrix*), brhlík lesný (*Sitta europaea*), pinka lesná (*Fringilla coelebs*), oriešok obyčajný (*Troglodytes troglodytes*), hýľ obyčajný (*Pyrrhula pyrrhula*), kôrovník dlhoprstý (*Certhia familiaris*), sojka škriekavá (*Garrulus glandarius*), vrchárka modrá (*Prunella modularis*), zelienska obyčajná (*Chloris chloris*), holub hrivnák (*Columba palumbus*), ľabtuška hôrna (*Anthus trivialis*) a kukučka obyčajná (*Cuculus canorus*). Najmä v ihličnatých lesoch na severe okresu sa vyskytujú králiky (*Regulus regulus*), vzácnejšie *Regulus ignicapilla*), krivonos smrekový (*Loxia curvirostra*), sýkorka chochlatá (*Parus cristatus*), sýkorka uhliarka (*Periparus ater*). Na listnaté a zmiešané lesy je viazaný výskyt holuba plúžika (*Columba oenas*), muchárika červenohrdlého (*Ficedula parva*), muchárika bielokrkeho (*Ficedula albicollis*) a žltchvosta lesného (*Phoenicurus phoenicurus*). Zachovalé prameniská a horné úseky potokov obývajú trasochvost horský (*Motacilla cinerea*) a trasochvost biely (*Motacilla alba*). Prirodzené a polo-prirodzené lesné porasty sú tiež vhodným stanovišťom pre vtáky nokturnálnou aktivitou – sovy. Pomerne bežná je sova lesná (*Strix aluco*), ktorá sa prispôsobila aj iným stanovištiam (napr. jaskyne, urbánne prostredie) a eviduje sa tu tiež sova dlhochvostá (*Strix uralensis*) a to aj v južnej časti okresu (Cerová vrchovina). V okrese Lučenec bola zaznamenaná v zachovalých lesných porastoch napr. Tuhárska dolina, Polichno, Lupoč a Lovinobaňa. Najčastejšie na bralách v ústiach dolín, ale aj v lomoch hniezdi výr skalný (*Bubo bubo*), napr. v lokalitách Tuhárska dolina, alebo Budiná. V poľných lesíkoch, na okraji pohorí, ale aj v parkoch hniezdi myšiarka ušatá (*Asio otus*). V najvyšších polohách v severných častiach okresu vzácné hniezdia aj kuvik kapcavý (*Aegolius funereus*) a kuvičok vrbčí (*Glaucidium passerinum*).

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TRENČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

Z drobných zemných cicavcov sa v lesnom prostredí vyskytuje hlavne hrdziak lesný (*Myodes glareolus*), piskory (*Sorex araneus*, *Sorex minutus*, *Sorex alpinus* – sever okresu), ryšavka žltohrdlá (*Apodemus flavicollis*), vo vlhšom prostredí na severe okresu aj dulovnica väčšia (*Neomys fodiens*). Ochrannársku pozornosť si zasluhujú plchy ako plch sivý (*Glis glis*), plch lesný (*Dryomys nitedula* – otázny výskyt), alebo plšík lieskový (*Muscardinus avellanarius*) naviazaný hlavne na prechodné formácie medzi krovinami a lesom. Lesné prostredie využívajú rôzne druhy netopierov hlavne ako úkryt, ale aj miesto získavania potravy. Medzi vzácnejšie druhy, ktoré sa vyskytujú v zachovalých lesných porastoch s dostatkom vhodných dutín, hlavne v bukovom a jedľovo-bukovom stupni patrí netopier veľkouchý (*Myotis bechsteini*) a uchaňa čierna (*Barbastella barbastellus*). Medzi typických strážcov, ktorý lovia v lesnom prostredí patrí večernica malá (*Pipistrellus pipistrellus*). V tomto prostredí možno nájsť aj netopiera fúzatého (*Myotis mystacinus*), alebo raniaka stromového (*Nyctalus leisleri*) a niektoré ďalšie druhy.

Okres Lučenec, resp. jeho severná časť leží na južnej hranici výskytu veľkých šeliem. Okrajove sem zasahujú teritória medveďa (*Ursus arctos*), rysa (*Lynx lynx*) a vlka (*Canis lupus*), ktorých výskyt je viazaný hlavne na stredné a vyššie polohy pohorí. Z párnokopytníkov sa bežne vyskytujú druhy ako jeleň lesný (*Cervus elaphus*), srnec lesný (*Capreolus capreolus*), sviňa divá (*Sus scrofa*) a nepôvodný muflón (*Ovis musimon*) a daniel (*Dama dama*). Prakticky na celom území okresu najmä v zalesnených častiach sa vyskytuje liška hrdzavá (*Vulpes vulpes*), jazvec lesný (*Meles meles*), kuna lesná (*Martes martes*) a vzácnejšie aj mačka divá (*Felis silvestris*), lasica obyčajná (*Mustela nivalis*), či hranostaj čiernochvostý (*Mustela erminea*). Tie pri získavaní potravy využívajú otvorenú krajinu a niektoré prenikajú aj do zastavaných území. K bežným lesným druhom patrí veverica obyčajná (*Sciurus vulgaris*). Bol tu zaznamenávaný výskyt nepôvodného druhu psíka medvedíkovitého (*Nyctereutes procyonoides*), ktorý na šírenie využíva hlavne nivy riek (RÚSES, 2019).

Živočíchy otvorených stanovišť, lúk a pasienkov

Medzi typické druhy otvorených stanovišť patria rovnokrídlovce (*Orthoptera*), ako kobylôčka sivastá (*Platycleis albopunctata*), kobylka hryzavá (*Decticus verrucivorus*), kobylka bielopása (*Leptophyes albopunctata*), kobylôčka zelenkastá (*Metrioptera bicolor*), kobylka zelená (*Tettigonia viridissima*), alebo svrček poľný (*Gryllus campestris*). Takéto lokality v okrese sú najmä v extraviláne obcí v Ostrôžkach (Budiná, Ábelová, Tuhár a iné), Revúckej vrchovine (Gregorova Vieska, Ružiná, Lovinobaňa, Podrečany), alebo na obhospodarovovaných lúkach stredných polôh Veporských vrchov (Dobroč, Kotmanová). Z bežných motýľov na zachovalých a prirodzených stanovištiach nájsť druhy ako mlynárik hrachorový (*Leptidea sinapsis*), žltáček podkovkový (*Colias alfacariensis*), perlovec najmenší (*Boloria dia*), očkán ovsíkový (*Minois dryas*) a vidlochvost feniklový (*Papilio machaon*), ktoré sa vyskytujú v širokom spektre stanovišť od prirodzených až po sekundárne, vrátane urbánnych (lúky, sady a záhrady). Na poľnohospodárskych kultúrach možno nájsť druhy ako žltáček vikový (*Colias phicomone*), žltáček lucernový (*Colias erate*), bielopásovec hrachorový (*Neptis sappho*), očkán ovsíkový (*Minois dryas*), modráček lucernový (*Cupido decoloratus*) a modráček vikový (*Polyommatus coridon*). Okraje a ekotonové pásma, ruderalná vegetácia, alebo aj extenzívne

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TRENČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

obhospodarované lúčne spoločenstvách sú životným prostredím druhov babôčka bodliaková (*Vanessa cardui*), hnedáček nevädzový (*Melitaea phoebe*), hnedáček divozelový (*Melitaea trivia*), hnedáček skorocelový (*Melitaea athalia*) a očkán pýrový (*Pararge aegeria*). Vlhké a podmáčané (slatinné, nivné), alebo mezofilné lúky sú stanovišťami týchto druhov ako perlovec mokradňový (*Boloria eunomia*), očkán mätonohový (*Lopinga achine*), stepné a teplé stanovištia osídľujú druhy motýľov ako napríklad modráčik čieruškovitý (*Maculinea arion*) a modráčik stepný (*Polyommatus eroides*). Takéto lokality možno nájsť v okrese najmä na výslnných južných až juhozápadne orientovaných svahoch, na primárnych, alebo sekundárnych xerothermoch, alebo lesostepiach. Z plazov sú typickými predstaviteľmi otvorených hlavne teplejších lúčnych stanovišť jašterica krátkohlavá (*Lacerta agilis*), slepúch lámavý (*Anguis fragilis*), zriedkavejšie užovka hladká (*Coronella austriaca*) a na lesostepiach vzácne aj jašterica zelená (*Lacerta viridis*) a výnimočne aj krátkonožka štíhla (*Ablepharus kitaibelii*). Z lesov sem preniká užovka stromová (*Zamenis longissimus*).

Charakteristickými druhmi nižších polôh otvorenej krajiny (extenzívne využívané lúky, úhory, malobloková orná pôda, orná pôda) sú napr. straka obyčajná (*Pica pica*), hrdlička poľná (*Streptopelia turtur*), strnádka obyčajná (*Emberiza citrinella*), škovránok poľný (*Alauda arvensis*), vrana popolavá (*Corvus cornix*), stehlík konôpka (*Linaria cannabina*), stehlík obyčajný (*Carduelis carduelis*), kanárik poľný (*Serinus serinus*), vrabec poľný (*Passer montanus*). Významnými druhmi nižších polôh otvorenej krajiny (extenzívne využívané lúky) sú chrapkáč poľný (*Crex crex*), prepelica poľná (*Coturnix coturnix*), strakoš červenochrbtý (*Lanius collurio*), dudok chochlatý (*Upupa epops*), žlna zelená (*Picus viridis*), krutohlav hnedý (*Jynx toquilla*), pipiška chochlatá (*Galerida cristata*), strnádka lúčna (*Miliaria calandra*), škovránok stromový (*Lullula arborea*) a dnes už iba veľmi vzácne aj strakoš kolesár (*Lanius minor*). Takéto lokality možno nájsť na podhorí Cerovej a Revúckej vrchoviny (napr. Rapovce, Béter, Halič, Budinná, Trenč). Chrapkáč sa vyskytuje pravidelne v lúčnych spoločenstvách nad VN Ružiná (napr. Budiná, Ábelová, Polichno, Trenč, Béter, Panické Dravce a iné). Jarabica poľná (*Perdix perdix*), o ktorej nie sú z okresu Lučenec relevantné záznamy, je pravdepodobne na pokraji vyhynutia a jej populácia vykazuje výrazne klesajúci trend v rámci celého Slovenska. Medzi bežné druhy okresu Lučenec patrí bažant poľovný (*Phasianus colchicus*), ktorého populácie sa vyskytujú v celej oblasti okrem vyšších polôh. Na lúkach a pasienkoch vo vyššom sukcesnom štádiu s dostatkom krovín a stromov možno nájsť druhy hniezdiace, alebo sa ukrývajúce v drevinnej vegetácii, ako napr. strakoš červenochrbtý (*Lanius collurio*), prhl'aviar červenskastý (*Saxicola rubetra*), prhl'aviar čiernohlavý (*Saxicola rubicola*), penice (*Sylvia communis*, *S. curruca*, *S. borin*, *S. atricapilla*, vzácne aj *S. nissoria*), sedmohlások obyčajný (*Hippolais icterina*), škorec obyčajný (*Sturnus vulgaris*). Otvorené stanovištia vyhľadávajú ako lovné teritórium dravé vtáky. Z bežných druhov je to sokol myšiár (*Falco tinnunculus*), myšiak lesný (*Buteo buteo*), jastrab lesný (*Accipiter gentilis*), jastrab krahulec (*Accipiter nisus*), včelár lesný (*Pernis apivorus*), zo vzácnejších druhov sú to orol krikl'avý (*Aquila pomarina*), sokol lastovičiar (*Falco subbuteo*) a nehniezdiace jedince orla skalného (*Aquila chrysaetos*). Výskyt orla kráľovského v hniezdnom období bol zaznamenaný v Pincinej a mimohniezdný výskyt v Šiatorskej Bukovinke. Sovy v tomto prostredí zastupuje hlavne myšiarka ušatá (*Asio otus*), zriedkavejšie aj sova lesná (*Strix aluco*) a výnimočne v

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TRENČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

teplejších oblastiach aj kuvik obyčajný (*Athene noctua*) a plamienka driemavá (*Tyto alba*), hniezdiace hlavne v poľnohospodárskych objektoch. Oba druhy sú ohrozené zmenou využívania krajiny a poľnohospodárskych objektov a ich hniezdiská pomaly zanikajú na celom území Slovenska. Hniezdna populácia kuvika obyčajného (*Athene noctua*) veľmi výrazne klesla aj v okrese Lučenec, v súčasnosti hniezdi v Rapovciach, Holiši, Mikušovciach a Veľkej Vsi. Menšie lesíky v otvorenej krajine využívajú na hniezdenie niektoré druhy dravcov a sov ako napríklad jastraby, sova obyčajná, či myšiak hôrny. Na lov využívajú otvorenú poľnohospodársku krajinu aj viaceré druhy, ktoré nachádzajú vhodné hniezdne podmienky v zastavaných územiach miest a obcí: lastovička obyčajná (*Hirundo rustica*), belorítka obyčajná (*Delichon urbicum*), hrdlička záhradná (*Streptopelia decaocto*), hravran čierny (*Corvus frugilegus*), kavka tmavá (*Coloeus monedula*).

Z drobných zemných cicavcov sa v okrese bežne vyskytujú druhy otvorenej krajiny, ako napr. ryšavky - ryšavka žltohrdlá (*Apodemus flavicollis*), ryšavka krovinná (*Apodemus sylvaticus*), ryšavka malooká (*Apodemus uralensis*) a ryšavka tmavopása (*Apodemus agrarius*), hraboš poľný (*Microtus arvalis*), krt obyčajný (*Talpa europaea*), piskor obyčajný (*Sorex araneus*), veľmi vzácne aj chrček roľný (*Cricetus cricetus*). Zo vzácnejších druhov v okrese dožívajú populácie sysľa (*Spermophilus citellus*), ktorý sa v minulosti vyskytoval pomerne hojne najmä v južnejších častiach okresu Lučenec. Na suchých xerothermných stanovištiach sa vzácne vyskytuje bieložúbka krpata (*Crocidura suaveolens*) a bieložúbka bielobruchá (*Crocidura leucodon*). Relatívne bežným obyvateľom poľnohospodárskej krajiny je zajac poľný (*Lepus europaeus*), naproti tomu nepôvodný králik divý (*Oryctolagus cuniculus*) v okrese už pravdepodobne vyhynul. Otvorená krajina je domovom ježa bledého (*Erinaceus europaeus*), ktorý často preniká do intravilánov obcí a miest. Na lov, alebo získavanie potravy využívajú otvorenú krajinu aj niektoré druhy šeliem (*Canis lupus*, *Ursus arctos*), niektoré druhy ju aj trvalo osídľujú (*Vulpes vulpes*, *Meles meles*, *Mustela nivalis*, *Mustela erminea*, *Mustela putorius*). K bežným druhom párnokopytníkov v okrese patria jeleň lesný (*Cervus elaphus*), srnec lesný (*Capreolus capreolus*) a sviňa divá (*Sus scrofa*) (RÚSES, 2019).

Živočích y vodných tokov, nádrží a mokradí

Najväčším vodným tokom v okrese Lučenec je rieka Ipľ so svojimi prítokmi. Rieka pramení v susedom okrese Detva vo Veporských vrchoch. Pod mestom Lučenec sa do Ipľa vlieva Krivánsky potok. Väčšina prírodných a poloprírodných biotopov v nive rieky Ipľa a jej prítokov bola premenená, alebo zničená ľudskou činnosťou - napriam ením vodných tokov, zasypaním odstavených ramien, odvodnením, melioráciami, výrubom sprievodných porastov a pod. Z hľadiska krajinej diverzity pôsobia vodné toky ako „migračné cesty“, ale súčasne aj bariérové prvky pre mnohé druhy živočíchov. Ďalšími významnejšími vodnými tokmi v okrese Lučenec sú Budínsky potok, Tuhársky potok, Studený potok, Suchá, Belína, Krivánsky potok, Mučínsky potok a potok Luboreč. Najväčšou nádržou v okrese je VN Ružiná, ktorá leží v Revúckej vrchovine. Medzi ďalšie významné vodné nádrže patria: VN Mýtna, VN Tomášovce, VN Ľuboreč, VN Veľké Dravce, VN Ožďany a VN Ľadovo. Mokrade, ktoré si zaslúžia pozornosť, najmä pre svoju biologicko-ekologickú hodnotu, sú sústredené najmä v nive Ipľa ako Dálovský močiar, močiare pri Nitre nad Ipľom, Holiši, Lazoch, Panických Dravcoch a

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TRENČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

Veľkej nad Ipľom. V nive Krivánskeho potoka sa zachovali rozsiahlejšie pôvodné stanovišťa v lokalitách pri severnej hranici okresu, nad sútokom s potokom Teplica – Ružinské jelšiny a pod mestom Lučenec - močiar Béter.

Na vegetácii v okolí zachovalých tokov sa vyskytujú chrobáky napr. stehnáč (*Oedemera monticola*), alebo kováčiky (*Denticollis interpositus*, *Ctenicera virens* a *Ctenicera heyeri*). Iné typy mokradí (slatiny, nivy potokov a riek) tiež hostia spektrum zaujímavých a vzácných druhov ako sú napr. *Eubria palustris*, na krvavci žijúceho nosánika (*Auletobius sanguisorbae*) alebo liskavku (*Plateumaris sericea*). Typickým druhom podhorských brehových porastov, ale aj slatín s valeriánou je hnedáček čermeľový (*Melitaea diamina*). Na mezofilných lúkach možno pozorovať perlovca dvanásťškvrného (*Boloria selene*), medzi typických hygrofilných motýľov, ktoré sa vyskytujú v okrese patria aj ohniváček štiavový (*Lycaena hippothoe*) a mlynárik Reálov (*Leptidea reali*).

Na stojaté vody sú naviazané významné bioindikačné druhy bezstavovcov – vážky. V nivných spoločenstvách rieky Ipľa v jeho hornom a strednom toku možno predpokladať výskyt týchto druhov: *Chalcolestes viridis*, *Lestes barbarus*, *Lestes dryas*, *Lestes sponsa*, hadovka lesná (*Calopteryx splendens*), *Calopteryx virgo*, šidielko ploskonohé (*Platycnemis pennipes*), šidielko ozdobné (*Coenagrion ornatum*), šidielko obyčajné (*Coenagrion puella*), *Enallagma cyathigerum*, šidielko červenooké (*Erythromma najas*), šidielko väčšie (*Ischnura elegans*), *Ryrrhosoma nymphula*, šidlo trstinové (*Aeshna affinis*), šidlo modré (*Aeshna cyanea*), šidlo obrovské (*Anax imperator*), klinovka žltónohá (*Gomphus flavipes*), klinovka obyčajná (*Gomphus vulgatissimus*), klinovka hadia (*Ophiogomphus cecilia*), *Somatochlora meridionalis*, vážka ploská (*Libellula depressa*), *Libellula fulva*, *Orthetrum albistylum* a *Orthetrum brunneum*.

V hladnejších a čistých podhorských vodných tokoch možno nájsť raka riečného (*Astacus astacus*), ktorého pomerne početná populácia sa vyskytuje v Krivánskom a Tuhárskom potoku. Vo VN Luboreč sa vyskytuje početná populácia lastúrnika škl'abky rybníckej (*Anodonta cygnea*). Výskyt obojživelníkov je viazaný predovšetkým na neznečistené vodné toky a periodické, alebo stále stojaté vody. V okrese sú zastúpené všetky bežné druhy obojživelníkov. V na celom území okresu sa roztrúsene vyskytujú ropucha bradavičnatá (*Bufo bufo*), skokan hnedý (*Rana temporaria*), skokan štíhly (*Rana dalmatina*), v podhorských oblastiach nájdeme mloka bodkovaného (*Lissotriton vulgaris*), kunku žltobruchú (*Bombina variegata*), v nížinách a pahorkatinách vzácnejšie aj kunka červenobruchá (*Bombina bombina*), mlok hrebatý (*Triturus cristatus*). Ropucha bradavičnatá (*Bufo bufo*), skokan hnedý (*Rana temporaria*), skokan štíhly (*Rana dalmatina*) sa každoročne masívne rozmnožuje vo VN Ružiná, VN Mýtina a VN Tomášovce, v niektorých lokalitách zriedkavejšie aj skokan zelený (*Pelophylax kl. esculenta*) a skokan rapotavý (*Rana ridibunda*). Bežná je užovka obyčajná (*Natrix natrix*), v okrese sa vyskytuje aj semiakvatický druh užovka fľkaná (*Natrix tessellata*). V južných častiach možno nájsť v zachovalých a extenzívne obhospodarovovaných poľnohospodárskych kultúrach v hlavne rieky Ipel' a jej prítokov hrabavku škvrnitú (*Pelobates fuscus*).

Ichtyofauna okresu Lučenec je pomerne rôznorodá, ale na mnohých tečúcich vodných tokoch je pozmenená a časť pôvodných riečnych druhov rýb z mnohých tokov, resp. ich úsekov už

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TRENČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

vymizla v dôsledku úprav vodných tokov a ich znečistenia v minulosti. V severnej časti okresu dominujú reofilné ichthyocenózy, ktoré sú charakteristické najmä druhmi z čeľade lososovitých (Krivánsky, Tuhársky potok) - pstruh potočný (*Salmo trutta morpha fario/ Salmo labrax morpha fario*), nepôvodný pstruh dúhový (*Oncorhynchus mykiss*). V týchto polohách sa vyskytuje aj hlaváč bieloplutvý (*Cottus gobio*). V stredných polohách sú druhy zo skupín *Salmo* – *Cottus* – *Thymallus*, ktoré sa vyskytujú v zachovalejších podhorských tokoch (napr. stredný tok Krivánskeho potoka). Silný ústup zaznamenal lipen tymianový (*Thymallus thymallus*) a kaprovité reofilné druhy mrena severná (*Barbus barbus*), jalec hlavatý (*Leuciscus cephalus*), jalec maloústý (*Leuciscus leuciscus*) nosáľ s'áhovavý (*Vimba vimba*) a podustva severná (*Chondrostoma nasus*). V stredných tokoch sa k spoločenstvám rýb pridáva aj čerebl'a pestrá (*Phoxinus phoxinus*). Vodné nádrže v okrese plnia primárnu funkciu ako nádrže na akumuláciu úžitkovej vody, poprípade ako nádrže na rekreačné využívanie (VN Ružiná, Tomášovce, Ľadoveň, Luboreč) a terciálne ako rybársky obhospodarované revíry. V týchto vodách sa prevažne vyskytujú nížinné druhy, ako kapor rybníčný (*Cyprinus carpio*), karas striebřistý (*Carassius auratus*), lieň sliznatý (*Tinca tinca*), jalec hlavatý (*Leuciscus cephalus*), úhor riečny (*Anguilla anguilla*), karas striebřistý (*Carassius auratus*), zubáč veľkoústý (*Stizostedion lucioperca*), štika severná (*Esox lucius*), sumec veľký (*Silurus glanis*), ostriež zelenkavý (*Perca fluviatilis*), červenica ostrobruchá (*Scardinius erythrophthalmus*), belička európska (*Alburnus alburnus*), pleskáč vysoký (*Abramis brama*), pleskáč tuponosý (*Abramis sapa*) a plotica červenooká (*Rutilus rutilus*). Podobné druhové zloženie majú aj štrkoviská a prevažná časť týchto druhov sa vyskytuje aj v Ipli. Z nepôvodných bylinožravých druhov introdukovaných z východnej Ázie sú bežne do stojatých vôd vypúšťané amur biely (*Ctenopharyngodon idella*) a tolstolobik biely (*Hypophthalmichthys molitrix*).

Vodná nádrž Ružiná patrí medzi významné lokality výskytu vodného vtáctva na strednom Slovensku. Priamo na vodnú plochu, resp. jej blízke okolie je naviazaných cez 80 druhov vodných vtákov, z ktorých 22 druhov tu aj pravidelne hniezdi. Medzi dominantné hniezdiče patria druhy: kačica divá (*Anas platyrhynchos*), lyska čierna (*Fulica atra*) a potápka chochlatá (*Podiceps cristatus*). Zo vzácnejších a zaujímavých druhov tu boli zaznamenané: hus siatinná (*Anser fabalis*), hus divá (*Anser anser*), hus bieločelá (*Anser albifrons*), kačica chripl'ávka (*Anas strepera*), kačica hvizdárka (*Anas penelope*), kačica lyžičiarka (*Anas clypeata*), kačica chrapačka (*Anas querquedula*), chochlačka vrkočatá (*Aythya fuligula*), chochlačka morská (*Aythya marila*), turpan čierny (*Melanitta nigra*), potápač malý (*Mergellus albellus*), potáplica stredná (*Gavia arctica*), potápka červenokrká (*Podiceps grisegena*), potápka čiernokrká (*Podiceps nigricollis*), bučiacik močiarny (*Ixobrychus minutus*), kršiak rybár (*Pandion haliaetus*), orliak morský (*Haliaeetus albicilla*), kaňa sivá (*Circus cyaneus*), chriaštel' vodný (*Rallus aquaticus*), kulík riečny (*Charadrius dubius*), močiarnička tichá (*Limnocyptes minimus*), hvizdák veľký (*Numenius arquata*), kalužiak sivý (*Tringa nebularia*), rod *Calidris*, brehárik ploskozobý (*Limicola falcinellus*), bojovník bahenný (*Philomachus pugnax*), kúdel'nička lužná (*Remiz pendulinus*) a fúzatka trstinová (*Panurus biarmicus*).

Aj rieka Ipeľ a jej niva patria medzi významné lokality výskytu na vodné prostredia viazaných druhov vtákov v okrese Lučenec. Doposiaľ tu bolo zistených 232 druhov vtákov naviazaných na rôzne typy stanovišť. Medzi významnejšie hniezdiace druhy patria bučiacik močiarny

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TREŇČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

(*Ixobrychus minutus*), bocian biely (*Ciconia ciconia*), kaňa močiarna (*Circus aeruginosus*), chriašť bodkovaný (*Porzana porzana*), chriašť malý (*Porzana parva*), rybárik riečny (*Alcedo atthis*), brehuľa hnedá (*Riparia riparia*), medzi ostatné vzácnejšie druhy patria kačica chrapačka (*Anas querquedula*), chochlačka sivá (*Aythya ferina*), cíbik chochlatý (*Vanellus vanellus*), močiarnica mekotavá (*Gallinago gallinago*), močiarnica tichá (*Gallinago media*), močiarnička tichá (*Lymnocyptes minimus*), kalužiak červenonohý (*Tringa totanus*), trasochvost žltý (*Motacilla flava*) a kúdeľníčka lužná (*Remiz pendulinus*). Významnou lokalitou vodných vtákov v okrese Lučenec je aj močiar Béter (k. ú. Lučenec), kde medzi najpočetnejšie hniezdiče patrili trsteniarik pásikový (*Acrocephalus schoenobaenus*), lyska čierna (*Fulica atra*), trsteniarik spevavý (*Acrocephalus palustris*), kačica divá (*Anas platyrhynchos*) a strnádka trstinová (*Emberiza schoeniclus*), zo vzácnejších druhov to boli pravidelne, ale aj nepravidelne migrujúce druhy ako bučiak veľký (*Botaurus stellaris*), kačica ostrochvostá (*Anas acuta*), kačica chriplávka (*Anas strepera*), chriašť bodkovaný (*Porzana porzana*), žeriav popolavý (*Grus grus*), kulík piesočný (*Charadrius hiaticula*), kalužiak tmavý (*Tringa erythropus*), kalôžniak štíhly (*Tringa stagnatilis*), močiarnica tichá (*Gallinago media*), brehár čiernochvostý (*Limosa limosa*), močiarnička tichá (*Lymnocyptes minimus*), čorík čierny (*Chlidonias niger*), čorík bahenný (*Chlidonias hybridus*) a slávik modrák (*Luscinia svecica cyaneola*).

Medzi typické druhy vodného vtáctva, ktoré sú naviazané na stojaté vodné ekosystémy okresu patria: trsteniariky (*Acrocephalus palustris*, *A. scirpaceus*, *A. arundinaceus*, *A. schoenobaenus*), lyska čierna (*Fulica atra*), sliepočka vodná (*Gallinula chloropus*), potápka chochlatá (*Podiceps cristatus*), kačica divá (*Anas platyrhynchos*), strnádka trstňová (*Emberiza schoeniclus*), kalužiachik malý (*Actitis hypoleucos*), na tečúce vody sú viazané najmä rybárik riečny (*Alcedo atthis*), trasochvost biely (*Motacilla alba*), trasochvost horský (*Motacilla cinerea*), volavka popolavá (*Ardea cinerea*) a bocian čierny (*Ciconia nigra*). Na lužné lesy, zaplavované kroviny a vysokobylinné mokrade je viazaných výskyt svrčiakov (*Locustella fluviatilis*, *L. naevia*, *L. luscinoides*), slávika veľkého (*Luscinia megarhynchos*), vlhy hájovej (*Oriolus oriolus*) a kúdeľníčky lužnej (*Remiz pendulinus*).

Medzi semiakvatických cicavcov patria niektoré druhy drobných zemných cicavcov, hlavne z radu hmyzožravce. Typickým predstaviteľom tejto skupiny je duloonica väčšia (*Neomys fodiens*), ktorá sa vyskytuje v podhorských potokoch hlavne na severe okresu, ďalej duloonica menšia (*Neomys anomalus*), hraboš močiarny (*Microtus agrestis*), hrabošík podzemný (*Microtus subterraneus*), hryzec vodný (*Arvicola amphibius*), piskory (*Sorex minutus*, *Sorex araneus*), myška drobná (*Micromys minutus*) ryšavka tmavopása (*Apodemus agrarius*). Vydra riečna sa trvale vyskytuje hlavne v rieke Ipel' a jej prítokoch, v niektorých ďalších vodných tokoch s trvalým prietokom, resp. na niektorých vodných nádržiac. Z netopierov je topicky naviazaný na vodné prostredie hlavne pomaly tečúcich, resp. stojatých vôd netopier vodný (*Myotis daubentonii*), kde loví potravu (napr. rieka Ipel', väčšina vodných nádrží). Z ostatných druhov ide o raniaka hrdzavého (*Nyctalus noctula*), večernicu malú (*Pipistrellus pipistrellus*), alebo večernicu parkovú (*Pipistrellus nathusii*) (RÚSES, 2019).

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TREŇČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

Živočíchy skál, brál a podobných stanovišť

Jedná sa predovšetkým o izolované, ale aj rozmerovo väčšie skalné útvary vo vulkanitoch (napr. bazalty), ktoré sa vyskytujú predovšetkým v Cerovej vrchovine (Soví hrad, Belinske skaly, alebo vrch Monica). Menšie andezitové skalné útvary sú aj v pohorí Ostrôžky (Bralce, Budínska skala a Lysec). Rozpadané plytké skalné hrebienky, kamenice, zvyšky po osídlení možno nájsť pomerne často v lesných a lesostepných porastoch v katastroch obcí Abélová, Lentvorora, Luboreč a Lupoč. V okrese Lučenec ŠOP SR eviduje hniezdny výskyt sokola sťahovavého (*Falco peregrinus*), ktorý je typickým hniezdičom na skalných stenách. V okrese sú evidované aj mimohniezdne výskyty alebo zimovanie (napr. na lokalitách Béter, Gregorova Vieska, Panické Dravce). Ďalším druhom hniezdením viazaný na skalné prostredie je bežnejší sokol myšiar (*Falco tinnunculus*), ktorý sa vyskytuje na väčšine vhodných lokalít s väčšou výškou steny. Zo spevavcov je ako nidifikant naviazaný na skalné stanovištia krkavec čierny (*Corvus corax*) a vyhľadáva ich aj žltouchost domový (*Phoenicurus phoenicurus*). Skaly na hniezdenie využíva aj výr skalný (*Bubo bubo*), ako úkryt ich využívajú aj iné sovy (napr. sova obyčajná (*Strix aluco*)). Z plazov sa na týchto stanovištiach vyskytuje jašterica múrová (*Podarcis muralis*). Sekundárne sa podobné stanovištia vytvárajú v opustených lomoch, ktoré sú v okrese Lučenec pomerne časté (Bulhary, Belina, Šiatorská Bukovinka a iné).

Živočíchy jaskýň

V okrese Lučenec je evidovaných viacero jaskýň vo všetkých geomorfologických celkoch. Jaskyne vytvorené v bazaltoch sa nachádzajú v Cerovej vrchovine (Belinská jaskyňa, Dvojvchodová rozsadlina, jaskyňa kanelovaných črepov, jaskyňa na brale, jaskyňa v Belinskej rozsadline, jaskyňa v Belinskej sutine, Malá severná jaskyňa, Obručianska rozsadlina, Severná priepasť a Šurický úkryt). Len v jednej bazaltovej jaskyni je zaznamenaný výskyt netopierov a to v Stĺpovej jaskyni (k. ú. Šurice). V Juhoslovanskej kotline leží jaskyňa pri Trenči, vytvorená v andezitoch. Pomerne veľa jaskynných útvarom sa nachádza v pohorí Ostrôžky, kde jaskyne vznikali ako rozsadlinové v andezitoch. Medzi takého jaskyne patria: Balvanová jaskyňa, Budinská jaskyňa, Jánošíkova skrýša, jaskyňa pod Bralcami, jaskyňa pod Dubinou, jaskyňa v Budinskej skale, Lupočská nora, Nízka puklina pod Bralcami, Pastiersky úkryt, Pepeho díera, Petruska, Sutinová omrvinka, Voňačka a Vysoká puklina pod Bralcami. Typické krasové jaskyne sa vyskytujú najmä v Revúckej vrchovine (Cinobanské predhorie), kde sú menšie jaskynné útvary: Divínska hradná jaskyňa, Divínska vináreň, Dutina v komore, Mara medvedia, Morháčova jaskyňa, Priepasť za kaštielom a Ružinská díera. Keďže sa jedná prevažne o malé a krátke jaskyne neevidujú sa v nich početnejšie a významnejšie lokality zimujúcich netopierov, nakoľko klimatické podmienky vo vnútri jaskyne nie sú na zimovanie vhodné. Netopiere boli zaznamenané len v Stĺpovej jaskyni a to ako letné zoskupenie podkovára malého (*Rhinolophus hipposideros*) v počte cca 25 jedincov. V tejto jaskyni bol potvrdený (odchytom pred jaskyňou) cez letné obdobie výskyt netopiera vodného (*Myotis daubentonii*), netopiera riasnatého (*Myotis nattereri*), netopiera nymfinho (*Myotis alcathoe*), netopiera veľkouchého (*Myotis bechsteinii*), uchaňe čiernej (*Barbastella barbastellus*), uchaňa svetlého (*Plecotus auritus*) a raniaka hrdzavého (*Nyctalus noctula*). Stĺpová jaskyňa predstavuje významné miesto z pohľadu výskytu netopierov najmä cez letné obdobie. Z bezstavovcov sú bežným druhom jaskýň nočné

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TRENČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

motýle ako mora pivničná (*Scoliopteryx libatrix*), piadivka jaskynná (*Triphosa dubitata*), babôčka žihľavová (*Aglaia urticae*) z pavúkov meta temnostná (*Meta menardi*) a metelina jaskynná (*Mettelina merianae*) (RÚSES, 2019).

Živočichy Pudsých sídel a iných urbánnych priestorov

Do týchto oblastí prenikajú živočichy z okolitých stanovišť, a preto aj druhové zloženie častokrát zodpovedá okolitému prostrediu, resp. trofickkej a topickej ponuke daného prostredia. Z bezstavovcov tu väčšinou sú euryektné druhy, ktoré sa vyskytujú na podobných stanovištiach ako v okolitej krajine. Urbánnemu prostrediu sa prispôsobili niektoré druhy vtákov s rôznym stupňom synantropizácie, ktorá závisí od topických a trofických podmienok stanovišť. Medzi typických nidifikantov mestských parkov, záhrad, cintorínov sadov a ďalších typov urbánnej zelene patria červienka obyčajná (*Erithacus rubecula*), drozd čvikoťavý (*Turdus pilaris*), drozd čierny (*Turdus merula*), drozd plavý (*Turdus philomelos*), kolibkárik čipčavý (*Phylloscopus collybita*), kolibkárik spevavý (*Phylloscopus trochilus*), muchárik sivý (*Muscicapa striata*), sýkorka bielolica (*Parus major*), sýkorka belasá (*Parus caeruleus*), straka čiernozobá (*Pica pica*), sojka škriekavá (*Garrulus glandarius*), škorec lesklý (*Sturnus vulgaris*), penice (*Sylvia atricapilla*, *S. curruca*, *S. communis*), pinka lesná (*Fringilla coelebs*), stehlík pestrý (*Carduelis carduelis*), hrdlička záhradná (*Streptopelia decaocto*), vzácné aj krutohlav hnedý (*Jynx torquilla*), vrchárka modrá (*Prunella modularis*), trasochvost biely (*Motacila alba*), brhlík lesný (*Sitta europaea*), kanárik poľný (*Serinus serinus*), stehlíky (*Carduelis chloris*, *C. carduelis*, *C. cannabina*). Medzi obligátnych synantropných vtákov patrí bocian biely (*Ciconia ciconia*), ktorý v okrese Lučenec hniezdi pravidelne a vo veľkej hustote. Podľa evidencie sa tu nachádza cez 30 aktívnych hniezd v týchto obciach: Filákov, Filákovské Kováče, Holiša, Lovinobaňa, Lučenec, Mikušovce (4 hniezda), Nitra nad Ipľom, Panické Dravce, Prša, Radzovce, Rapovce (4 hniezda), Ratka, Stará Halič, Šávoľ (2 hniezda), Šíd, Točnica, Tomášovce, Trebeľovce (3 hniezda), Trenč (2 hniezda), Veľká nad Ipľom (2 hniezda), Veľká nad Ipľom a Veľké Dravce. Celkový počet aktívnych hniezdísk ako aj ich počet v jednotlivých obciach fluktuuje. V panelových domoch nachádza vhodné podmienky dažďovník tmavý (*Apus apus*), ktorý hniezdi v atikových vetracích otvoroch. V meste Lučenec sa nachádza populácia s cca 30 hniezdiacimi párami na sídliskách Rúbanisko 1 a 2 a Filákovská cesta. Čoraz vzácnejšie sa v meste a na dedinách vyskytujú krdle vrabca domového (*Passer domesticus*), hniezda lastovičky domovej (*Hirundo rustica*), naopak populácie žltouchvosta domového (*Phoenicurus ochruros*), belorítka domovej (*Delichon urbica*) a hrdličky záhradnej (*Streptopelia decaocto*) sú pomerne stabilné. V meste Lučenec hniezdia minimálne dva páry sokola myšiara (*Falco tinnunculus*). V niektorých intravilánoch vzácné hniezdi pipiška chochlátá (*Galerida cristata*). Typickým synantropným druhom netopiera je raniak hrdzavý (*Nyctalus noctula*), ktorý sa vyskytuje v početnej populácii v celom intraviláne mesta Lučenec v otvorených vetracích atikových otvoroch, alebo iných vhodných stavebných konštrukciách. Ďalšími druhmi netopierov, ktoré možno nájsť v rôznych dilatačných špárach panelov, prvkami oplechovania, pod parapetnými doskami je večernica malá (*Pipistrellus pipistrellus*), alebo večernica Leachova (*Pipistrellus pygmaeus*). V urbánnom prostredí Lučenca, bola zaznamenaná aj večernica pozdá (*Eptesicus serotinus*), večernica a večernica Saviho (*Hypsugo savii*). Ako letný

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TREŇČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

úkryt hlavne pre reprodukčné kolónie netopierov, resp. samice s mláďatami sú vhodné podkrovné priestory kostolov, sakrálnych a iných vhodných budov. V rámci okresu Lučenec sa významná kolónia netopiera veľkého (*Myotis myotis*) v počte okolo 200 jedincov nachádza vo zvoničke v obci Lupoč, v obci Radzovce sa nachádza kolónia tohto druhu s 30 jedincami. Ďalšie kolónie sú v obci Biskupice, Filákovské Kováče, Pleš tvorené večernicou pozdnou (*Eptesicus serotinus*) s desiatkami jedincov. Zo vzácnejších cicavcov sa na vodných tokoch, vrátane ich úsekov pretekajúcich intravilánmi, pomerne bežne vyskytuje vydra riečna (*Lutra lutra*), ktorá tu má svoje lovné teritórium. Bežne sa v mestskom prostredí vyskytujú liška hrdzavá (*Vulpes vulpes*), kuna skalná (*Martes foina*), jež bledý (*Erinaceus roumanicus*), tchor obyčajný (*Putorius putorius*), totálne synantropizovanými druhmi sú potkan hnedý (*Rattus norvegicus*) a myš domová (*Mus musculus*). Ojedinele do intravilánu obcí v podhorských oblastiach Revúckej vrchoviny a Ostrôžok vrchov dostanú aj veľké kopytníky jeleň lesný (*Cervus elaphus*), srnec hôrny (*Capreolus capreolus*), diviak lesný (*Sus scrofa*), na juhu okresu aj daniel (*Dama dama*). (RÚSES, 2019).

III.2 Krajina, krajinný obraz, stabilita, ochrana, scenéria

III.2.1 Krajinná štruktúra a scenéria

Súčasná krajinná štruktúra odráža aktuálny stav využitia zeme v okrese Lučenec. Vyjadruje vzájomnú kombináciu súboru prvkov prírodného, poloprírodného (človekom pozmenené prvky krajiny štruktúry) i umelého (človekom vytvorené prvky krajiny štruktúry) charakteru. Krajinná štruktúra je tvorená prvkami, ktoré pokrývajú zemský povrch, vzájomne sa neprekrývajú a na druhej strane v rámci mapy tejto štruktúry by nemali byť biele plochy, nakoľko každý prvok zemského povrchu je pokrytý nejakým prvkom. Na základe zastúpenia a plošnej rozlohy jednotlivých prvkov súčasnej krajiny štruktúry možno hodnotiť súčasný stav antropizácie územia, či ide o územie prirodzené s vysokou krajinnoeekologickou hodnotou, alebo naopak o územie antropicky silne pozmenené s nízkou krajinnoeekologickou hodnotou. V dôsledku rozvoja hospodárskych aktivít sa prirodzené ekosystémy okresu postupne strácali a menili, lesy boli premenené na poľnohospodársky využívanú pôdu, v zostávajúcich lesoch sa výrazne zmenila štruktúra lesa a jeho drevinové zloženie a v krajine začali postupne pribúdať umelé prvky (sídelná zástavba, infraštruktúra). Takto bola prevažná časť reprezentatívnych ekosystémov nielen pozmenená, ale často aj zlikvidovaná.

Pozemky sa v katastri členia do 10 druhov. V okrese Lučenec sa vyskytujú okrem chmeľníc všetky druhy pozemkov. Najviac je zastúpená poľnohospodárska pôda (najmä orná pôda a TTP), potom lesné pozemky a zastavaná plocha. Celkový charakter a rozloženie prvkov súčasnej krajiny štruktúry závisí predovšetkým od reliéfu, vývoja osídlenia, historického využívania krajiny, charakteru pôd, čo vytvorilo charakteristickú štruktúru krajiny. V okrese Lučenec je možné vyčleniť dva výrazne odlišné typy krajiny. Časť okresu ležiace v orografických celkoch Ostrôžky, Revúcka vrchovina, Veporské vrchy, Cerovej vrchoviny (s výnimkou okolia Filákova) a západnej časti Lučeneckej kotliny charakterizuje vysoká lesnatosť, nízky stupeň zornenia a vysoký podiel trvalých trávnych porastov. Úplne iný charakter má krajina na prevažnej časti Lučeneckej kotliny s nízkou lesnatosťou a absolútnou

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TREŇČ“		
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie		január 2025

dominanciou veľkoblokovej ornej pôdy v štruktúre poľnohospodárskych pozemkov. Osídlenie je sústredené do 57 sídel (55 vidieckych obcí a 2 mestá) hlavne do Lučeneckej kotliny a širších údolí prítokov Ipľa (Kriváň, Belina), pre oblasť Ostrôžok a Veporských vrchov je typické laznícke osídlenie s niekoľkými väčšími obcami. Na osídlenie vidieckeho typu nadväzuje prevažne intenzívne obrábaná poľnohospodárska krajina s rozvinutou technickou infraštruktúrou. Významnou rekreačnou lokalitou je VN Ružiná, na niektorých miestach sú vybudované rekreačné zariadenia lokálneho významu, oveľa väčší význam má vidiecky turizmus. V okrese je niekoľko ťažobných priestorov, v posledných rokoch sa výrazne zintenzívnila ťažba štrkopieskov na niekoľkých miestach v nive Ipľa. Poľnohospodárska pôda zaberá 41 657 ha (50,45 %), lesná pôda 34 094 ha (41,30 %), zastavané je 4,64 % plochy okresu.

Tabuľka 13 Zastúpenie druhov pozemkov v okrese Lučenec

Druh pozemku	Výmera (ha)	Výmera (%)
Orná pôda	20 666	25,03
Vinice	375	0,45
Ovocné sady	472	0,57
Záhrady	1 205	1,46
Trvalé trávne porasty	18 940	22,94
Lesy	34 094	41,30
Vodné plochy	1 032	1,25
Zastavané plochy	3 830	4,64
Ostatné	1 911	2,35
Celkom	82 556	100

III.2.2 Stabilita krajiny

Všeobecne možno konštatovať, že krajina okresu je reprezentovaná predovšetkým poľnohospodárskou krajinou, ktorá nadväzuje na urbánnu krajinu typu obytných sídiel a sieť dopravnej a technickej infraštruktúry. Katastrálne územie obce Trenč predstavuje poľnohospodársky typ krajiny, ktorý sa nachádza v údolí vymodelovanom riekou Ipel'. V prvkoch krajinnej štruktúry prevládajú lesné ekosystémy a poľnohospodárske ekosystémy, ktoré navzájom vytvárajú krajinnú mozaiku popretínanú nelesnou drevinovou vegetáciou, spolu s rozptýleným osídlením v podobe osád. Stupeň ekologickej stability (ktorou sa vyjadruje stabilita, resp. kvalita krajiny z hľadiska ekologickej stability) hodnotenej lokality je *nízky*. Nepredpokladá sa, že realizáciou navrhovanej činnosti dôjde k narušeniu stability krajiny v dotknutom území.

III.3 Obyvateľstvo, jeho aktivity, infraštruktúra, kultúrohistorické hodnoty územia

III.3.1 Demografia

Okres Lučenec leží v južnej časti Banskobystrického kraja. Svojou rozlohou 825,59 km² patrí k jedným z väčším okresom Slovenska. Na západe susedí s okresom Veľký Krtíš, na severozápade s okresom Detva a východe s okresmi Poltár a Rimavská Sobota. Južná hranica je zároveň štátnou hranicou s Maďarskou republikou. Okres tvorí 57 obcí, z toho 2 mestá –

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TREŇČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

Filákov a Lučenec, ktoré je správnym sídlom okresu. Žije tu 73 440 obyvateľov a priemerná hustota zaľudnenia je 88,95 obyv./km². Okres je osídlený rovnomerne, v okresnom meste žije 39,7 % obyvateľov, vo vidieckych sídlach 47 % obyvateľov okresu. Viac ako 2 000 obyvateľov majú iba dve obce v okrese: Divín a Lovinobaňa. Osídlenie je sústredené hlavne do Lučeneckej kotliny a širších údolí prítokov Ipl'a (Kriváň, Belina), pre oblasť Ostrôžok a Veporských vrchov je typické laznicke osídlenie s niekoľkými väčšími obcami, pričom zastavané plochy zaberajú 4,6 % plochy okresu. V posledných 10 – 15 rokoch nie je badateľné rozširovanie zastavaného územia obcí, s výnimkou Lučenca a niektorých najbližších obcí. Rozdelenie obyvateľstva na základe pohlavia predstavuje približne 52 % žien a 48 % mužov. Najväčší podiel obyvateľstva predstavuje veková skupina 15 – 64 rokov (cca 68 %). Najväčšie percento obyvateľov okresu sa hlási k slovenskej národnosti (62 %), nasleduje národnosť maďarská (23 %).

III.3.2 Sídla

Ako bolo uvedené už vyššie, v okrese Lučenec je situovaných 57 obcí, z toho 2 mestá - Filákov a Lučenec. Navrhovaná činnosť sa týka katastra obce Trenč.

Charakteristika obce Trenč

Obec Trenč patrí do regiónu Novohrad. Rozprestiera sa na ploche približne 1 750 ha. Ku koncu roka 2023 tu žilo 540 obyvateľov. Prvá písomná zmienka o tejto obci pochádza z roku 1327.

III.3.3 Infraštruktúra

Pol'nohospodárstvo a hospodárstvo

Areály poľnohospodárskej veľkovýroby boli vybudované takmer v každej obci. V prevažnej miere sú tieto areály využívané aj v súčasnosti na poľnohospodársku výrobu, alebo na drobnú priemyselnú výrobu. Pomerne veľká časť z nich je však zaniknutá a zdevastovaná. Poľnohospodárske areály bývajú zväčša situované na okraji sídiel. Ich plošný záber a mierka sú dominantné predovšetkým pri vidieckych sídlach v porovnaní ich výmery s výmerou samotného sídla. Najväčšie poľnohospodárske areály sú zamerané na chov nosníc, ošípaných, ale aj hovädzieho dobytku. Podľa evidencie katastra nehnuteľností sú lesy najrozšírenejším prvkom krajiny s pokryvnosťou až 41 % plochy okresu. Ak sa zohľadní skutočné zastúpenie plôch pokrytých lesnými drevinami (37 529 ha), t. j. aj plochy na PPF porastené lesom mimo LPF, tak les pokrýva až 45,46 % plochy okresu. Výraznú prevahu majú hospodárske lesy (93,84 %), ochranné lesy zaberajú prevažne len menšie nesúvislé plochy, výraznejšie sú zastúpené v doline potoka Ľuboreč, Madačka, v doline Dobročského potoka a na južnom okraji Cerovej vrchoviny. Ich súčasné zastúpenie dosahuje 5,93 %. Lesy osobitného určenia sú vyhlásené len v blízkosti Lučenca ako prímestské lesy (RÚSES, 2019).

Priemysel

Väčšie priemyselné areály sú sústredené do okolia Lučenca, Filákov a Lovinobane. Menšie výrobné a priemyselné prevádzky sa nachádzajú v mnohých obciach. K najväčším priemyselným podnikom v okrese patria CBA Slovakia, a.s., Lučenec, Ecoltech, s.r.o., Lučenec, PRP, s.r.o., Tomášovce, THORMA Slovakia, s.r.o. Filákov, Dometic Slovakia, s.r.o. Filákov, Festap, s.r.o. Filákov. V okrese sú teda zastúpené odvetvia priemyslu ako

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TRENČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

chemický, stavebný, potravinársky, drevospracujúci, ale aj výrobný. V Lovinobani je rozsiahly areál bývalého podniku na spracovanie magnezitu. V súčasnosti sa na území okresu Lučenec nachádza viacero otvorených lomov (dobývacích priestorov) a to Bulhary, Čamovce, Gregorova Vieska, Ružiná, Stará Halič, Šiatorská Bukovinka, Tomášovce, Tuhár, Vidiná, Mýtina a iné. V posledných rokoch sa zintenzívnila ťažba štrkopieskov na niekoľkých miestach nivy Ipľa (Holiša, Veľká nad Ipľom, Rapovce, Lazy, Mikušovce) (RÚSES, 2019).

Cestná doprava

Okresom Lučenec prechádzajú:

- cesty I. triedy: I/16 (Zvolen – Košice),
I/71 (Lučenec – hranica SR/MR) a
I/75 (Lučenec – Sládkovičovo)
- cesty II. triedy: II/571 (Fiľakovo – Kráľ),
II/585 (Lučenec – Pôtor),
II/594 (Lučenec – hranica SR/MR) a
II/595 (Tomášovce – Kokava nad Rimavicou).

Na hlavnú komunikačnú sieť okresu nadväzujú cesty III. triedy, ktoré slúžia na napojenie jednotlivých obcí na nadradenú cestnú sieť, resp. na prepojenie jednotlivých obcí a účelové komunikácie slúžiace ako spojnice jednotlivých častí obce. Cestná sieť je doplnená poľnými a lesnými cestami. V súčasnosti je vo výstavbe úsek rýchlostnej cesty R2 od hranice okresov Detva (k. ú. Podkriváň) a Lučenec (k. ú. Mýtina) až po Tomášovce, plánovaná je až po JV hranicu okresu.

Železničná doprava

V okrese leží časť železničnej cesty Zvolen – Košice (Píla – Šurice), Lučenec - Veľký Krtíš (Lučenec – hranica SR/MR), Lučenec – Utekáč (Lučenec – Vidiná) a cesta Fiľakovo – Somoskőújfalu (Fiľakovo – hranica SR/MR).

Letecká doprava

V okrese sa nachádzajú letiská lokálneho charakteru: Boľkovce, Prša a Tomášovce.

Elektrická energia

Južným okrajom okresu prechádza 400 kV vedenie (Jelšovec – Bulhary). V transformovni Lučenec začínajú a končia viaceré 110 kV vedenia:

- V7850 (Lučenec – Detva)
- V7883 (Lučenec – Lieskovec)
- V7782 (Lučenec – Rimavská Sobota)
- V7897 (Lučenec – Fiľakovo)
- V7820 a V7816 (Lučenec – Veľký Krtíš)
- V7901 a V7902 (Lučenec – Panické Dravce)

Juhom okresu prechádzajú 2 linky 110 kV vedenia V7821 a V7822 (R. Sobota - Veľké Zlievce).

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TRENČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

Zásobovanie teplom

Prostredníctvom dodávateľov je zabezpečená výroba aj rozvod tepla predovšetkým pre bytovú a verejnú sféru. Zásobovanie teplom pri rodinných domoch v rámci okresu je riešené individuálne (plyn, elektrická energia, pevné palivo, alternatívne spôsoby). Vzhľadom k ďalšiemu rozvoju územia okresu je potrebné zavádzať nové technológie vedúce k zníženiu energetickej náročnosti a zvýšenú pozornosť venovať komunálnej energetike.

Plyn

Juhom okresu v úseku Veľké Dravce – Rároš prechádza ropovod Družba. Tranzitný (4 vetvy) a medzištátny plynovod (1 vetva) je situovaný približne v rovnakom koridore s vybudovanou kompresorovou stanicou pri Veľkých Zlievcich. Odbočkami z medzištátneho plynovodu sú zásobované plynom mestá a časť obcí okresu.

Zásobovanie vodou

Nedostatok kvalitných zdrojov podzemnej vody v južných okresoch Banskobystrického kraja viedol k budovaniu vodárenských nádrží. Vodárenská nádrž Hriňová je zdrojom pitnej vody pre skupinový vodovod Hriňová – Lučenec – Filákov (HLF) a zabezpečuje dodávku pitnej vody pre okresy Lučenec, Veľký Krtíš a Zvolen. Okrem Hriňovej je zdrojom pitnej vody aj Vodárenská nádrž Málinec. Obce bez možnosti napojenia sa na verejný vodovod využívajú svoje vlastné zdroje – studne.

Kanalizácia a ČOV

V okrese Lučenec má vybudovanú ČOV mesto Lučenec a Filákov a 8 obcí (Belina, Šíd, Halič, Lovinobaňa, Divín, Trenč, Ružiná, Panické Dravce) a niekoľko priemyselných prevádzok a zariadení (RÚSES, 2019).

Informačná infraštruktúra

Informačná infraštruktúra je priamo v obci Trenč zastúpená len vo forme základných potrieb. Obec disponuje verejným rozhlasom, telekomunikačnými službami a internetovým pripojením. Rozšírené možnosti informačnej infraštruktúry poskytujú obce v okolí, prípadne okresné mesto Lučenec (vzdialené cca 14 km).

Občianske vybavenie

Vybavenosť obce Trenč zodpovedá základným nevyhnutým potrebám občanov. Obyvatelia majú k dispozícii obecný úrad, materskú a základnú školu a rímsko-katolícky kostol.

Ostatné inštitúcie sú sústredené v okresnom meste Lučenec, napr. Okresný úrad Lučenec, Okresné riaditeľstvo Policajného zboru, Okresný súd, Regionálny úrad verejného zdravotníctva, Regionálna veterinárna a potravinová správa, Daňový úrad, Sociálna poisťovňa, Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny a pod.

Obyvateľom sú v okresnom meste k dispozícii aj bankové služby prostredníctvom všetkých bánk, ktoré majú na Slovensku pôsobnosť. K dispozícii majú aj všetky poisťovacie služby. V meste sa nachádza dostatok obchodov s potravinami, zmiešaným tovarom, ale aj s nepotravinovým tovar. K dispozícii sú aj obchodné domy.

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TRENČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

Taktiež, na úrovni okresu, sú k dispozícii zdravotnícke pracoviská, vrátane nemocnice, domov dôchodcov, domov sociálnych služieb a pod.

Možnosti kultúrneho vyžitia majú občania zabezpečené vo všetkých formách v okresnom meste (divadlo, múzea, výstavy a expozície, a pod.).

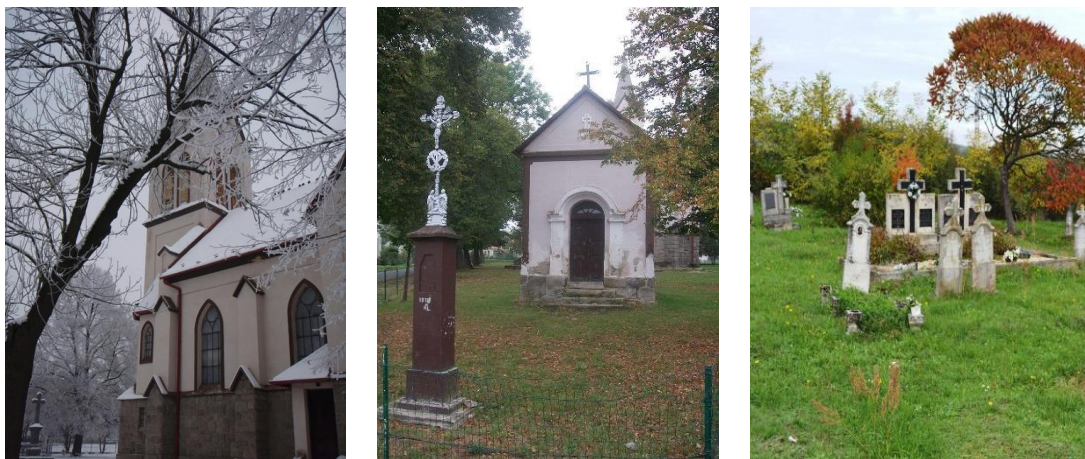
Rekreácia a cestovný ruch

K najvýznamnejším rekreačným lokalitám v okrese Lučenec patrí VN Ružiná s blízkym okolím, termálne kúpalisko v Rapovciach, hrad Šomoška, hrad Fiľakovo, kde sa rozvíjajú najmä pobytový a poznávací turizmus. Menšie rekreačné areály zahŕňajú lokality rekreačných chalúp, či väčších rekreačných objektov. V rámci zastavaného územia obcí sem patria najmä futbalové štadióny a iné športoviská. V súčasnej dobe narastá aj rekreačné využívanie niektorých štrkovísk a ostatných vodných nádrží.

Obyvateľom okresu sú k dispozícii aj rôzne športové zariadenia, ktoré sú sústredené predovšetkým do miest, ako napr. kúpalisko a krytá plaváreň, školské telocvične a ihriská, otvorený štadión, či zimný štadión, ihriská pre futbal a skatepark. V bezprostrednom okolí obcí a miest je možnosť aj turistiky.

III.3.4 Kultúrne a historické pamiatky a pozoruhodnosti

V obci Trenč sa nachádza Rímsko-katolícky kostol sv. Alžbety, kaplnka a historický cintorín so starými hrobmi.

Obrázok 4 Historické pamiatky obce Trenč

III.3.5 Archeologické náleziská

V posudzovanom území navrhovanej činnosti nie sú v súčasnosti známe ani evidované žiadne archeologické náleziská.

III.3.6 Paleontologické náleziská a významné geologické lokality

V rámci posudzovaného územia nie sú známe žiadne informácie o existencii paleontologických nálezísk a geologických lokalít.

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TREŇČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

III.4 Súčasný stav kvality životného prostredia vrátane zdravia

III.4.1 Ovzdušie

Kvalitu ovzdušia vo všeobecnosti určuje obsah znečisťujúcich látok vo vonkajšom ovzduší. Ochrana ovzdušia upravuje zákon NR SR č. 146/2023 Z. z. o ochrane ovzdušia a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Kritéria kvality ovzdušia sú uvedené vo vyhláske MŽP SR č. 250/2023 Z. z. o kvalite ovzdušia. Základným východiskom pre hodnotenie kvality ovzdušia na Slovensku sú výsledky meraní koncentrácií znečisťujúcich látok v ovzduší, ktoré realizuje Slovenský hydrometeorologický ústav na staniciach Národnej monitorovacej siete kvality ovzdušia (NMSKO). Na monitorovanie lokálneho znečistenia ovzdušia bolo v roku 2016 na území SR rozmiestnených 38 automatických monitorovacích staníc, z ktorých väčšina monitoruje základné znečisťujúce látky (SO₂, NO₂, NO_x, PM₁₀, PM_{2,5}, CO). Takáto stanica sa v okrese Lučenec nenachádza. Najbližšia stanica je v meste Zvolen.

Od roku 2000 je vývoj hlavných znečisťujúcich látok sledovaný aj prostredníctvom databázy Národného emisného inventarizačného systému (NEIS), ktorý je vyvíjaný za podpory Ministerstva životného prostredia SR a Slovenského hydrometeorologického ústavu. Program NEIS je vyvinutý v súlade s legislatívou platnou v SR a obsahuje najnovšie zmeny legislatívy ochrany ovzdušia realizované v súvislosti s implementáciou smerníc EU. Súčasťou projektu sú procedúry zberu údajov o emisiách, ich overovanie na odboroch životného prostredia okresných úradov, ako aj procedúry, zabezpečujúce import týchto údajov do centrálnej databázy a ich prezentáciu na centrálnej úrovni (NEIS, 2018).

Emisie

Na znečisťovaní ovzdušia sa v najväčšej miere podieľa priemyselná výroba, vysoká intenzita cestnej dopravy a výroba a rozvoj elektriny, plynu a vody. V okrese Lučenec sa nachádza 287 evidovaných zdrojov znečisťovania ovzdušia, z toho 25 patrí k veľkým zdrojom.

Tabuľka 14 Emisie zo stacionárnych zdrojov (veľké a stredné) znečistenia ovzdušia v okrese Lučenec (2015-2017)

Rok	Emisie (t/rok)				
	TZL	SO ₂	NO _x	CO	TOC
2015	15,684	12,123	39,745	28,845	126,003
2016	14,615	12,191	40,372	31,538	134,027
2017	17,286	9,076	41,446	31,471	106,202

Imisie

Najbližšia stanica na monitorovanie znečistenia ovzdušia zo siete 38 automatických monitorovacích staníc, z ktorých väčšina monitoruje základné znečisťujúce látky (SO₂, NO₂, NO_x, PM₁₀, PM_{2,5}, CO) je Lučenec, v ktorej sa monitorujú **NO_x**, **PM₁₀**, **PM_{2,5}**, **CO** a **benzén**. Výsledky z tejto stanice sa však na navrhovanú činnosť nedajú využiť z dôvodu vzdialenosti týchto dvoch miest.

III.4.2 Povrchové a podzemné vody

Povrchové vody

Pri povrchových vodách sa hodnotí ekologický a chemický stav a kvalita vody.

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TREŇČ“		
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie		január 2025

Do hodnotenia ekologického stavu patria nasledovné prvky kvality rozdelené do 3 skupín:

- biologické prvky kvality (BPK): bentické bezstavovce; fytoentos a makrofyt; fytoplanktón; ryby,
- fyzikálno-chemické prvky kvality (FCHPK): všeobecné FCH ukazovatele; 26 škodlivých a obzvlášť škodlivých látok relevantných pre SR,
- hydromorfologické prvky kvality (HMPK).

Výsledné hodnotenie sa určuje v piatich triedach kvality: veľmi dobrý (1), dobrý (2), priemerný (3), zlý (4), veľmi zlý (5).

Pri chemickom stave sa hodnotia prioritné látky a nebezpečné látky. Výsledky hodnotenia sa kategorizujú v dvoch triedach: dosahuje (D) a nedosahuje (ND) dobrý chemický stav.

Ekologický a chemický stav útvarov povrchových vôd v okrese Lučenec prezentuje nasledujúca tabuľka.

Tabuľka 15 Ekologický (ES) a chemický (CHS) stav útvarov povrchových vôd v okrese Lučenec

Povodie	Kód VÚ	Názov VÚ	Od rkm	Do rkm	ES	CHS
Ipeľ	SKI0004	Ipeľ	172,40	0,00	3	D
Ipeľ	SKI0006	Suchá	22,80	12,20	4	D
Ipeľ	SKI0007	Suchá	12,20	0,00	5	D
Ipeľ	SKI0008	Krivánsky potok	40,50	16,00	3	D
Ipeľ	SKI0010	Krivánsky potok	16,00	0,00	4	D
Ipeľ	SKI0038	Ľuboreč	25,70	15,60	3	D
Ipeľ	SKI0039	Ľuboreč	15,60	7,90	4	D
Ipeľ	SKI0041	Belina	19,00	0,00	3	D
Ipeľ	SKI0042	Maštinský potok	10,50	0,00	4	D
Ipeľ	SKI0043	Bukovinský potok	4,40	0,00	4	D
Ipeľ	SKI0046	Slatinka-1	17,20	0,00	4	D
Ipeľ	SKI0051	Tuhársky potok	5,25	0,00	4	D
Ipeľ	SKI0055	Budinský potok	11,40	3,80	4	D
Ipeľ	SKI0056	Šťavica	12,50	0,00	4	D
Ipeľ	SKI0058	Dobročský potok	9,90	0,00	3	D
Ipeľ	SKI0062	Bzovský potok	2,70	0,00	4	D
Ipeľ	SKI0072	Madačka	17,20	5,25	3	D
Ipeľ	SKI0073	Madačka	5,25	0,00	4	D
Ipeľ	SKI0087	Riečka	11,10	0,00	4	D
Ipeľ	SKI0088	Velický potok-2	12,50	0,00	4	D
Ipeľ	SKI0091	Maškova	23,70	0,00	4	D
Ipeľ	SKI0095	Kakatka	14,40	0,00	4	D
Ipeľ	SKI0115	Čamovský potok	14,10	0,00	4	D
Ipeľ	SKI0117	Mučínsky potok	11,25	0,00	4	D
Ipeľ	SKI0118	Babský potok-1	15,70	0,00	4	D
Ipeľ	SKI0120	Petrovský potok-1	6,20	0,00	4	D
Ipeľ	SKI0121	Pavlov potok	3,80	0,00	4	D
Ipeľ	SKI0123	Dalovský potok	6,30	0,00	4	D
Ipeľ	SKI0124	Jelšovík	6,90	0,00	4	D
Ipeľ	SKI0125	Monický potok	5,50	0,00	4	D

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TRENČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

Povodie	Kód VÚ	Názov VÚ	Od rkm	Do rkm	ES	CHS
Ipeľ	SKI0126	Točnica	10,05	0,00	4	D
Ipeľ	SKI0127	Vrbinský potok	8,70	0,00	3	D
Ipeľ	SKI0132	Luboreč	7,00	0,00	4	D
Ipeľ	SKI0133	Budinský potok	1,80	0,00	4	D
Ipeľ	SKI0135	Tuhársky potok	25,30	5,25	4	D
Ipeľ	SKI1002	VN Luboreč	7,90	7,00	3	D
Ipeľ	SKI1003	VN Ružiná	3,80	1,80	2	D

Z tabuľky vyplýva, že ekologický stav útvarov povrchových vôd na území okresu je zlý. Dobrý ekologický stav dosahuje len VN Ružiná (SKI1003). Veľmi zlý ekologický stav dosahuje Suchá (SKI0007). Všetky útvary povrchových vôd dosahujú dobrý chemický stav (RÚSES, 2019).

Podzemné vody

Kvalita podzemných vôd na základné znečisťujúce látky nie je skúmaná. Vzhľadom na súčasný charakter využívania predmetnej lokality nie je predpoklad významnej kontaminácie podzemných vôd. V tejto oblasti nie sú podzemné zdroje vody určené na hromadné zásobovanie (RÚSES, 2019).

III.4.3 Znečistenie pôdy

Vplyvom rizikových látok anorganickej a organickej povahy pochádzajúcich z prírodných a antropických zdrojov, dochádza ku chemickej degradácii pôd. Určitá koncentrácia týchto látok pôsobí škodlivo na pôdy a vyvoláva zmeny jej vlastností, negatívne ovplyvňuje jej produkčný potenciál, znižuje hodnotu dopestovaných plodín a taktiež môže negatívne vplývať na vodu, atmosféru a na zdravie ľudí a zvierat. K najzávažnejšej degradácii pôdy patrí kontaminácia pôd ťažkými kovmi a organickými polutantami, acidifikácia, alkalizácia a salinizácia pôdy. Monitoring pôd zabezpečuje Výskumný ústav pôdoznanectva a ochrany pôd. Sústreďuje sa na monitoring tých prvkov, ktoré sú rizikové z hľadiska bioty ako i zdravia človeka. Rizikové látky v pôde sú prvky a zlúčeniny, ktorých prítomnosť z prírodných alebo antropických zdrojov v pôdach v určitej koncentrácii priamo alebo nepriamo vyvoláva alebo môže vyvolať nežiaduce zmeny fyzikálnych vlastností, chemických vlastností a biologických vlastností poľnohospodárskej pôdy. Limitné hodnoty rizikových prvkov v poľnohospodárskej pôde pre prvky As, Cd, Co, Cr, Cu, Hg, Ni, Pb, Se, Zn, F sú uvedené v zákone č. 2/2023 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy. V publikáciách Granec, Šurina (1999) a Atlas krajiny SR (2002) boli vytvorené priestorové priemety kontaminácie pôd jednotlivými rizikovými prvkami a pôdy boli zatriedené do nasledovných kategórií:

- 0 – nekontaminované pôdy,
- A, A1 – rizikové pôdy,
- B – kontaminované pôdy,
- C – silne kontaminované pôdy.

Pôdy okresu Lučenec nie sú výrazne kontaminované cudzorodými látkami. Centrálna kotlinová časť okresu leží v zóne – nekontaminované pôdy s obsahom všetkých hodnotených rizikových

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TREŇČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

látok pod limitom A, resp. A1. Pôdy v severnej horskej časti okresu sú zaradené do kategórie A, A1, teda pôdy rizikové, s možným negatívnym vplyvom na životné prostredie, čo znamená, že obsah najmenej jednej z rizikových látok prekračuje limit A, A1, až po limit B. Vyšší obsah kontaminujúcich látok v pôde môže byť spôsobený prirodzene zvýšeným obsahom prvkov vplyvom geochemických anomálií (oblasť Javoria a Ostrôžok, prejavuje sa zvýšenými hodnotami Pb, Co a čiastočne aj Zn), vplyvom regionálnych zdrojov znečistenia, a nakoniec vplyvom emisií z dopravy. Kontaminované až silne kontaminované pôdy sa v okrese nenachádzajú (RÚSES, 2019).

III.4.4 Súčasný zdravotný stav obyvateľstva

Zdravie je definované ako stav úplnej telesnej, duševnej a sociálnej pohody, je výsledkom vzťahov medzi ľudským organizmom a sociálno-ekonomickými, fyzikálnymi, chemickými a biologickými faktormi životného prostredia, pracovného prostredia a spôsobom života. K základným charakteristikám zdravotného stavu obyvateľstva, odrážajúcich ekonomické, kultúrne, životné a pracovné podmienky, patrí úmrtnosť – mortalita. V úmrtnosti podľa príčin smrti, podobne ako v celej republike, tak aj v okrese Lučenec dominuje úmrtnosť na ochorenie obehovej sústavy, predovšetkým ischemické choroby srdca, onkologické ochorenia nádorové, tráviacich a dýchacích orgánov. V poslednom období je zaznamenaný nárast alergických ochorení, cukrovky a psychických problémov.

III.4.5 Syntéza hodnotenia súčasných environmentálnych problémov posudzovanej lokality

Súčasný stav krajiny širšieho okolia posudzovaného územia je ovplyvnený stresovými faktormi súvisiacimi predovšetkým s osídlením, výrobnou činnosťou, ťažobnou činnosťou, dopravou, poľnohospodárstvom, ale aj tvorbou odpadov. Tieto sa prejavujú nielen ako bodové, líniové, či plošné zdroje znečistenia, ale aj ako líniové bariéry vo vzťahu k migrácii živočíchov.

Environmentálna regionalizácia SR na základe komplexného zhodnotenia stavu ovzdušia, podzemnej a povrchovej vody, horninového prostredia, bioty a ďalších faktorov vymedzila 5 stupňov kvality životného prostredia – prostredie vysokej kvality, prostredie vyhovujúce, prostredie mierne narušené, prostredie narušené a prostredie silne narušené. Za ohrozené oblasti SR z hľadiska životného prostredia podľa environmentálnej regionalizácie sú označené tie územia, na ktoré sa viaže súčasne 4. a 5. stupeň kvality životného prostredia. Posudzované územie je súčasťou regiónu environmentálnej kvality s mierne narušeným prostredím. Pre tento región je k stupňu environmentálnej kvality územia priradená charakteristika prostredie *narušené*.

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TRENČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

IV. Základné údaje o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti na životné prostredie vrátane zdravia a o možnostiach opatrení na ich zmiernenie

Navrhovaná činnosť sa v zmysle § 22 ods. 1 zákona č. 24/2006 Z. z. posudzuje v jednom realizačnom a nulovom variante. Uvedenej skutočnosti sú prispôsobené aj opisy z hľadiska požiadaviek na vstupy a údaje o výstupoch súvisiace s navrhovanou činnosťou.

IV.1 Požiadavky na vstupy

IV.1.1 Záber pôdy

Navrhovaná činnosť je plánovaná v rámci k. ú. Trenč, okres Lučenec. Predmetné pozemky, ktorých sa výsadba stromov týka sú uvedené v nasledujúcej tabuľke. Všetky pozemky sú umiestnené mimo zastavaného územia obce. Z hľadiska spôsobu využívania pozemku ide o kultúry trvalých trávnych porastov a ornú pôdu. Výsadbou stromov v zmysle navrhovanej činnosti nedôjde k trvalej zmene spôsobu využívania pozemku. Trvalé trávne porasty a orná pôda sa nezmenia na lesné pozemky. Celková plocha, ktorá je dotknutá navrhovanou činnosťou, predstavuje 83,63 ha.

Tabuľka 16 Zoznam pozemkov dotknutých navrhovanou činnosťou

LPIS	Výmera [ha]	Druh pozemku
0304/1	19,76	orná pôda
0602/1	4,97	kultúra trvalých trávnych porastov
1701/6	37,26	
1802/1	15,10	
1807/1	0,86	
1808/1	5,68	

Tabuľka 17 Zhodnotenie a nulový variant – pôda/záber pôdy

Zhodnotenie a nulový variant:	Pôda – záber pôdy
Činnosť si svojou realizáciou vyžiada záber pôdy na výsadbu vybraných druhov stromčekov. Predmetná pôda by sa v prípade nerealizácie činnosti (nulový variant) využívala rovnako na poľnohospodárske a lesné účely, ako aj v prípade realizácie. Rozdiel je len v druhu výsadby. Ak by sa navrhovaná činnosť nerealizovala a pozemky by ostali v súčasnom stave, boli by v budúcnosti naďalej poľnohospodársky využívané.	

IV.1.2 Voda

Navrhovaná činnosť nepredstavuje nároky na vodu. Výsadba bude zavlažovaná iba prirodzene.

Tabuľka 18 Zhodnotenie a nulový variant – spotreba vody

Zhodnotenie a nulový variant:	Spotreba vody
V realizačnom variante nevzniká potreba vody. Nerealizáciou navrhovanej činnosti nedôjde k nárokom na spotrebu vody.	

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TREŇČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

IV.1.3 Suroviny

Pre realizáciu navrhovanej činnosti bude potrebné zabezpečiť stromčeky, ktoré sa v rámci navrhovanej činnosti budú vysádzať. Navrhovateľ pri výbere druhu drevín bude prihliadať na usmernenia vyplývajúce z *Oznámenia Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky o zverejnení zoznamu druhov drevín určených na založenie agrolesníckeho systému, na ktoré sa poskytuje podpora na opatrenie založenie agrolesníckeho systému na poľnohospodárskej ploche a na ochranu a údržbu drevín založeného agrolesníckeho systému* (č. 26643/2023 Z. z.). V každom prípade pôjde o výsadbu stromčekov, prípadne krov, ktoré sú prioritne stanovištné pôvodné pre danú lokalitu, napr. javor poľný (*Acer campestre*), lieska obyčajná (*Corylus avellana*), dub zimný (*Quercus petraea agg.*), dub letný (*Quercus robur*), dub cerový (*Quercus cerris*), jarabina brekyňová (*Sorbus torminalis*), brest hrabolitý (*Ulmus minor*), príp. hruška planá (*Pyrus communis*), svíb krvavý (*Cornus sanguinea*). Pri výsadbe sa bude prihliadať aj na skutočnosť, že percentuálne zloženie vybraných drevín a krov bude predstavovať nasledovné: najmenej 60 % výsadby budú tvoriť lesné dreviny s rôznorodosťou drevín v zložení najmenej troch druhov, pričom sa nepresiahne 60 % dominantnej lesnej dreviny a 30 % druhej dreviny. Počet stromčekov bude definovaný na základe kľúča, podľa ktorého na jednotku plochy pripadá približne 110 ks/ha, s ohľadom, na skutočnosť, že minimálny počet je stanovený nariadením na 80 ks. Výsadba sa bude vykonávať predovšetkým v medziriadkových vzdialenostiach max. 25 m, pričom vzdialenosť medzi jednotlivými stromami v riadku bude min. 3 m, v závislosti však aj od druhu danej dreviny.

Navrhovaná činnosť je podporená dotáciami prostredníctvom PPA v zmysle poskytovania príspevkov z európskych štrukturálnych a investičných fondov, ktoré budú zastrešovať zabezpečenie potrebných vstupných surovín.

Počas prevádzky nevznikajú nároky na použitie ďalších surovín, nakoľko nejde o žiadnu prevádzku výrobného typu. Vysadenie stromčekov bude jednorazového charakteru. V prípade potreby bude k stromčeku osadený drevený kôl pre zabezpečenie jeho pevnosti a odolnosti počas rastu (1 – 3 ks/stromček). Pozemky, na ktorých sa bude využívať predmetné agrolesnícke opatrenie, nebudú oplotené.

Tabuľka 19 Zhodnotenie a nulový variant - suroviny

Zhodnotenie a nulový variant:	Suroviny
Pre prevádzku bude potrebné zabezpečiť stromčeky a podporný materiál k výsadbe. V prípade nerealizácie navrhovanej činnosti (nulový variant) nedôjde k spotrebe uvedených surovín.	

IV.1.4 Energetické zdroje a médiá

Elektrina a zemný plyn

Energetické zdroje – elektrina a zemný plyn sa pri tejto navrhovanej činnosti nevyžadujú.

Tabuľka 20 Zhodnotenie a nulový variant – energetické zdroje

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TRENČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

Zhodnotenie a nulový variant:	Energetické zdroje
Realizáciou navrhovanej činnosti nevzniká potreba elektriny, ani zemného plynu. Nerealizáciou navrhovanej činnosti nedôjde k nárokom na spotrebu energetických zdrojov.	

IV.1.5 Nároky na dopravu a inú infraštruktúru

Doprava surovín v čase výsadby sa bude realizovať po štátnych a regionálnych komunikáciách, a následne po miestnych a poľných cestách k predmetným pozemkom.

Realizácia a prevádzka navrhovanej činnosti si nevyžaduje zabezpečenie nových dopravných napojení, ani úpravu existujúcich komunikácií, ktoré zabezpečujú dopravné napojenie priamo posudzovaného územia. Nie je ani predpoklad nadmerného zaťaženia cestných komunikácií, ktoré by bolo spôsobené navrhovanou činnosťou.

Tabuľka 21 Zhodnotenie a nulový variant – dopravné zaťaženie

Zhodnotenie a nulový variant:	Dopravné zaťaženie
Realizácia navrhovanej činnosti (prioritne iba v čase výsadby) si bude vyžadovať dopravnú obsluhu v podobe ľahkej nákladnej dopravy a osobných automobilov, avšak počas prevádzky navrhovanej činnosti nepredstavuje činnosť príspevok k dopravnému zaťaženiu. V prípade nulového variantu (nerealizácia navrhovanej činnosti) nedôjde k vyššie opísanému nárastu dopravného zaťaženia - v čase výsadby. Rozdiel medzi realizačným a nulovým variantom nepovažujeme za signifikantný.	

IV.1.6 Nároky na pracovné sily

Nároky na potrebu pracovných síl pre obdobie výsadby stromčekov nie je možné presne odhadnúť. Počet pracovných síl je závislý od tempa výsadby. Počas prevádzky navrhovanej činnosti sa nepredpokladá vytvorenie stálych pracovných miest, skôr pôjde o sezónne možnosti. Do úvahy pripadajú činnosti ako kosenie, prípadne zabezpečenie pastvy okolo stromčekov, aby sa predišlo k rozšíreniu nežiaducich, napr. inváznych druhov rastlín.

Tabuľka 22 Zhodnotenie a nulový variant – pracovné sily

Zhodnotenie a nulový variant:	Pracovné sily
Realizáciou navrhovanej činnosti nedôjde k vytvoreniu stálych pracovných miest. Nie je rozdiel medzi navrhovaným a nulovým variantom (nerealizácia navrhovanej činnosti).	

IV.1.7 Iné nároky

Počas výstavby a prevádzky navrhovanej činnosti nevznikajú ďalšie nároky.

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TRENČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

IV.2 Údaje o výstupoch

IV.2.1 Emisie do ovzdušia

Emisie do ovzdušia počas realizácie navrhovanej činnosti

Zdrojom znečisťovania ovzdušia počas realizácie – výsadby, bude doprava, ktorá bude zabezpečovať dovoz potrebných surovín na miesto realizácie. Avšak jej vplyv na životné prostredie v tomto prípade nie je signifikantný (nebudú použité ťažké stroje a mechanizmy, čas je vymedzený len na samotné dopravenie surovín na pozemky).

Emisie do vzdušia počas prevádzky

Počas prevádzky nie je predpoklad produkcie žiadnych emisií, ktoré by znečisťovali ovzdušie, práve naopak vysadené stromy budú pozitívne vplývať na kvalitu ovzdušia (produkcia O₂) v danej lokalite. Výsadbou stromčekov sa aspoň čiastočne zmiernia dopady klimatických zmien v regióne a zníži sa obsah CO₂ v ovzduší.

Tabuľka 23 Zhodnotenie a nulový variant – ovzdušie

Zhodnotenie a nulový variant:	Ovzdušie
Realizáciou navrhovanej činnosti dôjde k dočasnému navýšeniu líniových zdrojov emisií (ľahká nákladná a osobná doprava), avšak neočakáva sa negatívny signifikantný vplyv navrhovanej činnosti na ovzdušie, nakoľko počas samotnej prevádzky už nebudú produkované emisie (práve naopak výsadba bude pozitívne vplývať na kvalitu ovzdušia – zmiernenie dopadov klimatických zmien a zníženie obsahu CO ₂ v ovzduší). V prípade nerealizácie navrhovanej činnosti zostane stav kvality ovzdušia regiónu na súčasnej úrovni.	

IV.2.2 Odpadové vody

Realizáciou a prevádzkou navrhovanej činnosti nevznikajú odpadové vody. Nie je potrebné v súvislosti s realizáciou tejto činnosti budovať vodovodné, alebo kanalizačné pripojenia.

Tabuľka 24 Zhodnotenie a nulový variant – odpadové vody

Zhodnotenie a nulový variant:	Odpadové vody
Prevádzka navrhovanej činnosti nie je spojená s produkciou odpadových vôd. V prípade nulového variantu tak isto nedochádza k produkcii odpadových vôd.	

IV.2.3 Odpady

Odpady vznikajúce počas realizácie navrhovanej činnosti

Počas výstavby budú vznikať bežné odpady, prioritne z kategórie ostatných odpadov. Pôjde hlavne o obalové jednotky, ktoré budú zneškodňované v zmysle platnej legislatívy.

Odpady vznikajúce pri výsadbe sú uvedené spolu s katalógovým číslom podľa Vyhlášky MŽP SR č. 365/2015 Z.z., ktorou sa ustanovuje Katalóg odpadov, v znení neskorších predpisov, v nasledujúcej tabuľke.

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TREŇČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

Tabuľka 25Zoznam odpadov vznikajúcich počas realizácie navrhovanej činnosti

Katalógové číslo odpadu	Názov odpadu	Kategória	Kód zhodnotenia/zneškodnenia
20 03 01	zmesový komunálny odpad	O	D1, D10
15 01 01	obaly z papiera a lepenky	O	R3
15 01 02	obaly z plastov	O	R1, R3

Odpady vznikajúce počas prevádzky navrhovanej činnosti

Počas prevádzky, tak ako aj počas výsadby, sa predpokladá s produkciou bežných odpadových obalových jednotiek. V dlhšom časovom horizonte, v prípade potreby, sa bude na predmetných pozemkoch s vysadenými stromami robiť údržba týchto porastov, čo predstavuje časom potenciálnu produkciu drevnej hmoty, ako odrezkov konárov, ale aj listie a pod.

Tabuľka 26 Zoznam odpadov vznikajúcich počas prevádzky navrhovanej činnosti

Katalógové číslo odpadu	Názov odpadu	Kategória	Kód zhodnotenia/zneškodnenia
20 03 01	zmesový komunálny odpad	O	D1, D10
20 02 01	biologicky rozložiteľný odpad	O	R12, R3
17 02 01	drevo	O	R1
17 02 03	plasty	O	R1, R3

Odvoz a zneškodnenie, resp. zhodnotenie všetkých vznikajúcich druhov odpadov bude vykonávať zmluvná organizácia, oprávnená na uvedenú činnosť. Odvoz odpadov a následne nakladanie s ním bude realizovaný v súlade s požiadavkami zákona č. 79/2015 Z. z. o odpadoch. Stavebník, resp. organizácia zabezpečujúca odvoz odpadov je povinná zabrániť úletu odpadov počas prevozu z otvorených automobilov na komunikácii, aby tak nedochádzalo k znečisťovaniu okolia. Povinnosťou prevádzkovateľa bude viesť záznam o nakladaní s odpadom, aktuálny stav odpadového hospodárstva o pôvode odpadu s informáciou o druhu a množstve vyprodukovaného odpadu za dané obdobie. Priestor, kde bude zhromažďovaný odpad bude navrhnutý tak, aby nedošlo k nežiaducemu vplyvu na životné prostredie. Po zahájení prevádzky budú spresnené množstvá vzniknutých vyššie uvedených druhov odpadov, nakoľko tieto nie je možné v tejto fáze projektu spoľahlivo predikovať.

Tabuľka 27 Zhodnotenie a nulový variant – odpady

Zhodnotenie a nulový variant:	Odpady
Počas výsadby navrhovanej činnosti dôjde k vzniku ostatných odpadov relevantných k navrhovanej činnosti. Snahou navrhovateľa bude minimalizovať množstvo vznikajúcich odpadov. Počas prevádzky činnosti budú vznikať odpady, ktoré majú prevažne charakter komunálnych odpadov a pôjde aj o biologicky rozložiteľný odpad. V prípade nerealizácie navrhovanej činnosti nedôjde k vzniku spomínaných odpadov.	

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TREŇČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

IV.2.4 Hluk a vibrácie

Hluk a vibrácie počas realizácie navrhovanej činnosti

V priebehu výstavby – výsadby stromov, sa môže krátkodobo očakávať zvýšené zaťaženie územia hlukom a vibráciami, predovšetkým z osobných a nákladných automobilov (líniový zdroj), ktoré budú na pozemky navážať suroviny. Vzhľadom k rozsahu výsadby, termínom a dostatočnej vzdialenosti navrhovanej činnosti od centra obytných zón možno hovoriť o zdroji hluku, ktorý nemá významný negatívny dopad a nie je dlhodobého charakteru.

Hluk a vibrácie počas prevádzky navrhovanej činnosti

Hluk a vibrácie sa nepredpokladajú.

Tabuľka 28 Zhodnotenie a nulový variant – hluk a vibrácie

Zhodnotenie a nulový variant:	Hluk a vibrácie
Počas etapy realizácie možno uvažovať s dočasným nárastom hlukovej záťaže spojenej s navýšením intenzity osobnej a nákladnej dopravy v okolí posudzovaného územia, čo však nepredstavuje významný negatívny dopad. Počas prevádzky sa už nepredpokladá s týmto zaťažením. Nie je signifikantný rozdiel medzi navrhovaným a nulovým variantom (nerealizácia navrhovanej činnosti).	

IV.2.5 Zápach, žiarenie a iné fyzikálne polia

Žiarenie

Vznik žiarenia a iných fyzikálnych polí sa nepredpokladá. Navrhovaná činnosť nie je spojená s emisiami žiarenia, ktoré by bolo škodlivé pre životné prostredie, alebo ľudské zdravie.

Teplo

Šírenie tepla sa nepredpokladá.

Zápach

Prevádzka navrhovanej činnosti nie je priamo asociovaná s látkami spôsobujúcimi zápach.

Tabuľka 29 Zhodnotenie a nulový variant – žiarenie a iné fyzikálne polia

Zhodnotenie a nulový variant:	Žiarenie a iné fyzikálne polia
Navrhovaná činnosť nebude pre okolité prostredie predstavovať významný zdroj žiarenia, tepla, alebo iných fyzikálnych polí, či zápachu. Realizačný a nulový variant tak nebudú v tejto oblasti signifikantne odlišné.	

IV.2.6 Vyvolané investície

Navrhovaná činnosť nevyvoláva potrebu riešenia investícií, ktoré by následne mali vplyv na životné prostredie.

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TRENČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

IV.3 Údaje o predpokladaných priamych a nepriamych vplyvoch na životné prostredie

Hodnotenie vplyvov činnosti na životné prostredie vychádza z identifikácie ovplyvnenia jednotlivých zložiek životného prostredia v dôsledku pôsobenia vstupov a výstupov navrhovanej činnosti. Cieľom špecifikácie predpokladaných vplyvov na prvky prírodného, krajinného a socioekonomického prostredia je podchytenie tých vplyvov, ktoré by závažným spôsobom zmenili existujúcu kvalitu životného prostredia v negatívnom smere.

Pri komplexnom hodnotení jednotlivých vplyvov pre účely tejto navrhovanej činnosti využívame ohodnotenie významnosti a charakteru (pozitívny – negatívny) vplyvov podľa nasledovnej stupnice:

- 0 prakticky nevýznamný alebo irelevantný vplyv
- 1 málo významný nepriaznivý vplyv, malého kvantitatívneho, územného alebo časového rozsahu
- 2 málo významný nepriaznivý vplyv, väčšieho kvantitatívneho, územného alebo časového rozsahu, ktorý môže byť zmiernený ochrannými opatreniami
- 3 významný nepriaznivý vplyv malého kvantitatívneho, územného alebo časového rozsahu
- 4 významný nepriaznivý vplyv väčšieho kvantitatívneho, územného alebo časového rozsahu, ktorý môže byť zmiernený ochrannými opatreniami
- 5 veľmi významný nepriaznivý vplyv veľkého kvantitatívneho územného alebo časového rozsahu, alebo menšieho kvantitatívneho, územného alebo časového rozsahu, ale nezmierniteľný ochrannými opatreniami
- +1 málo významný priaznivý vplyv, malého kvantitatívneho, územného alebo časového rozsahu
- +2 málo významný priaznivý vplyv, väčšieho kvantitatívneho rozsahu, dlhodobejšieho charakteru, alebo s pôsobením na väčšom území
- +3 významný priaznivý vplyv malého kvantitatívneho, územného alebo časového rozsahu
- +4 významný priaznivý vplyv väčšieho kvantitatívneho, územného alebo časového rozsahu
- +5 veľmi významný priaznivý vplyv veľkého kvantitatívneho územného alebo časového rozsahu

IV.3.1 Vplyvy na obyvateľstvo

Všetky dotknuté pozemky, na ktorých je navrhovaná činnosť umiestnená sú situované mimo zastavaného územia obce. Vzdialenosť najbližších obytných objektov od umiestnenia navrhovanej činnosti je približne 600 m, nachádzajú sa južným smerom.

V kvantitatívnom vyjadrení budú navrhovanou činnosťou podľa súčasných predpokladov najviac ovplyvnení práve obyvatelia žijúci v bezprostrednej blízkosti umiestnenia činnosti, t. j. obyvatelia obce Trenč. Avšak na základe výsledkov posudzovania jednotlivých vplyvov navrhovanej činnosti na dotknuté obyvateľstvo, ktoré je opisované v nasledujúcom texte možno

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TRENČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

predpokladať, že dotknuté obyvateľstvo nebude v súvislosti s realizáciou a následnou prevádzkou navrhovanej činnosti za predpokladu dodržania legislatívne určených limitov pre oblasť ochrany životného prostredia a verejného zdravia, ovplyvnené nad prístupnú mieru.

Vplyv hluku

Počas výsadby navrhovanej činnosti sa predpokladá zvýšený prejazd osobných a nákladných automobilov, čo spôsobí zvýšenú mieru hlukovej záťaže obyvateľstva, najmä v priestore prístupových komunikácií. Hluk zo samotnej realizácie činnosti je považovaný za veľmi málo významný, aj z dôvodu dostatočnej odstupovej vzdialenosti od najbližšieho obytného územia, ale aj dostupnosti priestorových prvkov, ako sú napr. jestvujúce stavby, drevinová vegetácia, terénne nerovnosti, ktoré budú spôsobovať útlm z hľadiska šírenia hluku pri realizačných prácach. Zdroj hluku počas prevádzky navrhovanej činnosti sa nepredpokladá.

Vplyv emisií/imisíí

Ovzdušie je signifikantným faktorom kvality životného prostredia s účinkom na verejné zdravie. Ide o faktor tzv. nedobrovoľnej expozície, nakoľko človek si nemôže voľiť, aký vzduch dýcha. Človek respiruje denne okolo 20 m³ vzduchu, za 70 rokov života je to cca 500 000 m³. Obsah znečisťujúcich látok v dýchanom vzduchu je preto zdravotne významný.

Na okolité obyvateľstvo budú v súvislosti s plánovanou navrhovanou činnosťou vplývať predovšetkým emisie znečisťujúcich látok pochádzajúcich zo spaľovacích motorov osobných a nákladných vozidiel počas realizácie navrhovanej činnosti. Najúčinnjším opatrením je v tejto oblasti používanie výhradne vozidiel spĺňajúcich adekvátny technický stav, preverený predovšetkým technickou a emisnou kontrolou v zmysle platných predpisov a noriem. Vozidlá sa budú pohybovať po otvorenom vonkajšom priestore, kde dochádza k okamžitému „nariedovaniu“ emitovaných emisií z výfukov s okolitým vzduchom a teda výsledná koncentrácia, ktorej môžu byť obyvatelia exponovaní je s ohľadom na túto skutočnosť a dostačujúcu odstupovú vzdialenosť prakticky zanedbateľná. V súvislosti s intenzívnejším prejazdom týchto vozidiel možno uvažovať aj o sprievodnej prašnosti (vynášanie pôdy z poľných komunikácií na vozidlách), predovšetkým v období sucha. V prípade potreby je dôležité prijať adekvátne opatrenia na elimináciu tohto stavu, napr. skrápanie z pohľadu šírenia prašnosti predmetných výjazdových plôch vodou, či pravidelné čistenie vozidiel a ciest, a pod. Negatívny vplyv na obyvateľstvo v týchto prípadoch však nie je signifikantný.

Počas prevádzky navrhovanej činnosti nie je predpoklad produkcie emisií, ktoré by znečisťovali ovzdušie, práve naopak vysadené stromy budú pozitívne vplývať na kvalitu ovzdušia (produkcia O₂) v danej lokalite. Vysadené stromčeky aspoň čiastočne zmiernia dopady klimatických zmien a procesom fotosyntézy premenia prítomný CO₂ (znížia jeho obsah v ovzduší) na prospešný O₂ pre spoločnosť a životné prostredie.

Vplyv zápachu

Predpokladaný vplyv navrhovanej činnosti na oblasť zápachu je irelevantný, nakoľko takáto činnosť nevytvára emisie zapáchajúcich látok.

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TRENČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

Socioekonomické vplyvy

Realizáciou navrhovanej činnosti síce nedôjde k vytvoreniu nových pracovných pozícií na dlhodobý čas, ale budú k dispozícii aspoň sezónne možnosti práce.

IV.3.2 Vplyvy na horninové prostredie a pôdu

Vplyv na horninové prostredie a reliéf

Navrhovaná činnosť je lokalizovaná v rovinatom, prípadne mierne svahovitom teréne mimo zastavaného územia lokality na poľnohospodársky využívaných pôdach. Z charakteru činnosti a reliéfových pomerov priamo posudzovaného územia nevyplývajú také dopady, ktorý by vzhľadom na charakter navrhovanej činnosti závažným spôsobom zmenili reliéf.

V posudzovanom území sa nepredpokladá výraznejšie ovplyvnenie kvality a stability horninového prostredia a reliéfu. Priame vplyvy budú spočívať iba vo výkopových prácach za účelom vytvorenia priestoru pre koreňový systém pre osadenie stromov. Z toho dôvodu, počas realizácie, aj samotnej prevádzky navrhovanej činnosti nepredpokladáme negatívny vplyv na horninové prostredie a reliéf.

Vplyv na pôdu

Najvýznamnejším vplyvom navrhovanej činnosti na pôdu je jej záber. V súčasnosti sa predmetné pozemky nevyužívajú, resp. sa využívajú na poľnohospodársku činnosť – trvalé trávne porasty a orná pôda. Nedôjde tak k záberu pôdy, ktorá by bola pôvodne určená pre iný účel ako poľnohospodársky. Výsadbou stromov sa nezmení ani charakter využívania týchto plôch, nedôjde ani k trvalej zmene pozemkov na lesné.

Výsadba stromov bude na pôdu v predmetnej lokalite vplývať pozitívne. Koreňový systém týchto rastlinných druhov pôdu spevní a zabezpečí jej vyššiu odolnosť voči zosuvom, či vplyvom erózie. V neposlednom rade možno hovoriť o zadržaní vody v krajine, čím sa predchádza rýchlemu a nadmernému uvoľneniu a odtoku vody z danej lokality.

IV.3.3 Vplyvy na ovzdušie

Navrhovaná činnosť z pohľadu vplyvu na ovzdušie už bola hodnotená v rámci prechádzajúceho textu „vplyv emisií/imisií“ pri hodnotení vplyvov na obyvateľstvo.

Počas realizácie navrhovanej činnosti budú na prostredie vplývať predovšetkým emisie znečisťujúcich látok pochádzajúcich zo spaľovacích motorov osobných a nákladných vozidiel. Negatívny vplyv na životné prostredie v týchto prípadoch nie je signifikantný.

Počas prevádzky navrhovanej činnosti nie je predpoklad produkcie emisií, ktoré by znečisťovali ovzdušie, práve naopak vysadené stromy budú pozitívne vplývať na kvalitu ovzdušia (produkcia O₂) v danej lokalite. Procesom fotosyntézy sa zníži obsah prítomného oxidu uhličitého a aspoň čiastočne sa zmiernia dopady klimatických zmien v krajine.

IV.3.4 Vplyvy na klimatické pomery

Miestna klíma predstavuje vyjadrenie konkrétneho každodenného priebehu počasia, závislá je nielen na globálnych klimatických podmienkach, ale aj na lokálnych špecifických črtách krajiny – najmä na charaktere reliéfu, rastlinného krytu a spôsobe využitia územia človekom.

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TRENČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

Každý väčší zásah do krajiny do určitej miery tieto podmienky zmení a môže tak vplývať na zmenu miestnych klimatických parametrov.

Vplyv na miestnu klímu, charakter zmien teploty vzduchu, jeho prúdenia, či vplyv na tvorbu hmiel, sa v dôsledku realizácie a prevádzky navrhovanej činnosti predpokladá. Pôjde o pozitívnu zmenu a dopad na prostredie, nakoľko výsadba stromov je jedným z možných prvkov, ktoré možno realizovať pre zlepšenie stavu mikroklimy prostredia (prioritne pre teplotné pomery a prúdenie vzduchu).

IV.3.5 Vplyvy na vodné pomery

Realizáciou navrhovanej činnosti sa zásadne nezmení kvalita povrchových, či podzemných vôd v dotknutom území. Výsadba stromov však zmení (pozitívne) plochu a spôsob infiltrácie zrážkovej vody do podzemia, čím sa aj čiastočne zmenia existujúce odtokové pomery územia. Voda zostane zachytená v krajine dlhší čas (prirodzené vodozadržné opatrenia), čo možno hodnotiť ako pozitívnu skutočnosť. Výsadba pomáha zmierniť eróziu pôdy, znižuje rýchlosť odtoku vody, čím sa zabráňuje odnášaniam pôdy a umožňuje väčšie zachytenie vody priamo v koreňovej zóne rastlín.

IV.3.6 Vplyvy na faunu, flóru a ich biotopy

Realizáciou navrhovanej činnosti nedôjde k signifikantnému poškodeniu, alebo zničeniu hodnotnejších a ekologicky stabilnejších fytoocenóz, zoocenóz, ani významných biotopov. Predmetné pozemky sú momentálne nevyužívané, prípadne sú využívané a to predovšetkým na poľnohospodársku činnosť, ktorá zahŕňa orbu, sadbu, žatvu a iné potrebné úkony, s ktorými súvisí práca poľnohospodárskych strojov priamo na pozemkoch. Ide o prirodzenú súčasť poľnohospodárskej činnosti, ktorej je v pravidelnom čase vystavená miestna fauna. V čase realizácie navrhovanej činnosti možno počítať so zvýšenou intenzitou osobnej a nákladnej dopravy, ktorá je spojená s emisiami hluku a znečisťujúcich látok, resp. predstavuje zvýšené riziko stretu so zverou, ktoré však nie je odlišné od akejkoľvek inej lokality na území SR a toto riziko nie je možné úplne eliminovať, navyše pôsobí už aj v jestvujúcom stave. Z toho dôvodu nie je predpoklad, že výsadba a následná starostlivosť o stromčeky bude výraznejšie vplývať na tu žijúce živočíšne druhy, prípadne, že ich bude významnejšie ohrozovať.

Pozemky, na ktorých sa plánuje navrhovaná činnosť nezasahujú do žiadneho z chránených území. V blízkosti vybraných pozemkov sa nachádza chránené vtáčie územie (CHVÚ Poiplie), ktoré je však v dostatočnej vzdialenosti a samotné pozemky budú užívané tak, aby bola zachovaná a funkčná dostatočná ochrana celého dotknutého územia, vrátane CHVÚ.

Vo všeobecnosti, navrhovanou činnosťou upravené pozemky vytvoria nie len esteticky vhodný krajinný prvok, ale aj bezpečnejšie plochy pre vybrané živočíšne druhy. Celkovo možno konštatovať, že vplyv realizácie a samotná prevádzka navrhovanej činnosti na rastlinné a živočíšne spoločenstvá nebude mať zásadný negatívny dopad, práve naopak bude pozitívne pôsobiť na vybrané druhy živočíchov, ktoré na pomedzí stromčekov a trávnatých úsekov nájdu svoje prirodzené útočisko pred ich predátormi, ale aj pre prípad možného hniezdenia a získavania potravy. Výsadbou stromov sa prakticky aj rozšíria možnosti pre vybrané druhy vtáctva, prípadne aj tých druhov, ktoré sú predmetom ochrany CHVÚ Poiplie. Koruny stromov,

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TRENČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

aj keď nie veľké, poskytnú svoj priestor, predovšetkým vo forme tieňa pre príležitostný úkryt a oddych vtáctva, ktoré tu má svoje teritórium pôsobenia.

IV.3.7 Vplyvy na krajinu – štruktúru a využívanie krajiny, krajinný obraz

V súčasnosti majú dotknuté pozemky pre umiestnenie navrhovanej činnosti charakter trvalých trávnych porastov a ornej pôdy. Tento charakter sa ani po realizácii, či počas prevádzky navrhovanej činnosti nezmení. Scenériu krajiny teda predstavuje predovšetkým poľnohospodárska krajina s obrábanymi poľami a občasným stromoradím. Realizáciou navrhovanej činnosti dôjde k čiastočnej zmene rázu krajiny. Na predmetných plochách sa z hľadiska vertikálnej členitosti zmení výška porastov (výsadba stromčekov), čo v budúcnosti ovplyvní celkovú scenériu krajiny, avšak nebude obmedzovať, alebo ovplyvňovať dohľadnosť.

IV.3.8 Vplyvy na územný systém ekologickej stability

Predpokladá sa, že výsadba stromčekov pozitívne ovplyvní ekologickú stabilitu krajiny. Pri dodržaní všetkých opatrení počas realizácie aj prevádzky navrhovanej činnosti nepredpokladáme negatívne vplyvy na prvky ochrany prírody a krajiny. Práve naopak, výsadba zabezpečí potrebné protierózne opatrenia v krajine prostredníctvom koreňového systému stromčekov, ktorými sa spevnia predmetné pozemky a eliminuje sa prípadný posuv pôdnej hmoty s čím súvisí aj ochrana pred prípadnými zásypmi zdrojov pitnej vody v krajine. Ak sa navrhovaná činnosť v území nebude realizovať, nedôjde k žiadnemu pozitívnemu, ani negatívnemu vplyvu na prvky územného systému ekologickej stability. Zachová sa súčasný stav územia.

IV.3.9 Vplyvy na urbánny komplex a využívanie zeme

Navrhovaná činnosť nebude mať nepriaznivý vplyv na urbánny komplex. Dotknuté územie je v dostatočnej vzdialenosti od trvalo obývaných sídel a nebude mať vplyv na zmenu ich štruktúry a architektúry.

IV.3.10 Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky

Navrhovaná činnosť nebude mať počas výsadby a ani počas prevádzky vplyv na kultúrne a historické pamiatky.

IV.3.11 Vplyvy na archeologické náleziská

Vplyv navrhovanej činnosti na archeologické náleziská sa neočakáva.

IV.3.12 Vplyvy na paleontologické náleziská a významné geologické lokality

Vplyv navrhovanej činnosti na paleontologické náleziská sa neočakáva.

IV.3.13 Vplyvy na kultúrne hodnoty nehmotnej povahy (napr. miestne tradície)

Navrhovaná činnosť nebude mať vplyv na kultúrne hodnoty nehmotnej povahy.

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TREŇČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

IV.3.14 Iné vplyvy

Nie sú známe.

IV.3.15 Priestorová syntéza vplyvov činnosti v území

Z priestorového hľadiska možno jednotlivé vplyvy zoradiť podľa ich priestorového dosahu, resp. plochy územia zasiahnutého daným vplyvom. Od vplyvov s dosahom na veľkú časť územia regiónu, až po vplyvy lokálne obmedzené na samotné územie navrhovanej činnosti. Z priestorového hľadiska môže byť ďalej charakter vplyvu bodový, líniový alebo plošný.

Vplyvy regionálne

Navrhovaná činnosť bude mať priaznivý regionálny vplyv. Dlhodobým regionálnym vplyvom bude zlepšenie kvality ovzdušia v predmetnej lokalite produkciou O₂.

Vplyvy lokálne

Do tejto kategórie vplyvov možno zaradiť potenciálne sezónne pracovné príležitosti pre miestne obyvateľstvo. Lokálnym vplyvom je tiež príspevok činnosti k intenzite osobnej a nákladnej dopravy, avšak len počas realizácie navrhovanej činnosti.

Bodové, líniové a plošné vplyvy

Bodové vplyvy: nerelevantné

Líniové vplyvy: osobná/nákladná doprava (hluk a emisie do ovzdušia) v čase realizácie

Plošné vplyvy: nerelevantné

IV.4 Hodnotenie zdravotných rizík

Hodnotenie zdravotných rizík predstavuje odhad miery závažnosti záťaže ľudskej populácie vystavenej zdraviu škodlivým faktorom životných podmienok a pracovných podmienok a spôsobu života s cieľom znížiť zdravotné riziká. Hodnotenie rizika je procesom analýzy pravdepodobnosti a závažnosti škodlivých účinkov (situácií), ktoré môžu vzniknúť u ľudí alebo v životnom prostredí v dôsledku expozície zdrojov rizík za definovaných podmienok.

Navrhovaná činnosť nepredstavuje nebezpečnú výrobnú prevádzku, ktorá by výrazne zaťažovala životné prostredie svojimi emisiami, hlukom, produkciou odpadov, ktoré by mohli mať negatívny dopad na zdravie ľudí.

Realizácia navrhovanej činnosti bude zabezpečovaná technologickými a prevádzkovými postupmi v súlade s platnými predpismi v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

Počas realizácie predstavujú zdravotné riziká najmä úrazy, znečistenie ovzdušia sekundárnou prašnosťou a exhalátmi z dopravy. Tieto riziká sú však dočasné a eliminovateľné technologickými a prevádzkovými opatreniami, vrátane dodržania pracovnej disciplíny.

Realizáciou a prevádzkou navrhovanej činnosti nevznikajú osobitné zdravotné riziká, ktoré by významnejšie ohrozovali zdravie obyvateľstva v okolí. Vďaka tomu je možné hodnotiť zdravotné riziko vyvolané touto navrhovanou činnosťou ako minimálne.

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TRENČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

IV.5 Údaje o predpokladaných vplyvoch navrhovanej činnosti na biodiverzitu a chránené územia

Umiestnenie navrhovanej činnosti do predmetnej lokality nepredstavuje žiadne obmedzenie, alebo ohrozenie stupňov ochrany CHKO, resp. v CHVÚ. Predmetné pozemky nezasahujú do žiadneho chráneného územia.

Navrhovaná činnosť nepredstavuje možnosť signifikantného poškodenia, alebo zničenia hodnotnejších a ekologicky stabilnejších fytocenóz, zoocenóz, či významných biotopov. Posudzované územie je už dlhodobo využívané na poľnohospodársku činnosť, s ktorou súvisia práce poľnohospodárskych strojov priamo na pozemkoch, ktorým je v pravidelnom čase vystavovaná miestna fauna. Z toho dôvodu nie je predpoklad, že výsadba a následná starostlivosť o stromčeky bude výraznejšie vplyvať na žijúce živočíšne druhy, prípadne, že ich bude významnejšie obmedzovať, alebo ohrozovať.

Vo všeobecnosti, vplyv realizácie a samotná prevádzka navrhovanej činnosti na rastlinné a živočíšne spoločenstvá nebude mať zásadný negatívny dopad, práve naopak bude pozitívne pôsobiť na vybrané druhy živočíchov, ktoré si na pomedzí stromčekov a trávnatých úsekov nájdu svoje prirodzené útočisko pred ich predátormi, ale aj možnosť prípadného hniezdenia a získavania potravy. Výsadbou stromov sa prakticky aj rozšíria možnosti pre vybrané druhy vtáctva, prípadne aj tých druhov, ktoré sú predmetom ochrany CHVÚ Poipšie. Koruny stromov, aj keď nie veľké, poskytnú svoj priestor, predovšetkým vo forme tieňa pre príležitostný úkryt a oddych vtáctva, ktoré tu má svoje teritórium pôsobenia.

IV.6 Posúdenie očakávaných vplyvov z hľadiska ich významnosti a časového priebehu pôsobenia

Komplexné posúdenie variantov navrhovanej činnosti v nasledujúcej kapitole vychádza z informácií, ktoré boli uvedené v predchádzajúcich kapitolách. Odhad významnosti vplyvov navrhovanej činnosti na životné prostredie, vrátane zdravia obyvateľstva bol vykonaný maximálne konzervatívne s cieľom zistenia najnepriaznivejšieho možného stavu a objektívneho porovnania nulového a realizačného variantu. V nasledujúcom texte prinášame komplexné vyhodnotenie a zhrnutie vplyvov porovnaním jednotlivých variantov.

REALIZAČNÝ VARIANT

Vplyv hluku na obyvateľstvo – očakáva sa dočasný nárast hluku spojený s realizáciou navrhovanej činnosti, ktorý však nepredstavuje signifikantnú zmenu v porovnaní so súčasným stavom vďaka intenzite dopravy a dostatočnej vzdialenosti od okolitých sídelných objektov.
zanedbateľný negatívny vplyv

Vplyv emisií na obyvateľstvo – na obyvateľstvo budú vplyvať dočasne emisie z vozidiel, podieľajúcich sa na realizácii projektu výsadby stromov.
zanedbateľný negatívny vplyv

Vplyv zápachu na obyvateľstvo – činnosť nevytvára zdroje zapáchajúcich látok.
prakticky nevýznamný, alebo irelevantný vplyv

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TREŇČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

Socioekonomické vplyvy – vytvoria sa sezónne možnosti pracovných príležitostí.

pozitívny vplyv

Vplyv na horninové prostredie – činnosť nebude mať na horninové prostredie vplyv.

prakticky nevýznamný, alebo irelevantný vplyv

Vplyv na pôdu – činnosť si svojou realizáciou vyžiada trvalý záber pôdy, avšak tieto pozemky sú používané na poľnohospodársku činnosť už dlhodobo, ich charakter sa nezmení, výsadba pozitívne ovplyvní stav a kvalitu pôdy v lokalite.

významný pozitívny vplyv

Vplyv na ovzdušie – počas realizácie dôjde k dočasnému zaťaženiu ovzdušia emisiami dopravnými prostriedkami, ktoré sú vzhľadom na časové obmedzenie prijateľné, prevádzka navrhovanej činnosti bude pozitívne vplývať na kvalitu ovzdušia v danej lokalite.

trvalý pozitívny vplyv

Vplyv na klimatické pomery – predpokladá sa zlepšenie mikroklimy prostredia.

trvalý pozitívny vplyv

Vplyv na vodné pomery – neočakáva sa zmena kvality povrchových, či podzemných vôd, avšak vplyvom výsadby stromov sa zmenia odtokové pomery územia.

trvalý pozitívny vplyv

Vplyv na faunu, flóru a biotopy – územie navrhovanej činnosti nespadá pod žiadne chránené územie. Tým, že predmetné pozemky sú prakticky nevyužívané, prípadne využívané predovšetkým na poľnohospodársku činnosť, s ktorou súvisia práce poľnohospodárskych strojov priamo na pozemkoch, nie je predpoklad, že výsadba a následná starostlivosť o stromčeky bude výraznejšie vplývať na žijúce živočíšne druhy, prípadne, že ich bude významnejšie obmedzovať, alebo ohrozovať. Vo všeobecnosti, vplyv realizácie a samotná prevádzka navrhovanej činnosti na rastlinné a živočíšne spoločenstvá nebude mať zásadný negatívny dopad, práve naopak bude pozitívne pôsobiť na vybrané druhy živočíchov, ktoré si na pomedzí výsadby a trávnej plochy nájdu svoje prirodzené útočisko pred predátormi, ale aj možnosť prípadného hniezdenia a získavania potravy. Výsadbou stromov sa prakticky aj rozšíria možnosti pre vybrané druhy vtáctva, prípadne aj tých druhov, ktoré sú predmetom ochrany CHVÚ Poiplie. Koruny stromov, aj keď nie veľké, poskytnú svoj priestor, predovšetkým vo forme tieňa pre príležitostný úkryt a oddych vtáctva, ktoré tu má svoje teritórium pôsobenia. Ochrana fauny a flóry bude v tomto prípade dostatočne zabezpečená.

dlhodobý lokálny pozitívny vplyv

Vplyv na krajinu – navrhovaná činnosť je v súlade so štruktúrou a spôsobom využívania dotknutého územia (charakter pozemkov sa nezmení, ostávajú zachované trvalé trávne porasty a orná pôda).

prakticky nevýznamný vplyv

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TRENČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

Vplyv na územný systém ekologickej stability – neočakáva sa signifikantná zmena ekologickej stability krajiny.

mierne pozitívny vplyv

Vplyv na urbánny komplex a využívanie zeme

prakticky nevýznamný, alebo irelevantný vplyv

Vplyv na kultúrne a historické pamiatky

prakticky nevýznamný, alebo irelevantný vplyv

Vplyv na archeologické náleziská

prakticky nevýznamný, alebo irelevantný vplyv

Vplyv na paleontologické náleziská a významné geologické lokality

prakticky nevýznamný, alebo irelevantný vplyv

Vplyv na kultúrne hodnoty nehmotnej povahy

prakticky nevýznamný, alebo irelevantný vplyv

NULOVÝ VARIANT

Vplyv hluku na obyvateľstvo – v prípade nerealizácie nedôjde k nárastu hluku opísanému vyššie.

prakticky nevýznamný, alebo irelevantný vplyv

Vplyv emisií na obyvateľstvo – nerealizáciou činnosti by obyvatelia okolitých sídiel neboli vystavovaní emisiám spojenými s realizačnými prácami. Líniovým zdrojom znečisťovania ovzdušia sú však obyvatelia vystavovaní aj v nulovom variante z miestnych komunikácií.

zanedbateľný negatívny vplyv

Vplyv zápachu na obyvateľstvo – nulový variant nepredstavuje rozdiel oproti variantu realizačnému.

prakticky nevýznamný, alebo irelevantný vplyv

Socioekonomické vplyvy – nulový variant nepredstavuje významný rozdiel oproti variantu realizačnému.

prakticky nevýznamný, alebo irelevantný vplyv

Vplyv na horninové prostredie – nepredpokladá sa signifikantný rozdiel vplyvov medzi realizačným a nulovým variantom.

prakticky nevýznamný, alebo irelevantný vplyv

Vplyv na pôdu – pôda ostane naďalej poľnohospodársky využívaná, pokiaľ nedôjde k iným návrhom a aktivitám obdobného charakteru.

prakticky nevýznamný, alebo irelevantný vplyv

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TRENČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

Vplyv na ovzdušie – stav ovzdušia bude na horšej úrovni, v porovnaní s kvalitou ovzdušia, ktorá by bola zabezpečená prevádzkou navrhovanej činnosti.

dlhodobý negatívny vplyv

Vplyv na klimatické pomery – nerealizáciou sa nevytvorí priestor pre zlepšenie mikroklimy prostredia.

dlhodobý regionálny negatívny vplyv

Vplyv na vodné pomery – nezmenia sa existujúce odtokové pomery územia. Nerealizáciou nedôjde k zachytávaniu vody v krajine.

plošne významný dlhodobý negatívny vplyv

Vplyv na faunu, flóru a biotopy – fauna a flóra v posudzovanej lokalite nebude rušená hlukom a dopravou počas realizácie navrhovanej činnosti (pričom hluk a doprava je v tomto prípade prakticky rovnako intenzívna, nakoľko na väčšine predmetných plôch už dlhodo bo je realizovaná poľnohospodárska činnosť, s ktorou hlučnosť, prašnosť a intenzita poľnohospodárskej techniky súvisí). Nedôjde k rozšíreniu možností života vybraných živočíšnych druhov na pomedzí výsadby a trávnatých plôch, kde tieto druhy môžu hniezdiť, mať útočisko, oddych, prípadne zdroj obživy. Nulový variant preto nepredstavuje preukázateľnú zmenu smerom k priaznivému stavu v krátkom, alebo dlhom časovom horizonte z pohľadu ochrany a života vybraných rastlinných a živočíšnych druhov.

významný negatívny vplyv

Vplyv na krajinu – nulový variant nepredstavuje veľký rozdiel oproti variantu navrhovanému, nakoľko charakter pozemkov sa nezmení – stále pôjde o poľnohospodársky využívané plochy.

prakticky nevýznamný, alebo irelevantný vplyv

Vplyv na územný systém ekologickej stability – nevýsadbou stromčekov nebudú zabezpečené potrebné protierózne opatrenia (koreňový systém stromov), ktoré by inak pozitívnym spôsobom vplývali na prvky územného systému ekologickej stability a zabezpečili by tak spevnenie predmetných pozemkov, čo sa prípadného posuvu pôdnej hmoty týka.

významný negatívny vplyv

Vplyv na urbánny komplex a využívanie zeme

prakticky nevýznamný, alebo irelevantný vplyv

Vplyv na kultúrne a historické pamiatky

prakticky nevýznamný, alebo irelevantný vplyv

Vplyv na archeologické náleziská

prakticky nevýznamný, alebo irelevantný vplyv

Vplyv na paleontologické náleziská a významné geologické lokality

prakticky nevýznamný, alebo irelevantný vplyv

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TRENČ“		
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025	

Vplyv na kultúrne hodnoty nehmotnej povahy

prakticky nevýznamný, alebo irelevantný vplyv

Sumárne zhodnotenie identifikovaných vplyvov

Vplyv	Hodnotenie					
	Nulový variant			Realizačný variant		
	-	0	+	-	0	+
Vplyv hluku na obyvateľstvo		0		1		
Vplyv emisií na obyvateľstvo		0		1		
Vplyv zápachu na obyvateľstvo		0			0	
Socio-ekonomický vplyv		0				3
Vplyv na horninové prostredie		0			0	
Vplyv na pôdu		0				3
Vplyv na ovzdušie		0				3
Vplyv na klimatické pomery		0				3
Vplyv na vodné pomery		0				3
Vplyv na faunu, flóru a biotopy		0				3
Vplyv na krajinu		0			0	
Vplyv na ÚSES		0				2
Vplyv na urbánny komplex a využívanie zeme		0			0	
Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky		0			0	
Vplyvy na archeologické náleziská		0			0	
Vplyvy na paleontologické náleziská a významné geol. lokality		0			0	
Vplyvy na kultúrne hodnoty nehmotnej povahy		0			0	

Celkový súčet hodnôt identifikovaných vplyvov na základe odhadu ich významnosti

	Nulový variant	Realizačný variant
Celkový vplyv (Σ)	0	18

Sumarizácia priaznivých a nepriaznivých vplyvov realizácie a prevádzky navrhovanej činnosti:

POZITÍVNE VPLYVY

1. Pre navrhovanú činnosť sa využijú pozemky, ktoré sa v súčasnosti nevyužívajú, prípadne sa dlhodobo využívajú predovšetkým na poľnohospodárske účely, nezmení sa ich charakter (trvalé trávne porasty a orná pôda).
2. V zmysle územno-plánovacej dokumentácie posudzovaného územia nedôjde k vytvoreniu nového poľnohospodárskeho, alebo lesníckeho pôdneho fondu.
3. Zdroje pitnej vody v krajine budú navrhovanou činnosťou pozitívne ovplyvnené. Spevnenie a protierózne opatrenia zabezpečené koreňovým systémom vysadených stromčekov budú ochranou proti zosuvom pôdnej hmoty a tým zabezpečia ochranu pred prípadnými zásypmi zdrojov pitnej vody (studní, prameňov, ...).
4. Realizáciou navrhovanej činnosti dôjde k zlepšeniu stavu životného prostredia, a to:
 - a. zabránenie vodnej a pôdnej erózie, čím sa zamedzí rýchly odtok zrážkovej vody,
 - b. zníženie produkcie CO₂ a navýšenie produkcie O₂ v lokalite,
 - c. celkové zlepšenie mikroklimy prostredia (teplota, vlhkosť, veternosť).

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TREŇČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

5. Vytvorenie lepších podmienok pre vybrané druhy živočíchov, prioritne vtáctvo, ktoré si v tejto lokalite nájde nové možnosti hniezdenia, zdroja obživy a útočiska pred prirodzenými predátormi.
6. Navrhovaná činnosť prinesie príležitostné pracovné možnosti pre obyvateľov okolia.
7. Umiestnenie navrhovanej činnosti je v dostatočnej odstupovej vzdialenosti od obytných zón a sídiel.

NEGATÍVNE VPLYVY

1. Počas realizačných prác možno očakávať zvýšenie hluku a krátkodobé zhoršenie kvality ovzdušia spôsobené pohybom osobných a nákladných automobilov na predmetné pozemky z dôvodu navážania vstupných surovín. *Avšak na pozemkoch, ktoré predstavujú plochy pre realizáciu navrhovanej činnosti prakticky dlhodobo prebieha poľnohospodárska činnosť – orba, sadba, žatva a pod., s ktorou úzko súvisia prašnosť, hlučnosť a intenzita poľnohospodárskej techniky.*

Navrhovateľ bude rešpektovať všetky relevantné požiadavky od dotknutých orgánov a v prípade potreby pristúpi ku vhodným kompenzačným opatreniam. Na základe uvedeného hodnotíme, že negatívne vplyvy navrhovanej činnosti budú v dostatočnej miere kompenzované navrhovanými opatreniami a jej očakávanými prínosmi. Navrhovaná činnosť predstavuje výsadbu stromčekov, ktoré za obdobie realizácie dosiahnu výšku max. 2 m, čo znamená, že charakter predmetných plôch sa nezmení – orná pôda a trvalé trávne porasty ostanú zachované (budú tak, ako teraz využívané na poľnohospodárske účely). Na predmetných plochách nevznikne lesný porast. Po ukončení činnosti budú stromčeky spílené a ich koreňový systém, ktorý ostane v pôdnom podloží bude naďalej plniť funkciu protierózných opatrení a zadržiavania vody v krajine. Pozitívne bude pôsobiť proti prípadným zosuvom a zásypom vodných zdrojov. **Ako celkovo optimálny, na základe vykonaného hodnotenia v zisťovacom konaní, považujeme realizačný variant navrhovanej činnosti.**

IV.7 Predpokladané vplyvy presahujúce štátne hranice

Očakávané vplyvy navrhovanej činnosti sú predpokladané len v bezprostrednej blízkosti jej plánovaného umiestnenia.

Podľa prílohy č. 13 k zákonu č. 24/2006 Z. z. predmetná činnosť nie je zaradená do zoznamu činností podliehajúcich povinnej medzinárodnej posudzovaniu z hľadiska ich vplyvov na životné prostredie, presahujúce štátne hranice.

Vzhľadom na uvedenú charakteristiku, navrhovaná činnosť nebude mať vplyv na životné prostredie a ľudské zdravie presahujúci štátne hranice Slovenskej republiky. V súvislosti s touto činnosťou nemožno očakávať také efekty a vplyvy, ktoré by mali za následok transport znečisťujúcich látok, či už ovzduším alebo vodným prostredím za hranice Slovenskej republiky.

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TRENČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

IV.8 Vyvolané súvislosti, ktoré môžu spôsobiť vplyvy s prihliadnutím na súčasný stav životného prostredia v dotknutom území

Všetky súvislosti, ktoré spracovateľ na súčasnej úrovni poznania navrhovanej činnosti i posudzovaného územia očakáva, sú uvedené v kapitole o základných údajoch tohto dokumentu a o jeho predpokladaných priamych a nepriamych vplyvoch.

IV.9 Ďalšie možné riziká spojené s realizáciou navrhovanej činnosti

Za dodržania všetkých prevádzkových, organizačných, požiarных a bezpečnostných predpisov by malo byť eliminované riziko navrhovanej činnosti. Potenciálne riziká poškodenia, alebo ohrozenia životného prostredia môžu vzniknúť v dôsledku nasledovných príčin:

- zlyhanie technických opatrení (najmä havárie mechanizmov a dopravných prostriedkov),
- zlyhanie ľudského faktora,
- sabotáže, vlámania a krádeže,
- vonkajšie vplyvy (neovplyvniteľné udalosti),
- prírodné sily (prívalové dažde, úder blesku, zemetrasenie, ...).

Každá antropogénna činnosť vytvára pre životné prostredie a všetky základné zložky a teda aj pre obyvateľstvo určité riziko a to aj napriek opatreniam, ktoré súčasné poznanie procesov umožňuje predvídať. Potenciálne riziká poškodenia, alebo ohrozenia môžu vzniknúť predovšetkým v dôsledku nasledovných príčin:

- havarijný únik znečisťujúcich látok (predovšetkým PHM a prevádzkových kvapalín z osobnej a nákladnej dopravy) do pôdy, horninového prostredia, alebo do vodného prostredia v dôsledku poškodenia, alebo havárie predmetného vozidla pri prejazde,
- zlyhanie ľudského faktora (nedodržanie pracovnej disciplíny),
- vonkajšie vplyvy (neovplyvniteľné udalosti, prírodné sily).

Každý prípadný havarijný stav je potrebné nahlásiť nadriadeným a následne príslušným orgánom štátnej správy, ktoré sú oprávnené konať pre zabezpečenie likvidácie havárie.

Počas realizácie navrhovanej činnosti môžu vzniknúť bežné riziká a nehody súvisiace priamo s touto činnosťou. Ich vylúčenie je podmienené dodržiavaním platných právnych predpisov týkajúcich sa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci. Z pohľadu realizácie a prevádzky navrhovanej činnosti sa nevyskytujú zdroje rizika neprijateľné pre spoločnosť.

Väčšina rizík je však na úrovni pracovnej disciplíny a dodržiavania bezpečnostných zásad (v pracovnom procese), takže prevenciou je predovšetkým osobná úroveň vzdelania a miera zodpovednosti a spôsobilosti vykonávať danú činnosť.

Vo všeobecnosti prevenčným opatrením k nepredvídaným situáciám a haváriám je vypracovanie bezpečnostných predpisov a riadne zaškolenie pracovníkov.

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TRENČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

IV.10 Opatrenia na zmiernenie vplyvov jednotlivých variantov navrhovanej činnosti na životné prostredie

IV.10.1 Územnoplánovacie opatrenia

Nenavrhujú sa.

IV.10.2 Opatrenia počas výstavby - výsadby

Všeobecné opatrenia

- realizovanými navrhovanými prácami a úpravami sa nesmú ohroziť a ani obmedziť účastníci cestnej premávky miestnych komunikácií, počas užívania sa nesmie komunikácia poškodiť, alebo zničiť,
- pri realizácii na pozemkoch používať iba stroje a zariadenia vhodné pre danú činnosť a zabezpečiť ich pravidelnú údržbu a kontrolu,
- dôrazne sledovať a zabezpečiť čistenie vozidiel vychádzajúcich z predmetných pozemkov na obmedzenie znečistenia cestných komunikácií a šírenia prašnosti,
- prepravovaný materiál zaistiť tak, aby neznečisťoval dopravné trasy (napríklad prekrytie/zaplachtovanie korby vozidiel pri preprave sypkých materiálov),
- na mieste realizácie navrhovanej činnosti nebudú dopĺňané pohonné hmoty, vymieňané oleje a iné náplne, vykonávané opravy dopravných mechanizmov, prípadne strojov, pri ktorých by mohlo dôjsť k úniku znečisťujúcich látok,
- dodržiavať nevyhnutné bezpečnostné opatrenia najmä pri prácach v blízkosti jestvujúcich inžinierskych sietí, pri prácach vo výškach a pod.,
- štandardné dodržiavanie platných technických, technologických, organizačných a bezpečnostných predpisov súvisiacich s navrhovaným druhom činnosti.

Ochrana ovzdušia

- pri realizácii výkopových prác je potrebné využiť technicky dostupné prostriedky na obmedzenie prašnosti, ale aj hluku,
- v prípade potreby udržiavať potrebnú vlhkosť povrchu (kropenie, polievanie),
- nepripustiť prevádzku dopravných prostriedkov s nadmerným množstvom znečisťujúcich látok vo výfukových plynch (využívať len vozidlá s vyhovujúcim technickým stavom overeným technikou a emisnou kontrolou),
- zabezpečenie čistenia dopravných prostriedkov a mechanizmov s cieľom minimalizácie šírenia prašnosti do okolia.

Ochrana vôd

- všetky činnosti musia byť v súlade so zákonom č. 364/2004 Z.z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov,
- dodržiavať všetky nutné opatrenia, aby nedošlo k únikom znečisťujúcich látok do okolitého prostredia spôsobujúcich možnú situáciu mimoriadneho zhoršenia vôd,

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TRENČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

- zabezpečiť, aby dopravné mechanizmy a stroje na pozemkoch neznečisťovali a neznižovali kvalitu povrchových a podzemných vôd posudzovaného územia,
- používať a preferovať také technologické postupy, ktoré budú šetrné k vodám, aby nedochádzalo k narušeniu kvality podzemnej a povrchovej vody,
- zabezpečiť a v priebehu realizácie dodržiavať bezpečnostné predpisy pri manipulácii s ropnými látkami a kontrolovať stav mechanizačných prostriedkov,
- obmedziť manipuláciu so znečisťujúcimi látkami v rámci pozemkov určených pre výsadbu na minimum (prísny zákaz dopĺňania pohonných hmôt a výmeny mazív v tomto priestore),
- zabezpečiť všetky skladovacie priestory, v ktorých budú prítomné alebo môžu potenciálne byť prítomné znečisťujúce látky certifikovaným materiálom odolným voči pôsobeniu týchto látok.

Ochrana pred hlukom

- vhodným výberom dopravných mechanizmov zabezpečiť, aby realizácia prác v teréne dlhodobo neprekračovala najvyššiu prípustnú hladinu hluku vo vonkajšom prostredí,
- zabezpečiť, aby práce na pozemkoch, resp. na riešenom území neprekračovali najvyššiu prípustnú hladinu hluku vo vonkajšom prostredí mimo dopravy, stanovenú príslušnou legislatívou,
- hlučné sprievodné činnosti výsadby odporúčame vykonávať len počas pracovného týždňa v bežnom pracovnom čase (max. do 18:00 h),
- pri prácach používať iba zariadenia, ktoré neprodujú nadmerný hluk a v prípade ich nevyhnutného použitia ich opatriť kapotážou a zabezpečiť ich pravidelnú údržbu a kontrolu technického stavu,
- dovoz a odvoz materiálu potrebného pri realizácii navrhovať mimo komunikácií vedúcich tesne popri obytných objektoch,
- výsadbu realizovať, aby nebol rušený nočný pokoj.

Nakladanie s odpadmi

- zabezpečiť zhodnotenie, alebo zneškodnenie odpadov, ktoré vznikajú počas realizácie navrhovanej činnosti v rámci platnej legislatívy,
- viesť evidenciu o druhoch a množstve odpadov, ktoré vznikajú pri realizácii, tieto údaje ohlasovať príslušnému orgánu štátnej správy odpadového hospodárstva.

IV.10.3 Opatrenia počas prevádzky

Prevádzkové opatrenia vyplývajú predovšetkým z požiadavky dodržania podmienok legislatívy v oblasti ochrany jednotlivých zložiek životného prostredia a legislatívy Slovenskej republiky, s dôrazom na ochranu životného prostredia a zdravia ľudí.

Všeobecné opatrenia

- dodržiavanie legislatívnych požiadaviek,
- dodržiavanie zásad bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TRENČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

Ochrana ovzdušia

Nerelevantné.

Ochrana vôd

- všetky nasledujúce činnosti počas prevádzky navrhovanej činnosti musia byť v súlade s požiadavkami zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov,
- dodržiavať všetky nutné opatrenia, aby nedošlo k úniku znečisťujúcich látok do okolitého prostredia spôsobujúcich možnú situáciu mimoriadneho zhoršenia vôd.

Ochrana pred hlukom

Nerelevantné.

IV.10.4 Organizačné a prevádzkové opatrenia

- zamedzenie prístupu nepovolanych osôb na predmetné pozemky, na ktorých budú vysadené stromy.

IV.10.5 Iné opatrenia

- dodržiavať bezpečnostné, technické, technologické a organizačné predpisy týkajúce sa navrhovanej činnosti,
- dodržiavať protipožiarne opatrenia,
- dodržiavať relevantné legislatívne požiadavky týkajúce sa navrhovanej činnosti,
- v prípade určenia kompenzačných opatrení k nim pristupovať adekvátne.

IV.10.6 Vyjadrenie k technicko-ekonomickej realizovateľnosti opatrení

Všetky uvádzané technické a technologické opatrenia sú technicky a ekonomicky realizovateľné.

IV.11 Posúdenie očakávaného vývoja územia ak by sa navrhovaná činnosť nerealizovala

V prípade nerealizovania navrhovanej činnosti by posudzované územie zostalo v rovnakom stave, v akom je v súčasnosti. To znamená, že predmetné pozemky by boli naďalej využívané na poľnohospodárske účely. Nerealizáciou navrhovanej činnosti by nedošlo k výsadbe stromov, ktoré by plnili v krajine protierózne, vodozádržné opatrenia a zlepšovanie stavu mikroklímy. Vzhľadom na skutočnosť, že predmetná lokalita má charakter poľnohospodársky využívaných plôch, je predpoklad, že v budúcnosti bude podobná snaha o využitie dotknutého územia pre obdobnú činnosť s cieľom zlepšenia stavu krajiny v danej lokalite (udržanie vody v krajine, zlepšenie mikroklímy a pod.).

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TRENČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

IV.12 Posúdenie súladu navrhovanej činnosti s platnou územnoplánovacou dokumentáciou a ďalšími relevantnými strategickými dokumentmi

Navrhovaná činnosť nepredstavuje zmenu spôsobu využívania predmetných pozemkov. Nedôjde k zmene ich pôdneho druhu – teda nedôjde k zmene z trvalých trávnych porastov a ornej pôdy na lesné pozemky. *Navrhovaná činnosť je v súlade s platnou územnoplánovacou dokumentáciou.*

IV.13 Ďalší postup hodnotenia vplyvov s uvedením najzávažnejších okruhov problémov

O dotknutom území je v súčasnosti dostatočné množstvo informácií, na základe ktorých môžeme konštatovať, že najdôležitejšie okruhy problémov boli identifikované a riešené, či už existujúcou legislatívou, v samotnom riešení navrhovanej činnosti, alebo navrhovanými zmierňovacími opatreniami.

Pokiaľ v etape posúdenia navrhovanej činnosti pre zisťovacie konanie nedôjde k objaveniu sa nových skutočností, ktoré by zásadným spôsobom menili náhľad na navrhovanú činnosť, **navrhujeme ukončiť posudzovanie predloženým tohto dokumentu tzn. v zisťovacom konaní.**

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TRENČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

V. Porovnanie variantov navrhovanej činnosti a návrh optimálneho variantu s prihliadnutím na vplyvy na životné prostredie

V.1 Tvorba súboru kritérií a určenie ich dôležitosti na výber optimálneho variantu

Navrhovateľ predkladá Okresnému úradu Lučenec, ako príslušnému orgánu procesu EIA, v zmysle § 22 ods. 1 zákona č. 69/2023 Z. z. ktorým sa dopĺňa zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, tento dokument – navrhovanú činnosť **posudzovanú v jednom realizačnom variante a nulovom variante.**

V.2 Výber optimálneho variantu alebo stanovenie poradia vhodnosti pre posudzované varianty.

Vzhľadom na uvedené informácie a zhrnuté pozitívne a negatívne stránky predkladanej navrhovanej činnosti, za optimálny variant navrhovanej činnosti z pohľadu prírodného prostredia, zdravia obyvateľstva, ale aj ekonomických a hospodárskych faktorov hodnotíme podľa v súčasnosti známych informácií **realizačný variant.**

V.3 Zdôvodnenie návrhu optimálneho variantu.

Na základe informácií uvedených v predchádzajúcich kapitolách tohto dokumentu považujeme realizáciu navrhovanej činnosti v **realizačnom variante** za environmentálne prijateľnú a tento variant považujeme z hľadiska vplyvov na životné prostredie, ako aj na obyvateľstvo za realizovateľný. Navrhované opatrenia sú z hľadiska technicko-ekonomickej realizovateľnosti taktiež realizovateľné.

Na základe komplexného porovnania navrhovanej činnosti s nulovým variantom **odporúčame realizáciu navrhovanej činnosti v realizačnom variante.**

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNOH ÚZEMÍ TRENČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

VI. Mapová a iná obrazová dokumentácia

VI.1 Mapové prílohy

- Mapová príloha č. 1 – Situácia širších vzťahov
- Mapová príloha č. 2 – Umiestnenie navrhovanej činnosti

VI.2 Textové prílohy a dokumentácia

- Vestník - Ministerstva pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky, ročník LV, 18. december 2023, čiastka 32 – oznámenie 76
- Schéma štátnej pomoci na zriadenie agrolesníckeho systému na poľnohospodárskej ploche a na ochranu, regeneráciu a obnovu drevín zriadeného agrolesníckeho systému podľa Strategického plánu spoločnej poľnohospodárskej politiky SR 2023 – 2027

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TRENČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

VII. Doplnujúce informácie k navrhovanej činnosti

VII.1 Zoznam textovej a grafickej dokumentácie, ktorá sa vypracovala pre dokument, a zoznam hlavných použitých materiálov

- 📖 REGIONÁLNY ÚZEMNÝ SYSTÉM EKOLOGICKEJ STABILITY OKRESU LUČENEC
- 📖 Program rozvoja obce Trenč 2016-2023
- 📖 Atlas krajiny Slovenskej republiky. 1. vyd. Bratislava: Ministerstvo životného prostredia SR; Banská Bystrica: Slovenská agentúra životného prostredia, 2002. 344 s.
- 📖 Bajtoš, P. a kol. 2011. Banské vody Slovenska vo vzťahu k horninovému prostrediu a ložiskám nerastných surovín, regionálny geologický výskum. Bratislava: ŠGÚDŠ, 2011.
- 📖 Hydrologická ročenka — povrchové vody 2015. Bratislava: Slovenský hydrometeorologický ústav, 2016. 229 s.
- 📖 Ministerstvo životného prostredia SR, 2009. Vodný plán Slovenska. Bratislava: Slovenská agentúra životného prostredia, 2011. 140 s.
- 📖 Societas Pedologica Slovaca, 2014. Morfogenetický klasifikačný systém pôd Slovenska. Bazálna referenčná taxonómia. Druhé upravené vydanie. Bratislava: NPPC - VÚPOP Bratislava 2014. 96 p.
- 📖 Futák J. & Bertová L. (eds) 1982: Flóra Slovenska III. Veda, Bratislava, 608 pp.
- 📖 Mazúr, E., Lukniš, M., 1980: Základné geomorfologické členenie SR, SAV Bratislava
- 📖 Agrolesnícke systémy – významné adaptačné a mitigačné opatrenie pri hospodárení v krajine, Jaroslav Jankovič - Národné lesnícke centrum, r. 2019

- 📖 www.trenc.sk
- 📖 www.enviro.gov.sk
- 📖 www.sazp.sk
- 📖 www.statistics.sk
- 📖 www.enviroportal.sk
- 📖 www.sopsr.sk
- 📖 www.nspnz.sk

Použité právne predpisy:

- 📖 Zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- 📖 Vyhláška Ministerstva životného prostredia SR č. 113/2006 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti na účely posudzovania vplyvov na životné prostredie
- 📖 Zákon č. 377/2022 Z.z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov
- 📖 Zákon NR SR č. 538/2005 Z. z. o prírodných liečivých vodách, prírodných liečebných kúpeľoch, kúpeľných miestach a prírodných minerálnych vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNO M ÚZEMÍ TREŇČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

- 📖 Nariadenie vlády SR č. 3/2023 Z. z., ktorým sa ustanovujú pravidlá poskytovania podpory na neprojektové opatrenia Strategického plánu spoločnej poľnohospodárskej politiky
- 📖 Zákon č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon)
- 📖 Zákon č. 146/2023 Z. z. o ochrane ovzdušia
- 📖 Vyhláška č. 248/2023 Z. z. ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona o ovzduší
- 📖 Zákon č. 79/2015 Z.z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- 📖 Vyhláška MŽP SR č. 371/2015 Z. z. o vykonaní niektorých ustanovení zákona o odpadoch
- 📖 Vyhláška MŽP SR č. 365/2015 Z.z. ktorou sa ustanovuje Katalóg odpadov
- 📖 Nariadenie vlády SR č. 617/2004 Z.z. ktorým sa ustanovujú citlivé oblasti a zraniteľné oblasti
- 📖 Zákon č. 409/2014, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 364/2004 Z.z. o vodách
- 📖 Vyhláška MŽP SR č. 211/2005 Z. z., ktorou sa ustanovuje zoznam vodohospodársky významných vodných tokov a vodárenských vodných tokov
- 📖 Zákon č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- 📖 Vyhláška č. 200/2018 Z. z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o zaobchádzaní so znečisťujúcimi látkami, o náležitostiach havarijného plánu a o postupe pri riešení mimoriadneho zhoršenia vôd
- 📖 Vyhláška Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 24/2003 Z. z. z 9. januára 2003, ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny.

VII.2 Zoznam vyjadrení a stanovísk vyžiadaných k navrhovanej činnosti pred vypracovaním tohto dokumentu

Pred vypracovaním tohto dokumentu o navrhovanej činnosti nebolo požiadané o žiadne vyjadrenie a stanovisko k navrhovanej činnosti.

VII.3 Ďalšie doplňujúce informácie o doterajšom postupe prípravy navrhovanej činnosti a posudzovaní jej predpokladaných vplyvov na životné prostredie

V predložennom dokumente sú spracované všetky v súčasnosti dostupné informácie o postupe prípravy navrhovanej činnosti a posudzovaní jej predpokladaných vplyvov na životné prostredie.

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNOM ÚZEMÍ TRENČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

VIII. Miesto a dátum vypracovania dokumentu

Banská Bystrica, január 2025

„ZALOŽENIE AGROLESNÍCKEHO SYSTÉMU V KATASTRÁLNOM ÚZEMÍ TRENČ“	
Navrhovaná činnosť podľa zákona NR SR č.24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie	január 2025

IX. Potvrdenie správnosti údajov

IX.1 Spracovatelia dokumentu

Riešitelia (projektový tím INECO, s.r.o., Banská Bystrica):

Ing. Petra Prlič, PhD.

Ing. Martina Mordáčová, PhD.

Schválil: Ing. Juraj Musil, PhD., konateľ INECO, s.r.o.

Za údaje technického charakteru zodpovedá navrhovateľ.

Za správnosť údajov environmentálneho charakteru zodpovedá spracovateľ.

IX.2 Potvrdenie správnosti údajov podpisom spracovateľa dokumentu a podpisom oprávneného zástupcu navrhovateľa

Svojim podpisom potvrdzujem, že údaje obsiahnuté v tomto dokumente vychádzajú z najnovších poznatkov o stave životného prostredia v posudzovanom území a že žiadna dôležitá skutočnosť, ktorá by mohla negatívne ovplyvniť životné prostredie nie je vedome opomenutá.

Za spracovateľa

Za navrhovateľa

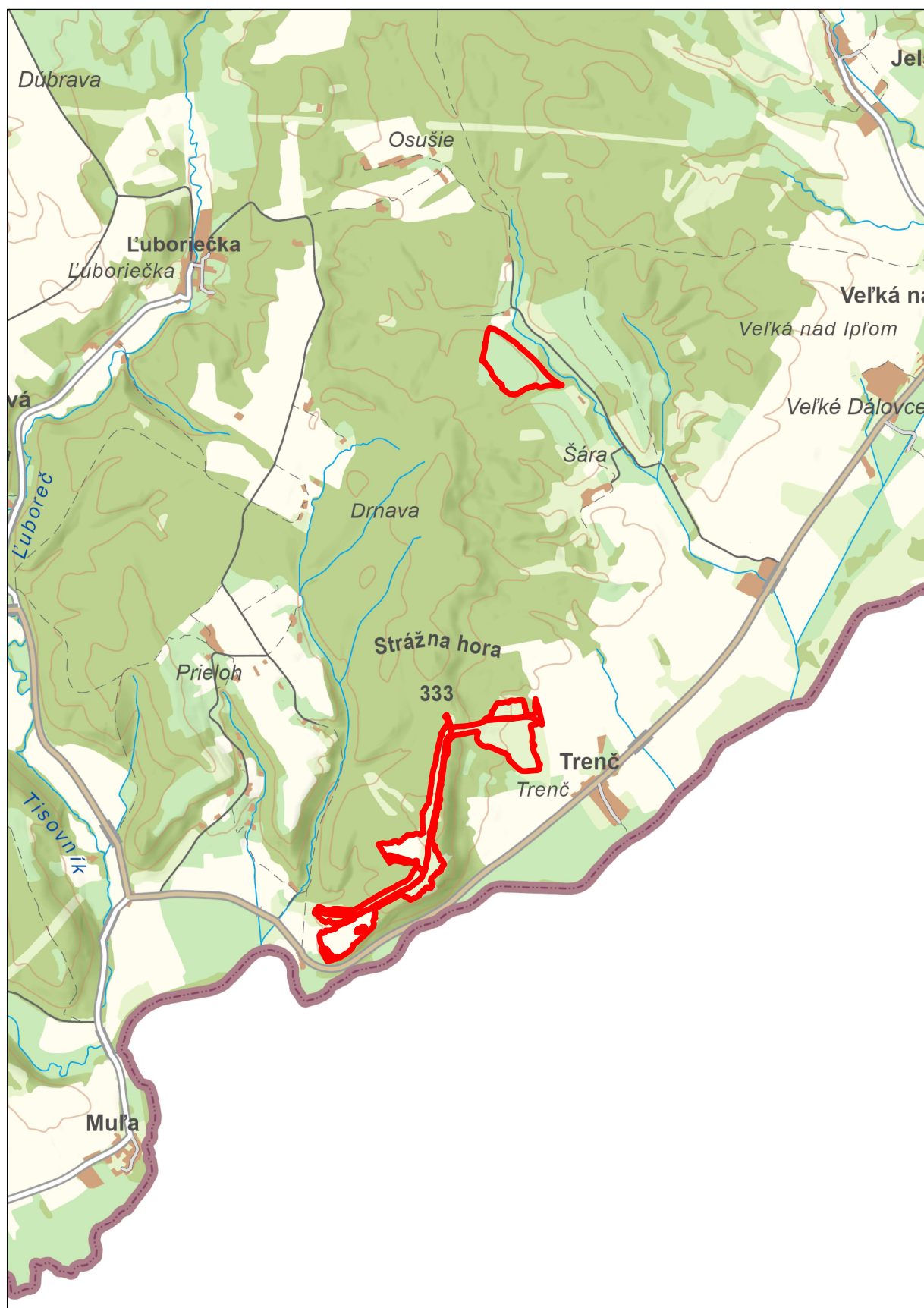
.....
Ing. Juraj Musil, PhD.
konateľ spoločnosti
INECO, s.r.o.

.....
Ing. Juraj Musil, PhD.
zástupca na základe plnej
moci

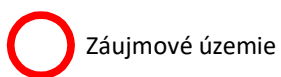
Mapová príloha č. 1 - Situácia širších vzťahov

Zdroj "GKÚ Bratislava"

1 : 50 000

Vysvetlivky:

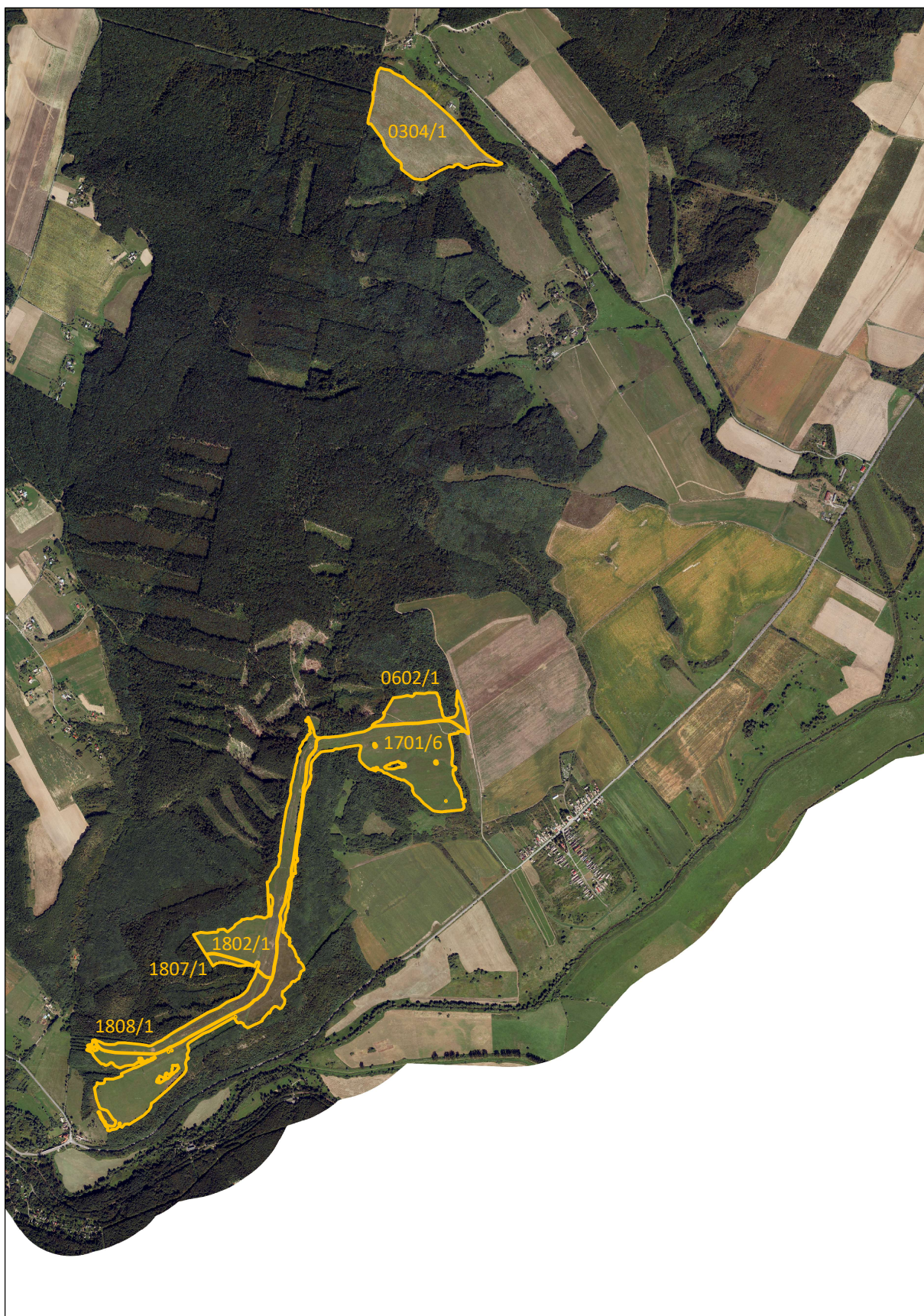
Zaujmové územie

Mapová príloha č. 2 - Umiestnenie navrhovanej činnosti

Zdroj "GKÚ Bratislava"

1 : 30 000

Vysvetlivky:

— Hranica dotknutých parciel LPIS (Land Parcel Identification System)

